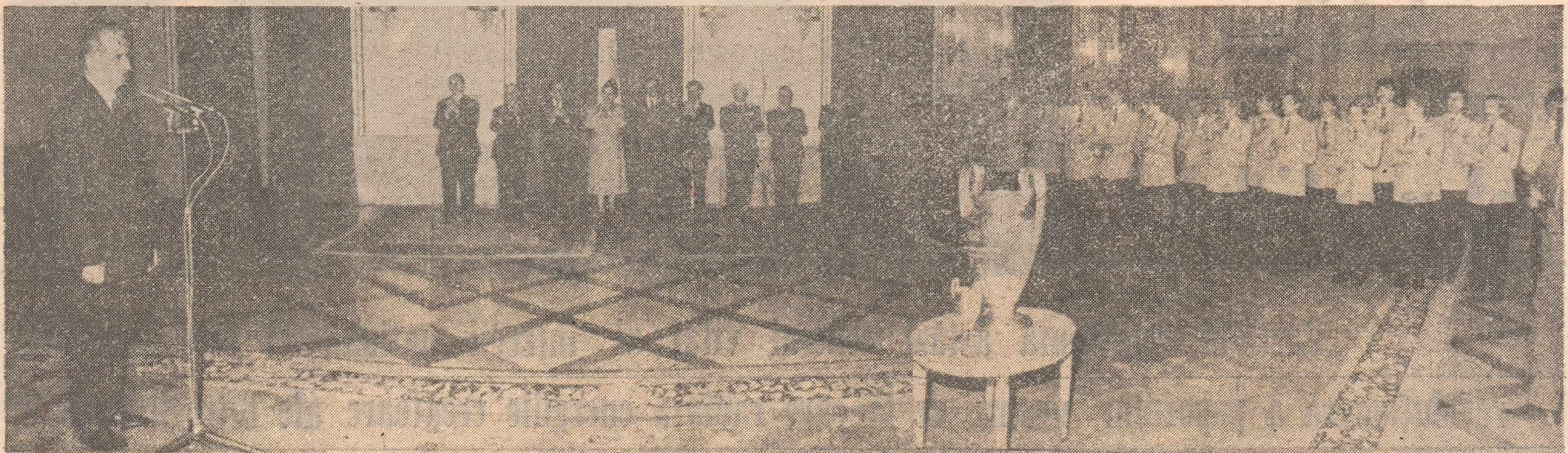

Înmînînd echipei Steaua înalte distincții ale Republicii

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

i-a felicitat pe cîștigătorii Cupei Campionilor Europeni la fotbal și a urat sportului românesc noi și strălucite izbînzi

Comentariu in pagina 4

**Victoriile nu sînt numai un moment de mulțumire;
orice victorie trebuie să devină și un prilej de reflectare
mai adîncă la ceea ce trebuie făcut în continuare**

Cu adîncă vibrație de cuget și de simțire cu care, de cînd ne știm, noi, oamenii de la Dunăre și Carpați, ne înclinăm în fața marilor acte ale istoriei, deschizătoare și decizătoare de epoci, sorbind din apa lor vie spre a ne ridica mai tari și mai teferi în împlinirea menirii noastre în timp și în lume, am celebrat, în aceste zile, 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român. Am celebrat glorioasa aniversare a forței politice care, pentru intîia oară în existența noastră ca neam, a înțeles pe deplin cine sîntem, ce vrem, ce putem să fim, asumîndu-și vechile și arzătoarele noastre năzuințe de libertate și de dreptate, de progres și de demnitate, cristalizîndu-le într-o strălucită programă de luptă, infăptuindu-le prin revoluție, desăvîrșindu-le prin marea operă a construcției României socialiste.

Ca totdeauna în clipele de înaltă semnificație a adevărilor pe care ne întemeiem devenirea — partidul, poporul și țara l-au ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea rostită la adunarea solemnă consacrată marelui aniversării de intîiul bărbat al țării — omul de a cărui prodigioasă operă națională și socială se leagă în suși destinul partidului și al neamului în momentele sale de maximă afirmare — ne-a revelat, cu limpezime și forță, ce sacră moștenire de lupte și jertfe purtăm pe umeri, ce năvalnică energie istorică, irradiind din acest pămînt, se concentrează în fapta noastră de azi, deschizînd-o spre viitor, ce inestimabil aport, cu incalculabile consecințe în timp, au înscris comuniștii români în dezvoltarea și înflorirea acelor însușiri creatoare, dinamice, ofensive al poporului, pe care și

prin care s-a clădit România acestui ceas. Prin aceasta, după cum arăta la tribuna adunării solemne tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul comunist a devenit „centrul vital al întregii națiuni”, a devenit „conștiința revoluționară a poporului”, spiritul lui pururi treaz, forța lui și perenitatea lui, și,

**PRIN
PARTID,
PENTRU
POPOR!**

în pofida oricăror tentative de a-i răpi sau întineca aceste prerogative, el s-a identificat, în glorioasa-i istorie, tot mai mult cu poporul, s-a legat tot mai strîns de interesele și de vrierile acestuia, făcînd, la Congresul al IX-lea, dovada peremptorie a acestei imprescriptibile legături. Nu găsim, în cronică existenței noastre, un exemplu de mai înaltă, mai exactă și mai fericită adevăre a unei forțe politice la voința nației, n-avem alte mărturii, mai palpabile și mai edificatoare, despre o astfel de adevăre decît cele pe

care ni le relevă această epocă, epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, epoca pe care o numim, plini de recunoștință, cu numele omului în ale cărui cuvînt și faptă ne recunoaștem, ca niciodată, cu toate speranțele, cu toate idealurile, cu toate credințele și mindriile noastre: **Epoca Nicolae Ceaușescu**. O epocă pe care o numim — cum o numește, de pe acum, însăși istoria — cu numele omului care, prin nefermura sa dragoste pentru neam, prin excepțională sa putere de muncă, prin forța gîndirii sale vizionare, prin concepția nouă, profund revoluționară și profund patriotică, asupra libertății și demnității, a democrației, progresului și independenței, a muncii și vieții noastre, ne-a făcut, în toți acești ani, ferventi ai ideilor pe care le promovează și entuziaști infăptuitori ai lor.

Sub conducerea lui, a celui mai strălucit dintre conducătorii acestui popor, am ajuns ceea ce sîntem azi, sub conducerea lui am edificat o Românie-ctitorie a noului, ferment și simbol al noului veacului, exprimat prin imagini de o unică forță. Sub conducerea lui trăim într-o Românie ce raportează o creștere de peste 100 de ori a producției sale industriale față de anul revoluției (80 la sută din această creștere fiind fructul ultimelor două decenii), o creștere de peste 4 ori a roadelor cîmpului, de peste 32 de ori a venitului național. Sub conducerea lui am ajuns să privim lumea din jur nu de jos, nu umil, ci de la altitudinea frunții noastre, nim-

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU

Eternă

**Al țării grai — lumină și cunună
Purtate-n vremi de oameni muncitori
Pe fir de ierbi, în zboruri de cocori
Eterna, de ne-nvins Limba română.**

**Al țării grai — răcoare de fîtină
Adună ca-n oglindă limpezi sori
Și luna ce veghează dintre nori —
Eterna, de ne-nvins Limba română.**

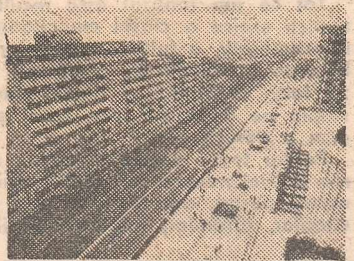
**Al țării grai e cîntecul din strună,
Cea mai de preț comoară din comori.
Prin el sînt fiii ei nemuritori
Eterna, de ne-nvins Limba română.**

**Din cite sînt menite să rămînă
Drept semnul de izbînzi și sărbători
Noi vom păstra, sub cele trei culori,
Eterna, de ne-nvins Limba română.**

NICOLAE DRAGOȘ

**Salutări
din Bacău!**

(pag. 12-13)

La sărbătoarea gloriosului jubileu al partidului

„Partidul reprezintă astăzi centrul vital al întregii națiuni, el este conștiința revoluționară a poporului nostru, de la care radiază energiile creatoare ale întregii națiuni“

...din CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Se poate afirma cu deplină temei că Partidul Comunist Român este continuatorul logic al mișcării revoluționare și socialiste din România. Totodată, ca exponent al clasei muncitoare și al celor mai înaintate forțe politice, partidul nostru comunist este continuatorul celor mai bune tradiții de luptă pentru dreptate socială și națională, pentru formarea și păstrarea ființei poporului, a națiunii și a statului național unitar român.

Mișcarea revoluționară muncitorească și partidul nostru s-au născut o dată cu apariția clasei muncitoare și pătrunderea ideilor socialismului științific în țara noastră, dar rădăcinile sale, ca ale unui stejar secular, sînt ancorate adînc în pămîntul strămoșesc, în istoria de peste 2 500 de ani a dacilor, pe care Herodot îi caracteriza drept „cei mai viteji și mai drepti dintre traci“. Setea de libertate și dreptate ne-au lăsat-o moștenire strămoșii, înaintașii, care s-au luptat cu Darius, cu mulți împărați romani, apoi, — după o conviețuire îndelungată cu românii și nașterea poporului român — cu mulți alți cotropitori din timpul migrațiilor și năvălirilor barbare, iar, o dată cu dezvoltarea formațiilor statale și a celor trei principate — Țara Românească, Moldova și Transilvania —, cu imperiile otoman, țarist și habsburgic.

Intr-o perioadă istorică relativ scurtă — de numai 40 de ani —, țara noastră a străbătut mai multe etape istorice de dezvoltare. Dintr-o țară agrară, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată — despre care cercurile conducătoare burghezo-moșierești spuneau că trebuie să rămînă o țară eminentă agricolă —, România s-a transformat într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, modernă, dotată în cea mai mare parte cu tehnica cea mai avansată, cu o agricultură socialistă în plin progres.

Acum, cînd sărbătorim 65 de ani de activitate revoluționară a Partidului Comunist Român, putem afirma, cu îndreptățită mîndrie, că partidul nostru și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe drumul făuririi socialismului și comunismului, al bunăstării și fericirii.

Remarcabilele realizări ale poporului român — ca și ale altor popoare — dovedesc, cu puterea faptelor, superioritatea socialismului, care, lichidînd asuprirea și inegalitatea socială și națională, asigură dezvoltarea economico-socială puternică, ridicarea bunăstării generale, independența, libertatea și fericirea fiecărui popor, fiecărei națiuni.

Tot ce am realizat este rezultatul — și meritul — muncii eroice a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregii națiuni, demonstrează forța creatoare a unui popor devenit liber și stăpîn pe destinele sale, care își făurește viața așa cum o dorește.

Pentru toate aceste minunate realizări în dezvoltarea patriei noastre, la a 65-a aniversare a glorioșului nostru partid, adresez cele mai calde felicitări muncitorilor, țărănilor, intelectualității, întregului popor,

împreună cu urarea de noi și noi izbînzii și succese în dezvoltarea viitoare a patriei, în înălțarea ei pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație!

Am străbătut un drum lung de muncă și luptă. A trebuit să învingem multe greutăți, înaintînd pe căi necunoscute. S-au comis și unele greșeli; s-au manifestat lipsuri și au apărut o serie de noi contradicții. Dar ceea ce caracterizează întreaga activitate din această perioadă este acțiunea hotărîtă a partidului pentru înlăturarea a tot ceea ce a fost negativ, pentru depășirea greutăților, a lipsurilor și a contradicțiilor ce au apărut, pentru realizarea unei concordanțe cit mai depline între forțele de producție și relațiile sociale, în vederea asigurării dezvoltării armonioase, echilibrate, a tuturor sectoarelor economico-sociale, a patriei noastre în general. Pe această bază am asigurat mersul ferm înainte, ajungînd pe noi înălțimi, pe noi culmi de pe care putem privi cu deplină încredere, mai departe, spre înaltele piscuri luminoase ale comunismului. Drept călăuză în această ascensiune spre viitor avem hotărîrile istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului, programul științific de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism!

În acest an am trecut la realizarea celui de-al 8-lea plan cincinal, 1986-1990, care marchează o nouă etapă de dezvoltare economico-socială a patriei.

Parcursirea unei părți din drumul spre înaltele piscuri, spre obiectivul strategic al noului cincinal, îl reprezintă trecerea, pînă în 1990, a României de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la un stadiu superior, de țară mediu dezvoltată, urmînd ca, în perspectivă, pînă în anul 2000, patria noastră să devină o țară socialistă multilateral dezvoltată, în care să se manifeste cu tot mai multă putere principiile comuniste de muncă și de viață.

Realizarea acestor obiective impun trecerea la dezvoltarea intensivă a industriei, agriculturii și celorlalte ramuri de activitate. Va trebui să realizăm o nouă calitate a muncii și vieții.

A fi revoluționar, a fi comunist, în condițiile cînd partidul a devenit forța politică conducătoare în societate, înseamnă a lupta împotriva a tot ceea ce este vechi, perimat, înseamnă a promova cu îndrăzneală și fermitate noul, în toate domeniile! Nu trebuie să uităm nici un moment că, pentru a asigura realizarea programului partidului, trebuie să organizăm întreaga viață economico-socială pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general. Iată de ce în noua etapă de dezvoltare a țării crește și mai puternic rolul științei, învățămîntului, culturii, al întregii activități politico-educative de formare a omului nou, constructor conștient al viitorului său liber, al comunismului.

A fi revoluționar înseamnă să acționezi pentru realizarea și introducerea de noi tehnologii care să ducă

la reducerea consumurilor energetice și de materii prime, de materiale și, totodată, să asiguri recuperarea, regenerarea și refolosirea surselor de energie și materiale!

Revoluția tehnico-științifică impune ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, pentru a fi competitive și comparabile cu cele mai bune produse similare realizate pe plan mondial. A fi adevărați revoluționari înseamnă să acționăm cu toată fermitatea pentru înfăptuirea neabătută a programelor privind organizarea științifică a producției și a muncii! Numai astfel vom asigura dezvoltarea intensivă a tuturor sectoarelor, ridicarea calității producției!

Am subliniat, în mai multe rînduri, necesitatea de a acționa ca revoluționari, pentru că este necesar să înțelegem că nu ne putem mulțumi numai cu vorbele, că numai declarațiile și lozincile revoluționare nu au nici un fel de importanță dacă nu trecem la realizarea în viață a hotărîrilor partidului, a revoluției tehnico-științifice, dacă nu acționăm în viață ca adevărați comuniști și revoluționari!

A fi comunist și revoluționar înseamnă să acționezi cu toată fermitatea pentru dezvoltarea continuă a proprietății socialiste a întregului popor și cooperatiste! Numai pe această bază am realizat tot ce am înfăptuit pînă acum — și numai astfel vom avea garanția unor noi înfăptuiri remarcabile în toate domeniile, a ridicării patriei noastre la un nivel tot mai înalt de dezvoltare economică și socială.

La a 65-a aniversare a partidului nostru comunist, cînd facem bilanțul drumului glorioș de luptă, al marilor realizări obținute de poporul român în făurirea celei mai drepte societăți din lume, a socialismului, avem tot dreptul să privim cu satisfacție și mîndrie la tot ceea ce am realizat și să afirmăm, fără teama de a greși, că înfăptuirile revoluționare, marile transformări economico-sociale și edificarea cu succes a noii orînduirii nu ar fi fost posibile fără existența unui partid revoluționar, care a știut să înfrunte teroarea sălbatică, ilegalitatea, a dat multe și multe jertfe din rîndurile membrilor săi, țînd întotdeauna sus steagul luptei împotriva asuprii și exploatării, pentru apărarea intereselor supreme ale întregului popor, a independenței și suveranității României. Tocmai de aceea, partidul nostru se bucură astăzi de stimă, încredere și este urmat în mod unanim de întregul popor, care știe că numai sub conducerea partidului își are asigurat viitorul liber în rîndul națiunilor independente ale lumii!

În îndelungata sa existență, partidul nostru s-a transformat continuu, corespunzător etapelor de dezvoltare a luptelor revoluționare și a patriei, devenind astăzi un partid puternic, de masă, care unește în rîndurile sale peste 3 milioane 500 mii de membri.

Trebuie să facem totul pentru păstrarea spiritului revoluționar, pentru ca partidul să rămînă permanent tînăr, receptiv la tot ceea ce este nou! Să îmbogățim teoria și practica revoluționară cu toate concluziile luptei îndelungate de pînă acum, cu experien-

„Acționând uniți, în spirit revoluționar, vom asigura întotdeauna mersul înainte!

Poporul nostru, în orice împrejurare, va ieși victorios, va fi de neînfrânt“

din CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

ța și concluziile generale ale mișcării comuniste, muncitorești și să avem permanent în vedere noile realități ce apar în societatea socialistă românească și, în general, în lume!

Să întărim spiritul de răspundere, de ordine, de disciplină, spiritul critic și autocritic, trăgând permanent învățămintele necesare atit din ceea ce este bun, cit și din ceea ce a fost negativ, pentru a găsi cele mai bune căi de organizare a muncii și vieții întregii națiuni, în vederea înlăptuirii neabătute a Programului partidului.

Acum este necesar, pe baza experienței partidului nostru și chiar experienței mondiale, să spunem deschis că, atita timp cit partidul nostru își va păstra spiritul revoluționar, se va călăuzi de principiile socialismului științific, de materialismul dialectic și istoric, va fi de neînvingător! Pericolul pentru partidul nostru — dar și pentru oricare partid revoluționar — este acela de a se abate de la principiile revoluționare, ale socialismului științific, de a nu mai fi receptiv la ceea ce este nou. Atunci, pierzindu-și spiritul revoluționar, el poate fi nimicit; dar am ferma convingere că partidul nostru va ști permanent să-și păstreze spiritul revoluționar și va fi de neînvingător, și că el va asigura victoria comunismului în România, va asigura poporului nostru o viață liberă, independentă, întotdeauna!

Trebuie să acordăm o atenție deosebită dezvoltării și păstrării tineretului națiunii noastre socialiste. De aceea, doresc, și cu acest prilej, să mă refer la necesitatea creșterii mai puternice a natalității, pentru a ajunge la o natalitate de circa 20 la mie. Fiecare familie are răspunderea și datoria, față de viitorul patriei noastre, să crească cel puțin 3-4 copii. Nașterea și creșterea copiilor constituie una din îndatoririle supreme ale fiecărei familii, și, în primul rind, a femeilor, o necesitate obiectivă a respectării legilor naturii inșeși.

Avem răspunderea și îndatorirea, așa cum au făcut-o de-a lungul secolelor strămoșii noștri, să păstrăm și să dezvoltăm ființa poporului român. Tot ceea ce realizăm nu ar avea nici un sens dacă nu s-ar asigura vigoarea și tinerețea națiunii. Copiii reprezintă viitorul națiunii! Copiii sint primăvara poporului nostru! Ei reprezintă comunismul!

Doresc, de asemenea, să mă adresez și cu acest prilej, tineretului, organizației sale revoluționare — Uniunea Tineretului Comunist — cu chemarea de a fi permanent la înălțimea drumului glorios parcurs de partidul nostru, de a acționa întotdeauna ca revoluționari, de a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, de a învăța și munci, de a se pregăti pentru a fi cetățeni demni ai patriei noastre, constructori conștienți ai socialismului și comunismului! Vouă, dragi prieteni tineri, generației tinere, generațiilor viitoare vă revine misiunea istorică de a apăra și dezvolta cuceririle revoluționare, de a asigura mersul înainte, de a face totul ca poporul nostru să trăiască ca un popor liber, independent, în societatea comunistă, în rindul națiunilor libere și independente ale lumii!

Una din marile realizări ale socialismului, ale partidului nostru este înlăptuirea deplinei egalități în drepturi între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate. De la apariția sa, mișcarea muncitorească, Partidul Comunist Român s-au pronunțat întotdeauna împotriva oricăror forme de inegalitate, pentru deplina egalitate între toți oamenii muncii, între toți cetățenii, indiferent de originea lor națională. Toți sintem fiii aceleiași patrii — România!

În lupta comună, revoluționară, am înlăptuit răsturnarea vechii orinduri și revoluția socialistă. Prin lupta și munca unită am obținut toate marile realizări, care constituie o mândrie a poporului nostru. Avem răspunderea să acționăm cu și mai multă hotărîre, să întărim și mai mult unitatea întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste!

Avem un puternic partid revoluționar și, mai presus de toate, avem un minunat popor, care, în întreaga sa istorie milenară, nu s-a plecat niciodată în fața asupritorilor, a luptat și a dat cele mai mari sacrificii pentru a-și păstra ființa, pentru a-și apăra existența, iar astăzi urmează cu încredere politica Partidului Comunist Român, care răspunde pe deplin intereselor vitale ale întregii națiuni, ale asigurării viitorului fericit al patriei noastre! Toate acestea ne dau tot dreptul să privim cu încredere viitorul patriei, victoria socialismului și comunismului pe pămîntul României!

Trebuie să declarăm că solidaritatea mișcărilor revoluționare, a partidelor muncitorești revoluționare, a mișcărilor de eliberare a constituit și constituie o forță invincibilă în lupta pentru progres social, garanția sigură a păcii și independenței fiecărei națiuni!

În acest sens, dezvoltăm și ne pronunțăm pentru relații de largă solidaritate cu toate partidele comuniste și muncitorești, pentru o nouă unitate, bazată pe deplină egalitate, pe respectarea dreptului fiecărui partid de a-și elabura linia politică corespunzătoare condițiilor din fiecare țară, pe neamestec în treburile interne. Unitatea partidelor comuniste și muncitorești constituie, în actuala situație gravă internațională, o necesitate vitală pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru progres economic și social în întreaga lume.

Avind în vedere marele pericol pentru toate popoarele continentului nostru, trebuie să acționăm, pină nu este prea tîrziu, pentru îndepărtarea din Europa și din întreaga lume a armelor nucleare.

Este necesar să facem totul pentru împiedicarea militarizării Cosmosului. Nu poate exista o apărare anti-nucleară nici pe Pămînt, nici în Cosmos. Chiar dacă prin abstract s-ar ajunge la mijloace tehnico-militare pentru distrugerea rachetelor nucleare în atmosferă, urmările radiațiilor nucleare nu ar fi cu nimic mai mici, se poate ajunge chiar la efecte distructive mai mari.

Singura cale pentru salvarea omenirii de catastrofa nucleară, de la piere, este distrugerea to-

tală a armelor nucleare! Avem obligația față de viața popoarelor noastre, a întregii omeniri, să spunem adevărul!

O mare răspundere au oamenii de știință care înțeleg cel mai bine forța distructivă a atomului, a armelor nucleare.

Forța distructivă a armelor nucleare, a energiei nucleare în general, cind scapă de sub control, nu este determinată de orinduirea social-politică.

Forța distructivă nucleară nu este determinată de ideologia capitalistă sau comunistă; ea este determinată de legi proprii fizico-chimice. De aceea, indiferent de concepțiile politice, ideologice sau religioase, trebuie să acționăm în deplină unitate pentru apărarea omenirii de la distrugerea nucleară, pentru asigurarea păcii pe planeta noastră.

Mai mult ca oricind, problema fundamentală a epocii în care trăim este de a face totul pentru a asigura existența omenirii, pentru a salva viața pe pămînt!

De la această înaltă tribună asigurăm, încă o dată, popoarele de pe toate continentele, forțele progresiste din întreaga lume, că poporul român își va aduce și în viitor întreaga contribuție la cauza progresului, la lupta pentru libertate și independență, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, a păcii și colaborării egale între toate națiunile lumii.

La a 65-a aniversare a partidului, să ne luăm angajamentul solemn că, și în viitor, vom face totul pentru creșterea rolului conducător al partidului nostru comunist în toate domeniile de activitate, aceasta constituind garanția deplină a îndeplinirii tuturor obiectivelor noastre viitoare!

Sintem în plină ascensiune spre înaltele culmi ale civilizației comunismului. Așa cum am spus și în alte împrejurări, nu este și nu va fi un drum ușor, vom avea multe greutăți de învins; însăși ascensiunea unor piscuri din munți de către alpiniști cere eforturi deosebite și, cîteodată, se produc și jertfe. Cu atît mai mult urcarea unor piscuri, care reprezintă visul de aur al omenirii, nu se poate realiza fără luptă, fără greutăți și, dacă va fi necesar, chiar jertfe. Trebuie să facem totul pentru a cuceri aceste piscuri și a ajunge cit mai repede pe culmile luminoase ale societății fără clase, ale înlăptuirii visului de aur — a comunismului!

În întreaga această ascensiune, să ne călăuzim neabătut, întotdeauna, de principiile socialismului științific, de hotărîrile istorice ale Congresului al XIII-lea, de Programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism! Călăuzindu-ne de acestea vom obține victoria!

Să nu uităm nici un moment că țelul suprem al întregii activități a partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate este bunăstarea și fericirea întregului popor, întărirea continuă a patriei noastre, a independenței și suveranității României! Deci, trebuie să servim întotdeauna poporul, să unim forțele sale și să acționăm împreună cu el! Așa vom obține victoria!

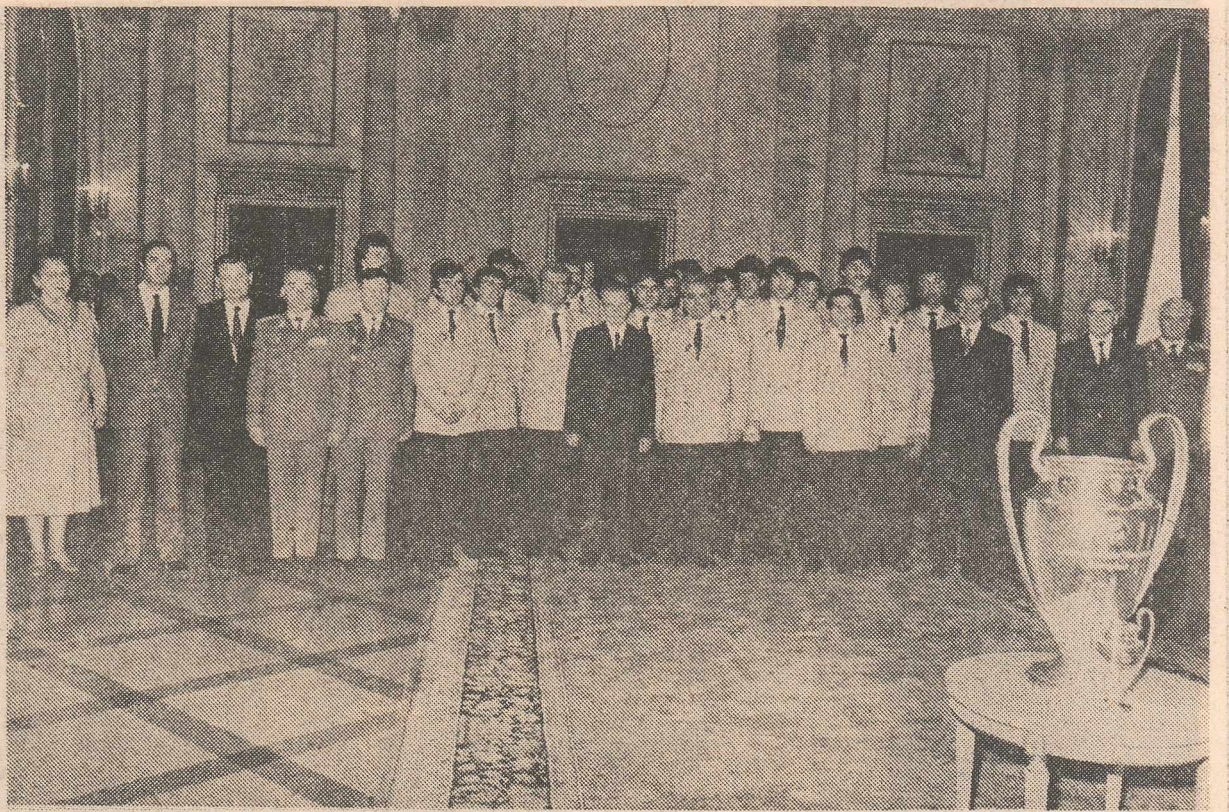
Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de vinerea trecută a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat Raportul cu privire la măsurile pentru mai buna gospodărire a fondului forestier, a vegetației lemnoase și a păștelor montane. Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile prezentate și a evidențiat însemnătatea deosebită a asigurării tuturor măsurilor în vederea menținerii integrității fondului forestier și conservării pădurilor, prin limitarea tăierilor de masă lemnoasă și prin creșterea suprafețelor împădurite. În acest scop, s-a cerut respectarea riguroasă a cotelor de tăiere, care trebuie să se încadreze în posibilitățile de refacere a pădurilor, evitarea dezgolirii solului prin tăieri, promovarea în cultură a speciilor autohtone valoroase, crearea condițiilor pentru regenerarea la zi a pădurilor, astfel încât să se asigure realizarea în cele mai bune condiții a programului stabilit până în 1990. S-a indicat să fie luate măsuri pentru readucerea, în cel mai scurt timp, în circuitul economic, prin împădurire, a ripelor și a altor terenuri degradate excesiv și supuse procesului de alunecare, inapte pentru agricultură. Pornind de la necesitatea aplicării în mod unitar a măsurilor privind mai buna gospodărire a fondului forestier, Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile privind trecerea în administrarea Ministerului Silviculturii a pădurilor aflate în administrarea consiliilor populare, a unor întreprinderi de stat și cooperatiste, precum și a perdelor de protecție de pe terenurile agricole și a celor situate de-a lungul căilor de comunicație.

Un alt document important dezbătut în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a fost Raportul privind starea de sănătate a populației. La discuții s-a subliniat că în cadrul programului general de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare a gradului de civilizație și de cultură al poporului, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de viață ale tuturor membrilor societății, conducerea partidului și a statului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, acordă o atenție deosebită asigurării sănătății populației, ocrotirii și consolidării familiei, creșterii și educării tinerei generații. Aprecind eforturile depuse, Comitetul Politic Executiv a subliniat că realizările cu privire la starea de sănătate și la fenomenele demografice nu sînt încă pe măsura preocupărilor partidului și statului nostru. Pornind de la această situație, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut Consiliului Sanitar Superior, ca organ care poartă răspunderea pentru aplicarea politicii partidului în domeniul sănătății publice, să facă o profundă analiză a cauzelor care au dus la lipsurile manifestate în acest sector. În primul rînd s-a cerut să se ia măsuri hotărîte pentru ridicarea în continuare a nivelului de pregătire a cadrelor medicale, în special a celor din medicina generală, precum și pentru promovarea mai fermă a măsurilor profilactice, de prevenire și de combatere a cauzelor îmbolnăvirilor. S-a indicat, de asemenea, să se acționeze cu mai multă fermitate pentru înlăturarea tendințelor spre un consum exagerat de medicamente, precum și pentru reducerea în continuare a fumatului și a consumului de alcool. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut Consiliului Sanitar Superior, Ministerului Sănătății, direcțiilor sanitare județene să-și îmbunătățească în continuare întreaga activitate, să colaboreze direct, constant și eficient cu celelalte departamente, cu organizațiile de masă și obștești în vederea muncii de educație sanitară a populației, să dea dovadă de inițiativă și de înaltă răspundere profesională și civică în soluționarea tuturor problemelor privind sănătatea populației.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut în continuare Raportul referitor la activitatea desfășurată în anul 1985 pentru aplicarea legii privind controlul averilor, Planul de măsuri privind aniversarea a 600 de ani de la urcarea pe tron a domnitorului Mircea cel Mare și Planul de măsuri privind aniversarea a 2500 de ani de la primele lupte ale poporului geto-dac pentru libertate și independență.

P. NICOARĂ ■

Îndemn la noi și înalte performanțe sportive

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a înminat luni, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Consiliul de Stat, înalte ordine ale Republicii Socialiste România echipei de fotbal Steaua a Clubului sportiv al armatei, componenților, antrenorilor și unor tehnicieni ai ei, precum și unor cadre din conducerea clubului, drept răsplătă pentru cîștigarea Cupei campionilor europeni. Echipei Steaua i s-a decernat, prin Decret prezidențial, ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I. Au mai fost distinși: cu ordinul „Meritul Sportiv” clasa I — Helmut Duckadam, Ștefan Iovan, Adrian Bumbescu, Miodrag Belodedici, Ilie Bărbulescu, Gavrilă Baliat, Lucian Bălan, Ladislau Bölöni, Mihail Măjearu, Marius Lăcătuș, Victor Pițurcă, Marin Radu, Tudorel Stoica — componenți ai echipei de fotbal „Steaua”; Emerich Jenei — antrenor principal, Anghel Iordănescu — antrenor secund, Ion Alexandrescu — vicepreședinte al Clubului sportiv al armatei „Steaua”, șeful secției fotbal; cu ordinul „Meritul Sportiv” clasa a II-a — Constantin Pistol, Anton Weisembacher, Dumitru Stîngăciu — componenți ai echipei de fotbal „Steaua”, Nicolae Gavrilă — președintele Clubului sportiv al armatei „Steaua”, Marcel Dogaru — secretar Comitetului de partid al clubului, Florentin Marinescu — instructor cu pregătirea fizică a echipei, Vasile Iordache — antrenor pentru pregătirea portarilor echipei, Cristian Gațu — secretarul clubului, Marin Cruțescu — organizator de competiții la club, Marcel Georgescu — medicul echipei, Mitică Neagu — masorul echipei.

Contribuție deosebită la creșterea prestigiului sportului românesc pe plan internațional, performanța cîștigării Cupei campionilor europeni a devenit posibilă ca urmare a excelentelor condiții pe care partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-au pus la dispoziția mișcării sportive, a tuturor tinerilor din România spre a se realiza pe multiple planuri, spre a-și vedea împlinite aspirațiile. Raportînd comandantului suprem că fotbalistii militari și-au îndeplinit în mod exemplar misiunea ce le-a fost încredințată, aceea de a reprezenta cu cinste culorile sportive ale țării în cea mai importantă competiție continentală intercluburi, căpitanul echipei Steaua a subliniat, în cuvîntul său, că onoarea de a fi primiți și decorați de cel dintîi bărbat al neamului e fără egal. Ea constituie suprema satisfacție pentru orice sportiv, depășind ca semnificație orice victorie, ob-

ținută oriunde în lume. Asemenea întregului popor și a armatei sale, care au întîmpinat cu realizări marcante gloriosul jubileu al partidului, fotbalistii echipei Steaua s-au prezentat la mărețul eveniment cu o izbîndă remarcabilă, pe care au dedicat-o celei de a 65-a aniversări a partidului.

Felicitîndu-i pe toți cei care, contribuind la organizarea și pregătirea echipei, au înlesnit această frumoasă performanță, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat că ea se înscrie ca o victorie a mișcării sportive românești, care a cunoscut în anii construcției socialismului o dezvoltare puternică. Sportul, inclusiv cel de performanță, reprezintă o latură însemnată a dezvoltării fizice și morale a cetățenilor patriei noastre, o parte a întregii activități de construcție socialistă, de făurire a unei lumi în care omul e pe deplin stăpîn pe destinele sale și își edifică, în mod conștient, propriul său viitor, liber și independent. Oricît de frumoase, victoriile nu trebuie privite, a adăugat tovarășul Nicolae Ceaușescu, doar ca un moment de multumire. Ele trebuie să devină și un prilej de reflectare mai adîncă la ceea ce trebuie întreprins în continuare, pentru ca pozițiile de frunte, dobîndite prin muncă și competență, să fie păstrate. E nevoie pentru asta ca fotbalistii, toți sportivii să înțeleagă că se impun și mai multă exigență, și mai multă disciplină, și mai multă dăruire, nici un efort nefiind prea mare, nefiind destul, atunci cînd este vorba despre reprezentarea culorilor scumpe ale patriei. În acest context, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut conducerii mișcării sportive, a fotbalului, să analizeze serios, responsabil, rezultatele înregistrate în ultimul timp, inclusiv unele minusuri, și să determine măsuri hotărîte pentru a ridica, printr-o pregătire tot mai asiduă, nivelul general al sportului românesc la înălțimea construcției socialiste din țara noastră.

Urînd să transforme neîntîrziat în fapte prețioase indicațiile ale cîrmacului destinului național, componenții și tehnicienii echipei de fotbal Steaua s-au angajat să-și consacre întreaga putere de muncă, toate energiile, pentru a îmbogăți patrimoniul sportiv al clubului și al țării, pentru a obține noi și strălucitoare succese, aducîndu-și astfel contribuția specifică la înfăptuirea politicii partidului și statului nostru de pace și colaborare între toate țările lumii.

OVIDIU IOANÎTOAIA ■

Prin partid, pentru popor!

(Urmare din pag. 1)

bată de aura unui planetar prestigiu. Sub conducerea lui am devenit mindri că sintem români, că avem ce arăta și ce spune altora, că, iată, cuvîntul nostru, intru totul validat de fapta noastră, atîrnă tot mai greu în balanța vieții contemporane, în confruntările — deseori detonante — de interese aparținînd unor state sau grupuri de state, în marea bătaie a păcii și a concordiei, a zămislirii unei noi umanități, întemeiată pe o nouă ordine politico-economică și pe o nouă și dreaptă moralitate. Cele spuse la tribuna adunării solenne de președintele României — neobosit constructor al ordinii și al rațiunii universale — despre pacc, despre colaborare, despre stringența înfăptuirii urgente a dezarmării, a celei nucleare în primul rînd, ascuțită de șocul unor recente și tragice întîmplări, se constituie într-un program planetar de luptă de o unică forță, pol magnetic al aspirațiilor oamenilor de pretutindeni. Cu aceeași iradiantă capacitate de penetrație în miezul aprins al vieții și al

istoriei se înscrie, îmbogățind tezaurul gîndirii revoluționare mondiale, dîndu-i o nouă dimensiune, o nouă și strălucitoare deschidere, judecata conducătorului Partidului Comunist Român asupra socialismului, văzut ca o forță vie, cu rădăcinile împlintite în vetre geografice și istorice vii, ca o forță opusă dogmelor seci și sterilizante, opusă tendințelor monopoliste, absolutiste, afirmîndu-și supremația și triumfînd tocmai prin covîrșirea acestor tendințe. Epoca Nicolae Ceaușescu se afirmă, și prin astfel de revelații ale unor adevăruri fundamentale pentru destinele omenirii, ca o epocă, reverberîndu-și luminile spre toate zările lumii.

Am parcurs, pentru instaurarea acestei epoci, un drum semănat cu eforturi eroice, a des cu jertfe, croit prin vremi cu unelte ce au iscat și lumină, dar și suferință, și tragedie, iar bucurii abia mai tîrziu. „Am străbătut un drum lung de muncă și luptă — ne amintește eroul partidului și al națiunii, evocînd cu revoluționară franchețe și adevăr răsăritul socialismului pe pămîntul

de la Dunăre și Carpați. A trebuit să învingem multe greutăți, înaintînd pe căi necunoscute. S-au comis și unele greșeli: s-au manifestat lipsuri și au apărut o serie de noi contradicții. Dar ceea ce caracterizează întreaga activitate din această perioadă este acțiunea hotărîtă a partidului pentru înlăturarea a tot ceea ce a fost negativ, pentru depășirea greutăților, a lipsurilor și a contradicțiilor ce au apărut, pentru realizarea unei concordante cit mai depline între forțele de producție și relațiile sociale, în vederea asigurării dezvoltării armonioase, echilibrate, a tuturor sectoarelor economico-sociale, a patriei noastre în general. Pe această bază am asigurat mersul ferm înainte, ajungînd pe noi înălțimi, pe noi culmi, de pe care putem privi cu deplină încredere, mai departe, spre înaltele piscuri luminoase ale comunismului. Drept călăuză în această ascensiune spre viitor avem hotărîrile istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului, programul științific de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism!”

Ne aflăm azi la capătul unui drum ce n-a fost nici lin, nici scîncin, dar pe care, la îndemnul

partidului, am apucat fără să șovăim, cu elan revoluționar, dar și cu luciditate, ținînd dreptă cumpana judecății, hotărînd că alt drum către viitor nu există. Ne aflăm pe un pisc al vremii, scaldat de luminile unor redutabile împliniri, ne aflăm într-un ceas de apoteoză istorică, dar ne aflăm în același timp, după cum ne învață cîrmacul ascensiunii noastre, într-un ceas de noi, de mari și complexe exigențe ale istoriei. Exigențe care pretînd — o știm! — noi eforturi, pretînd să realizăm, la finele actualului cincinal, parametrii socio-economici ai unei țări cu dezvoltare medie, înfrîngînd blestemata gravitație a întîrzierii, ce ne-a ținut prizonieri atîta vreme, punînd tot mai sus cărămizile edificului nostru, impunînd tot mai sus ideile noastre despre progres și civilizație. Exigențe care pretînd să înfăptuim cea nouă calitate a demersului economico-social, fixată de secretarul general al partidului drept cotă de ideal a acestui istoric ceas și devenită, din însăși clipa în care a fost formulată, platforma națională de muncă și existență a întregului nostru popor. Exigențe care înseamnă — după cum ne-a reamintit-o, cu claritate și cu pregnanță, omul ce

ne călăuzește și ne intraripează destinul — „necesitatea de a acționa ca revoluționari” în toate împrejurările muncii și vieții, de „a lupta împotriva a tot ceea ce este vechi, perimat”, de „a promova cu îndrăzneală și fermitate noul, în toate domeniile”, de a denunța rezoluziv — așa cum partidul, în această epocă, a făcut-o prin întreaga operă — infirmitatea „revoluției” prin cuvinte, prin lozinci, instaurînd în locu-i revoluția prin gîndire vie și faptă vie.

Drumul înfăptuirii acestor vitale desiderate „nu este și nu va fi — ne spune deschis cel ce-i fixează bornele — un drum ușor, vom avea multe greutăți de învins; însăși ascensiunea unor piscuri din munți de către alpinisti cere eforturi deosebite și, cite o dată, se produce și jertfe. Cu atît mai mult urcarea unor piscuri, care reprezintă visul de aur al omenirii, nu se poate realiza fără luptă, fără greutăți și, dacă va fi necesar, chiar jertfe”.

Răspunsul nostru la aceste ardeante somații ale istoriei va fi — ca întotdeauna cînd ne-au cerut o partidul și omul în care ne proiectăm toată dragostea și încrederea noastră — pe măsura unui popor eroic.

Mulți dintre noi am văzut și revăzut străvechea și mereu înținerita Cetate a Băniei așa cum am putut și cum am avut posibilitatea să o vedem. Unii am văzut-o, romantic, din tren sau din autobuz, făcând în două ore bune turul în grup al frumosului municipiu aflat la îngemănarea ultimelor dealuri subcarpatice cu Cimpia Română. Alții au văzut-o din avion sau din autoturismele lor personale Olteit și Dacia, traversând urbea de la un capăt la altul în doar câteva zeci de minute.

Cei care au prins-o însă cu peste patruzeci de ani în urmă, în timpul celui de-al doilea război mondial, au văzut Craiova, supranumită pe atunci „Orașul celor peste o mie de moșieri”, chiar din troleu; pentru că, dacă-mi aduc bine aminte, Craiova fusese printre primele orașe din România cu linie de troleibuz. Dar nici troleurile și nici prima linie aeriană cu fire de aramă suspendate n-au fost să fie ale craiovenilor. După război, au venit adevărații lor stăpâni și în câteva zile au dispărut cu totul... adică și linie, și troleuri... Unde s-au dus, numai bătrânii craioveni știu bine.

Nu mult după aceea, Marin Sorescu a văzut Craiova din car... Și, vai, ce imagine fantastică i se înfățișă! Parcă îl văd aievea pe bardul din Bulzești Doljului poposind cu carul tras de boi blinzi, încornorați, și cercetând uimit, cu ochi mari de copil, alături de măicuța lui, palatele din bănia Viteazului despre care auzise și învățase probabil cite ceva în școala din satul de unde venise. Era, în orice caz, după 1944...

După mai bine de 40 de ani, noi, contemporanii, avem șansa, marea șansă de a vedea din tramvai metropola olteană. Cine ar fi crezut, cine ar fi visat măcar să vadă tramvaiul mergând prin Craiova?! Da, nu exagerăm cu nimic spunând așa. Doar știe o lume întreagă că Bucureștiul a fost printre primele orașe românești înzestrate cu un astfel de mijloc de transport sigur și avantajos. La început a fost tramvaiul cu cal și bătrânii octogenari își mai amintesc de el. Tramvaiul adevărat, cel acționat de electricitate, a apărut întâi și întâi la Timișoara și mai apoi la București, Iași... la Galați, Sibiu, Oradea, Brăila, Arad... la Constanța, la Cluj-

În cochilia de sticlă a Dispeceratulului comunicăm cu Golful Persic, cu Strimtoarea Malacca, cu Marea Nordului, cu Capetown, cu Bosforul, cu Rotterdamul... Comunicăm cu „Birușta”, cu „Dunărea” și „Carpați”, cu „Muntenia” și „Crisana”, cu numeroase nave românești aflate în marș pe oceanele și mările lumii. Se întindec Tropicile cu Ecuatorul, Marea Roșie cu Marea Baltică, se adună depărtările. Peisajul concret ce intră prin pereții vitrași și spinzurați undeva, deasupra portului Constanța, e contradictoriu. Marea, cu imensitatea ei azuriu-verzuie, enigmatică și tăcută, e contrazisă de forfota cheului, tivit de nave cu catarge arborând drapelurile a zeci și zeci de țări din lumea largă, cu pădurea de macarale cioc-de-barză pendulind brațe largi sub încărcături greoaie, cu trenuri și camioane în du-te vino spre dane. Dispecerul n-au clipă de răgaz, nu se poate schimba cu ei o vorbă. Telefoane, interfoane, stații de radio-recepție îi asaltează cu mesaje ce vin în avalanșă din cele patru puncte cardinale. Pe turanta ce mă amestece, ca un film derulat cu acceleratorul, a pare un personaj cu o statură impunătoare, deși nu este înalt, pe al cărui trup costumul de ofițer de marină are solemnitate și o rară distincție. Ceea ce îl atrage mai mult atenția este faptul că urmărește diagramele, traseele, mesajele unui număr foarte mare de nave, punând din când în când doar o singură propoziție, „și asta e tot a mea”. Intervin.

Nicolae Mirea este comandant-instructor. Șef de secție ce s-ar chema într-o uzină. Aici, în imensa uzină care este acum portul Constanța, răspunde de navigația a 37 de nave, de viața

Napoca și la Ploiești va apărea curind.

Și, iată, străvechea Pelendavă, Craiova, devine azi al 12-lea oraș al țării ce se pregătește să dea cale liberă primului tramvai. Craiova și craiovenii îl redescoperă deci după ce, cu ani și ani, fuseseră printre primii care-l fabricaseră. Va mai amintiți, probabil, de celebrele tramvaie craiovene produse după licența „Pullman”, de „Electroputere”, cu mult înainte de a se reprofila pe locomotive și aparataj electrotehnic de înaltă performanță.

Tei citadele „Electroputere”. Ti se perindă de îndată prin fața ochilor, de cealaltă parte a străzii, Facultatea de electrotehnică, construcție ultramodernă, zvicnind spre înalțimi, apoi, asemenea unui Pantheon alb-albăstrui, siluetele masive din beton și sticlă ale întreprinderii de utilaj greu. Ceva mai spre nord, pe platoul Ghercești, abia abia întrezărindu-se printre boscheți, întreprinderea de avioane. Pe această uriașă platformă industrială dispusă pe citeva sute de hectare lucrează aproape 50 000 de oameni. Un adevă-

drumului european 94, și o parte inegal în două. Am impresia, totuși, că oricât m-aș strădui nu pot fi un bun ghid turistic. Înainte de circa douăzeci-douăzeci și cinci de ani, chiar pe aici se întindea un fel de periferie, cu destule maghernite prăfuite, cu străzi înguste, presărate cu vîrtoape și gropi. Cum sint aceleasi locuri azi, privite din tramvai? Sint de nerecunoscut. Sint extraordinare. Mai multe clădiri monumentale se detașează vizibil din acest nou și mare conglomerat de locuințe și industrii alternînd

Cetății Băniei, innobilată radical cu construcții monumentale mai vechi și mai noi, precum modernul și confortabilul hotel „Jiu”, cu blocuri de locuințe cu 10-14 nivele, Casa Titulescu, unde s-a născut marele diplomat, strada Titulescu, Muzeul luptătorilor cefești și petrolști, Calea Severinului, Grădina Botanică întotdeauna în aceeași mare pastelată de blocuri moderne și verdeată. De aici, primul tramvai al Craiovei coboară ușor o pantă și trece prin apropierea Casei științei și tehnicii pentru tineret, construcție recentă și ea, face încă o buclă de un kilometru și mai bine cu penultima haltă în Craiovița Nouă, cel mai mare cartier al municipiului, un oraș în oraș, cu o populație de aproape 80 000 de locuitori, însumînd singur peste 20 000 de apartamente. Tramvaiul își continuă triumfal drumul pe magistrala Severinului și, după ce străbate cea de-a doua mare zonă industrială, poposește, în sfîrșit, la porțile Combinatului chimic și ale Termocentralei de la Isalnița.

O cale de peste 18 kilometri... Mai precis, de 18,7 kilometri, că atît măsoară cu exactitate prima linie de tramvai care a început să se construiască aici încă în urmă cu citeva luni, conform indicațiilor și îndrumărilor exprese date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru făcute la Craiova. Chiar la sfîrșitul anului ce vine, ne-au asigurat edilii locali, reportajul nostru nu va mai fi nici măcar în parte o pură anticipație, ca acum, iar reporterul nerăbdător și călătorii realmente cu multimea chiar pe prima linie de tramvai a Cetății Băniei. O cale dublă, cu treizeci de garnituri de tramvai, cu depou și substații de redresare proprii, cu vagoane silențioase care vor rula pe un postament construit din prefabricate din beton. O investiție valorind citeva sute de milioane de lei, cu posibilitatea de a fi amortizată doar în citeva ani, așa cum ne asigură de altfel tovarășul Marin Lungu, primul municipiului. „Și pe cînd și cea de-a doua linie?” — îl întrebăm. „Într-un viitor nu prea îndepărtat — ne răspunde. Deocamdată, avem de finalizat la termen, pînă la începutul anului 1988, prima linie. Cît privește cea de-a doua, (etapa a 2-a), încă nu am definitivat studiile de principiu, însă ea va porni sigur de la Gară, va ține Bulevardul Gării, va intersecta printr-un pasaj Calea București, intenționînd s-o inscriem spre Parcul Poporului, pînă în Romanești și chiar mai departe, asigurînd astfel transportul, anual, a peste 400 000 de călători”.

Așadar, încă o realitate a socialismului victorios în România.

MIHAI STĂNESCU ■

văzută din tramvai

...Tramvaiul numărul 1 craiovean — un nou și modern tip realizat actualmente la I.T.B. — pornește lin de la Olteit, de la cunoscuta întreprindere de autoturisme de mic litraj, de unde am urcat, și prinde repede vitează. Din bariera Caracalului vehiculul intră în dreapta, pe strada Lăpușului, preț ideal pentru călătorul așezat comod pe banchetă să admire în voie, prin ferestrele transparente, unul dintre cele mai impresionante peisaje industriale și urbane ale țării, cu noile hale ale întreprinderii de tractoare și mașini agricole „7 Noiembrie”. Întreprinderea de material rulant...

Prima stație. Oprea nu durează mai mult de un minut-două. În stînga putem vedea, cit ține strada, pe o lungime de aproape un kilometru, „acareturile” din fier-beton ale vesti-

rat furnicar, un complex de mare anvergură.

Încă un popas într-o nouă stație, și pătrundem într-un cartier deosebit de frumos, cu spații verzi, cu cămine studențești, cu multe blocuri de locuințe zidite în ultima vreme, cu numeroase etaje, de o arhitectură elevată, plină de fantezie și bun gust. Am lăsat în urmă cvartalul numit Lăpușului. Tramvaiul intră grăbit prin pasajul Căii Bucureștilui, face o scurtă buclă și pătrunde în carosabilul larg, cu cite trei benzi de circulație pe sens, pentru ca să-și continue nestingherit, nici chiar de stopuri, mersu-i silențios pe cea mai mare arteră de circulație a Craiovei.

Ne avîntăm spre inima orașului. Este neasemuită această magistrală care străbate urbea de la un capăt la altul, pe firul

pe patru și zece etaje — Facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, Clubul „Electroputere”, ca un adevărat palat de cultură, întreprinderea de biscuiți și paste făinoase, noua fabrică de piene, un nou spital, restaurante și magazine. Iar stație, iar blocuri și blocuri zvelte, noua piață agroalimentară, renumită și ea în toată Oltenia, și, deodată, strada se lărgeste din nou, oferind privitorilor Universitatea cu viitoarea Piață a Revoluției în plină construcție, Teatrul National, binecunoscută bijuterie de arhitectură modernă.

...Intrăm în Văsea Vlăiciei. Pînă mai ieri, o veritabilă vale a plingerii, cu prăvălioare, dughene și birturi insalubre, oferind musterilor ocazionali academe, alviță și bragă, azi ea e un al doilea centru, una dintre mîndriile de necontestat ale

și munca peste mări și țări a 37 de echipaje care înseamnă citeva mii de oameni. Mergînd înapoi pe firul timpului și al trăirii, cei mai mulți ani din cei peste 35 de cînd aparține flotei noastre comerciale a fost în fapt comandant de navă. A fost primul ofițer — lucru foarte rar în orice flotă —, numit, după un sever examen, comandant de navă la 27 de ani. Era atunci vremea unui timp grăbit, vremea dezvoltării impetuoașe a flotei comerciale românești. Flotă ce avea nevoie de cadre, de oameni în forță fizică și mo-

tdw. Al portului care a ajuns să ocupe locul 8 în Europa — după Rotterdam, Anvers, Marsilia, Londra și Hamburg... și locul 14 în lume ca nivel de trafic. Intră și ies anual în portul Constanța, sub aproape toate pavilioanele, peste 3600 de nave.

Nicolae Mirea s-a născut pe malul Dunării, într-unul din orașelele unde băieții cresc cu visele întinute în depărtări de ape. La Corabia. Anul crucial 1944 l-a aflat elev în clasa I primară. În 1950 absolvise Școala de marină din Constanța, făcînd parte din prima ei promoție. De

catargului și la pupa, prin toată lumea. Peste Tropicile și peste Ecuator, prin toate climatele, prin toate porturile celebre ale planetei, prin toate pericolele, arlînd că înving.

Cel mai mult a iubit și a trăit însă pe „Carpați”. Această navă nu prea mare dar de o robustețe și de o inteligență și complexitate constructivă de cea mai bună clasă. Cu ea a străbătut nu o dată prin Marea Neagră, via Capetown, prin Strimtoarea Malacca pînă în Brazilia, de acolo în India și înapoi. Ca și numeroase căi de pe Coastele Atlan-

bina sa inculca, la plecarea, citeva benzi de casetofon pe care le scotea numai în noaptea Anului Nou. Indiferent unde se afla, în larg de ocean sau într-un port, echipajul primea mesajele de-acasă. Urările tradiționale, rostite cu vocea soției, a copilului, a mamei... El, comandantul, omul, comunistul Nicolae Mirea, n-a uitat niciodată acest dar simplu și nobil pentru marinarii săi, oricîte treburi ar fi avut și oricîte probleme profesionale înainte de a porni în cursă. Cum n-a uitat niciodată să cultive mîndria apartenenței la țara de unde vin. Au jucat fotbal pe punte, în timpul liber, să se amuze și să se deconecteze, dar și pentru prestigiu. Cu echipajele sale de pe „Carpați” și de pe „Dolj” a cucerit de două ori „Cupa Londrei”, reputată întrecere sportivă marinărească între cel care trec, de mai multe ori pe an, prin mările port al capitalei britanice. Cu echipajele sale a salvat nu o dată nave sub pavilion străin aflate în pericol. Dintr-o datorie marinărească și umanitară elementară, dar și ca o datorie față de reputata omenie românească. Intotdeauna sudarea colectivului — „care dă forța colectivului” — i-a fost o profesiune de credință. Profesiune de credință, o știm cu toții, a comunistului devotat. În 35 de ani a trecut prin multe dar, iremediabil sentimental, cum se definește într-o singură improprieare a plîns. Se afla la Istanbul într-un Cazinou, unde a descoperit o inscripție ce consemnează că primul care a pus pe note muzica turcă este Dimitrie Kantemiroglu. „Dimitrie Cantemir, domnul și iluministul nostru”. Suflul de român crescut în respectul și dorul de istoria patriei.

CICI-IORDACHE ADAM ■

Un prețios jurnal de bord

rală și pe care generația tină, formată și educată în spiritul convingerilor comuniste, în spiritul conștiinței de sine ca generație menită să clădească o țară nouă, puternică și suverană, îi deținea. România ieșea tot mai mult în lume și trebuia să vină cu valorile ei autentice. Astfel, memoria și biografia lui Nicolae Mirea sint un prețios Jurnal de bord al flotei care a crescut de la o navă la sute și sute, pentru toate tipurile de transporturi, de la citeva sute de oameni la peste 8 000. Un prețios Jurnal al portului, „unde am cunoscut transportul și încărcătură la circă și unde o nouă meserie a apărut demult, aceea de docher-mecanizator”. Al portului ce a ieșit în lume sub pavilion național cu nave fabricate de alții și care are în dotare acum mineraliere și petroliere, fabricate în țară pînă la 150 000

aici incolo „devin contemporan cu tot ceea ce s-a petrecut și înfăptuit în spațiul portii maritime românești. La 23 de ani intră în rîndurile Partidului Comunist Român, fiind deja ofițer III, ca și soțul unei tinere femei ce-și împovăra viața cu așteptarea și cu răspunderea de a crește frumos fiii unui bărbat aflat mereu departe.

Ca ofițer stagiar pe „Sulina”, o mică navă alt de mare pentru începuturi, de 500 tdw, a străbătut totuși toate drumurile de pe mările Europei și Orientului. A fost printre primii care a luat sub comanda lor navele din producția națională. „Galațiul” de 4 500 tdw, „Doljul” și altele pînă la „Birușta” — cu numele ei meritat, de simbol — a 150 000 tdw. Le-a purtat ca pe niște vestete, ca pe niște mîndre trofee cu tricolorul românesc în virful

ticului. De la o cursă la alta echipajul său a lăsat amintiri. Bune amintiri despre o țară cu oameni buni, destoinici și generoși, doritori de prietenii și de pace. De la o cursă la alta înregistra totodată noile cote ale prestigiului internațional al României. În porturi și pe străzi de orașe îndepărtate erau întîmpinați cu cuvintele dragi nouă, tuturor — „Ceaușescu, Pace!”. De fapt, întotdeauna a luat cu sine, a purtat cu sine, în mici obiecte semnificative, casa, țara, dorul, amintirile. În salonul „Carpaților” s-a aflat un colț cu harta patriei și un micomuzeu cu păpuși în costumele populare ale tuturor zonelor. La stația de radioficare, cu sfințenie se respecta „ora muzicii populare de-acasă”, după discuri alese cu grija semănătorului de sentimente. Într-un sertar al mesici din ca-

Foc continuu pentru realizarea investițiilor

...până către anii '960, dacă nu și mai bine, dincolo de ultimele case, răzlețe aici, din marginea orașului Caransebeș, paralel cu drumul către Oțelul Roșu, a existat o zonă de teren bălțit, plin cu stuf înalt și trestie: „Pipirig” îi spuneau oamenii acestei zone destul de întinse și în munte cum, pe vremea copilăriei mele, ea reprezenta bucuria țințurilor care pătrundeau aici spre a-și găsi „bețe de un-diță” — noaptea însă, devenind imperiul țințurilor și orăcămii... Și tot până către anii '960, într-un grup de elevi din Lugoj, care veniseră să-și petreacă vara într-o tabără instalată în incinta liceului „Traian Doda” din Caransebeș, se afla și Tache Sava.

Astăzi, zona Pipirigului nu mai există de mult, terenul a fost secăt și pe acest teren s-a ridicat — începând să producă din 1971 — ÎNTRINDEREA DE CONSTRUCȚII METALICE-CARANSEBEȘ — al cărei actual director nu este altul decât inginerul Tache Sava, fostul elev din Lugoj, și care a împlinit venerabila vîrstă de... 42 ani.

Începutul a fost modest: un colectiv eterogen, format din 150 de oameni (mulți navetiști, „gugulani” cu care cu mere” de prin Obreja, Zervești, Jupa, Glimbocă — de pe văile Bistrei, Sebeșului și Timișului mai bine spus — mai mult agricoli, sau timplari în cel mai fericit caz, nicidecum „fierari”), s-a apucat mai întâi să producă niște grinzi metalice pentru Uzina de Autoturisme din Pitești, care nici ea nu avea, la acea vreme, firma pe care ne-o înfățișează astăzi.

O „fișă de existență” a acestei întreprinderi — produs tipic al anilor de după cel de al 9-lea Congres al partidului, moment ce a deschis orizonturi largi schimbînd radical însuși ritmul dezvoltării — nu poate omite, ca un prim reper al mîndriei constructorilor caransebeșeni, anul 1983, și iată de ce: pînă atunci, și dealtfel firesc, noua întreprindere bănațeană se dezvoltase, ca să zicem așa, „în aripa Reșiței”; or, anul 1983 a marcat de fapt desprinderea de această beneficiă tutelă, odată cu asimilarea producției de turbine hidraulice — reușită de mare performanță, realizată pe plan

local, spre satisfacția tuturor locuitorilor urbei: cu asta, odată mai mult (pentru că nu trebuie să uităm, acum, nici reușitele de profil și de export ale celor de la I.P.L. — firește însă, acestea din urmă fiind de o cu totul și cu totul altă factură!), Caransebeșul se înscrie pe orbita competitivității republicane, și nu numai republicane.

Astăzi, producția I.C.M.-Caransebeș reprezintă peste o jumătate din întreaga producție a

mai întâi lemnari, apoi... fierari, acum sint constructori! — mi-a spus la un moment dat directorul marelui întreprinderii.

Pentru că — și la dimensiunile orașului meu natal — întreprinderea este într-adevăr mare, nu numai prin performanțe, dar și prin ea însăși. Personalitatea proprie întreprinderii a fost dată, în primul rînd — și în perioada ca să zicem așa „romantică”, adică în anii cei dintîi și poate cei mai grei — de infuzia de tîne-

că ai întreprinderii chiar, liceul industrial nr. 1 fiind patronat de însăși I.C.M., aducînd anual în întreprindere cam 250 de noi cadre.

Întreprinderea însăși reprezintă de fapt un orașel, în orașul Caransebeș: noul centru al Caransebeșului — aflat în plină construcție — este locuit, în marea majoritate, de lucrători de la I.C.M. Aceștia beneficiază, printre altele, de 4 cămine de nefamilisti, grădinițe, creșe, o cantină-restaurant al cărei interior rivalizează cu „cel mai lux a-nția local al orașului!” (plus trei micro-cantine care servesc direct masa în secții) — și o sală de sport (a cărei scheletărie a fost realizată tot de către „performerii” întreprinderii), și un stadion în toată regula (construit, prin muncă voluntară, alături de cel mare, cel „clasic”, unde joacă o echipă din... „C”), semn, iată, că micronul și mingea pot trăi laolaltă într-o splendidă și pașnică concurență.

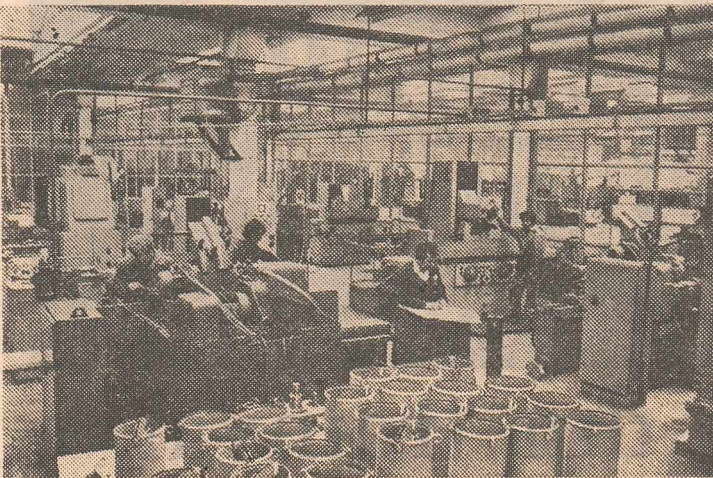
Nimic nu mai amintește aici de Pipirig...!

Întreprinderea își face un punct de onoare din faptul că absolut toate contractele la export au fost onorate: piese de schimb pentru material rulant (în China, R.D.G., Polonia, Bulgaria etc.); construcții metalice industriale pentru fabrici de ciment (în țările arabe); participări diverse împreună cu firme prestigioase. De altfel exportul direct, cit și cel indirect (la piese și ansamble pentru locomotive, de pildă), reprezintă în cadrul producției I.C.M.-Caransebeș, cca. 35% din producție. Iar în ce privește contribuția internă, iată încă o replică a aceluiași Ilie Urecheatu, reținută în timp ce vizitam insemnele hale și în care subsemnatul urmarea, strecurate ici și colo printre uriașele utilaje metalice — diverse glaste cu flori, de un roșu nemaipomenit: „Nu există, astăzi, o investiție, în țară, în care să nu se găsească măcar un singur reper făcut aici, la noi!”

...Nimic nu mai amintește — în Caransebeșul meu de astăzi — de Pipirig.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Caransebeșul competitiv

orașului! Rapid, în ritmul caracteristic epocii pe care o trăim, întreprinderea a trecut la producerea de boghiuri pentru locomotive — echipid cu boghiuri, într-un singur an de pildă, cca. 200 de locomotive de diverse tipuri produse la „Electroputere”-Craiova și „23 August”-București. Realizează o largă și totodată pretențioasă gamă de echipament energetic (construcții metalice pentru cazane abur; echipament hidromecanic; turbine hidraulice pînă la 10 MW; micro-turbine, precum și o serie de diverse construcții metalice industriale. „Dacă oamenii noștri au fost

ret, acest tineret fiind mai ales curajos și lipsit de prejudecăți; a urmat o a doua infuzie, cea realizată de către Liceul industrial nr. 1 din localitate (muncitorii) și Institutul politehnic din Timișoara (în ceea ce privește specialiștii). Și rețin cuvintele lui Ilie Urecheatu, secretar de partid și președintele C.O.M. pe întreprindere: „În fond, toate cadrele de conducere actuale sint crescute și formate aici, în această unitate!” Și este drept, pentru că acei soșiți de la Timișoara, ciți au fost, au sosit aici mai demult, iar ceilalți, cei proveniți din liceul pomenit, sint de-ai locului, adi-

Nu întimplător această uzină a fost amplasată la Deva, un oraș aflat la distanțe relativ egale de Teliuc, Ghelar, Valea Jiului, Brad și Certej. Confecționarea pieselor de schimb și repararea utilajului minier din zonă și din întreaga țară au impus această uzină ca pe o nevoie stringentă. Așa se face că proiectul Uzinei de piese de schimb și reparații utilaj minier a început în 1976, e drept că într-o variantă mai mare, cu un fond de investiții aproape dublu. În cele din urmă proiectul a fost redus și executarea lui a început în martie 1982, avînd ca termen de predare luna noiembrie a anului 1983. „Am trecut la soluții mai economice, la restrîngeri de spațiu pentru a ne putea încadra în datele stabilite” spune Gheorghe Barbu, din partea I.C.I.T.P.L.C.I.M. — proiectantul general al întreprinderii. Proiectantul a stat mereu pe șantier, punînd de acord realitatea cu desenul. Constructorul a făcut eforturi dar de multe ori a bătut pasul pe loc. Beneficiarii au preluat întreprinderea mai repede spre a da și ei o mînă de ajutor la încheierea investiției. Și cu toate acestea, termenul de predare n-a putut fi respectat. Din 1983 el a fost mutat un an mai tîrziu. Apoi încă un an și încă unul. În 1986, uzina de la marginea orașului Deva începe să miște. Parțial, ea a început să producă de la 1 ianuarie 1986. În 7 ianuarie 1986 în municipiul Deva s-a turnat prima șarjă de oțel. Pînă la această oră, uzina a turnat peste 80 de șarje, o performanță modestă, dar performanță, dacă ne gîndim la avaturile dării sale în folosință. Dar în ciuda acestui fapt, Uzina de piese de schimb și reparații utilaj minier din Deva este departe de a fi terminată în adevăratul înțeles al cuvîntului, adică la parametri proiectați, la nevoile economiei naționale. Pentru punerea în funcție a întregii capacități a turnătoriei de la Deva s-a dat un nou termen: luna august a anului 1986. Va fi respectat măcar acest ultim termen? E greu de spus. Organele locale de partid au analizat și

răsanalizat situația. O sedință a biroului municipal de partid s-a ținut chiar în uzină. În ciuda sprijinului și interesului real de care se bucură, investiția mai suportă încă multe semne de întrebare. Proiectantul a predat toate proiectele în termen. Mai mult, a urmărit construcția pas cu pas, și la neconcordanțele apărute pe viu, a modificat de comun acord cu constructorul și beneficiarul. Constructorul, T.C.M.M. — Cluj-Napoca a încercat să se achite de sarcină. Dar era pentru prima dată în fața unui asemenea obiectiv. Nu

zilnică, muncitorii uzinei au mai continuat citeva luni să lucreze la remediile rămase de la constructor.

Dar cele mai mari probleme le-a ridicat utilajul. Întregul necesar de utilaje ar fi trebuit să se afle în incinta întreprinderii de la sfîrșitul anului 1983. Și acum, în 1986 încă mai sint de venit. Nu funcționează decît unul din cele 4 cupatoare cu arc electric prevăzute prin proiect. Principalii furnizori, Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca, Electroputere din Craiova și Independența din Sibiu au fost și

Întîrziere greu de justificat

mai construite nici o turnătorie. În plus, nu avea suficientă forță de muncă bine calificată. Avînd sediul în Cluj-Napoca, o mare parte din personalul tehnic și chiar din cel de execuție, se afla într-o permanentă mișcare, încheiată cu plecările de sim-bătă și cu întoarcerile de luni. Conducerea întreprinderii, realizînd tergiversarea lucrării din diferite motive, a preluat de la constructor executarea unor lucrări. În ciuda sprijinului acordat prin preluarea unor lucrări, constructorul s-a chinuit să finalizeze investiția. Și a făcut-o cum a putut, nereușind să se descurce mai ales cu problemele de aprovizionare. Pentru a nu sta degeaba, cei care așteptau deschiderea întreprinderii au preluat de la constructor lucrări în valoare de 10 milioane. În loc să primească întreprinderea la cheie și să înceapă producția, muncitorii au lucrat la instalația de ventilație, la montarea de utilaje, la instalațiile electrice, termotehnice, hidrotehnice. În ciuda ajutorului primit, constructorii au încercat doar să facă față în mod rezonabil. Dar finisările au ieșit cum au ieșit iar proiectul pe alocuri a fost respectat după posibilități. În momentul în care constructorul s-a retras, paralel cu producția

campionii întîrzierilor. Cupatoarele de tratament termic n-au putut fi livrate pentru că materialele necesare Independenței includeau și o serie de produse de import pe care nu le-a primit. Pentru unul din cupatoarele de tratament termic s-a dat o soluție tehnică nouă, care implică un material din țară. Dar Independența Sibiu nu are nici așa material. Conducerea uzinei a început o cursă de procurare a acestui material (oțel inoxidabil) depunînd toate diligențele pe lingă alte întreprinderi, posibile posesoare de un anume oțel inoxidabil. A căutat la Călan, la Hunedoara, la Chișcădaga, la Mintia, dar fără folos. Probabil că pînă la urmă vor izbîți. La celelalte trei cupatoare nu a mai rămas nici soluția inițială, nici cea modificată. Tot Independența mai are de livrat o mașină de împușcat miezuri. Beneficiarii nu cunosc motivul întîrzierii, dar pentru cit proiectul. Deci nu funcționează, punere în funcțiune a uzinei de „De 6 luni ne chinuim cu uscătorul de nisip dar furnizorul nu a procurat regulatorul de gaz al arzătorului așa cum a fost în proiect. Noi ne străduim ca la 15 aprilie să punem în funcțiune un flux minimal” (ing. Ioan Avram, directorul uzinei).

În aceste zile eforturile de duc se descurcă și cu singura mașină livrată. Uscătorul de nisip realizat de C.U.G. Cluj-Napoca a fost livrat. Dar nu la Deva continuă pe toate planurile. Se fac demersuri către furnizorii de utilaje care încă mai amînă livrările din motive întemeiate: nu au materiale sau aparate. Constructorul s-a retras. Și-a luat oamenii și materialele și a plecat la Cluj-Napoca. Oamenii întreprinderii au terminat remediile și și-au canalizat eforturile pe producție. Dar mai mult decît îngăduie dotarea nu pot produce. Punerea în funcție a cupatoarelor de tratament termic nu ține de ei. Aparatura necesară celor 2 cupatoare cu arc nu va sosi decît în septembrie. Deci ultimul termen, cel din luna august, are și el un mare grad de probabilitate. În plus, prea multă lume nu se înghesuie la această uzină. În ciuda dimensiunilor turnătoriei, a fost și o greșeală de încadrare, adică într-o grupă de ramură, ceea ce îi vîduvește pe lucrători de anumite drepturi. Avînd la îndemînă alte întreprinderi apropiate cu încadrare adecvată, oțelarii, turnătorii și cei care lucrează în domeniu le preferă pe acestea și ocolesc uzina din Deva, deja cunoscută ca instituție cu probleme. Dar ele nu țin de conducerea întreprinderii, serios implicată în rezolvarea situației. Dificultățile, și așa multe în prima fază și depășite cu mari eforturi nu țin de ea, ci de furnizorii de utilaje. Aceștia acuză aprovizionarea cu materiale. Constructorul nu mai emite nici o pretenție. Și-a luat catrafusele și se bucură că a scăpat de o belea. Și astfel toate au rămas pe capul întreprinderii și a Centralei miniere Deva, cea care trebuie să facă față insistențelor cereri venite de la unitățile din Valea Jiului, din preajma Hunedoarei sau de la minele Bradului. Și zilele trec și al nu știu citelea termen de punere în funcțiune la întreaga capacitate mai amenință o dată.

CORNEL NISTORESCU ■

Mireasma anotimpurilor

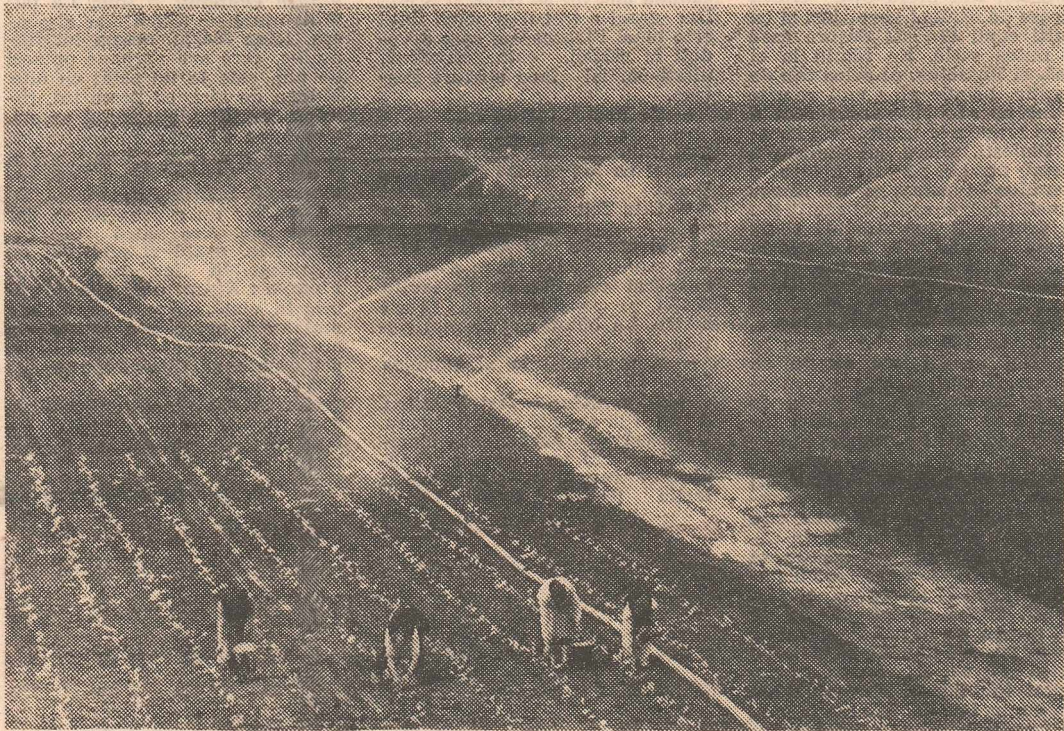
Surprind întimplător un grup de trei tinere ce admiră produse purtînd emblema întreprinderii de cosmetice „Farmec” din Cluj-Napoca. Aleg cite un deo-parfum. Fiecare preferă o altă notă de parfum, cumpără tuburi de culori diferite și vorbesc cu regret că lipsește ultimul produs „Farmec”—16. De aici și pînă la ideea de-a face o vizită în întreprindere, nu e departe. Cu multă amabilitate, inginerul șef Alexandru Coroian mă ajută să surprind secvențe din activitatea colectivului de oameni specializați în domenii distincte: șampoane, emulsii, creme, deodorante, produse de uz chimico-casnic. Fără a încerca o indiscreție gratuită, întreb de noul produs „Farmec”—16, care e apreciat pe „piață” și află că nu acesta poartă cel mai nou act de naștere semnat de compartimentul cercetare tehnică. Farmacista Ileana Meșter îmi vorbește cu însuflețire de „Gerovital-Plant”, realizare a minților iscoditoare din colectivul căruia îi aparține: „Este o gamă nouă, obținută prin colaborare cu catedra de botanică din I.M.F. Cluj. Ne-am documentat mult orientîndu-ne spre produse bazate pe extracte vegetale, de o calitate superioară celor ce folosesc aromele sintetice”. Cum s-a născut produsul, ce probleme s-au ivit ne relatează chimista Eugenia Coroian. „Creatorii de noi produse au gîndit o modalitate de modernizare a producției venînd în întîmpinarea cumpărătorilor cu „rețete” cosmetice „en vogue”. Colaboratorii noștri au obținut extractul și inglobatorul vegetal pentru emulsii. S-au făcut multe probe, încercări mai mult sau mai puțin concludente pe moment, produsul a fost apoi modificat după efectele dorite. Cele mai complicate teste au fost trecute cu bine și „Gerovital-Plant” a primit avizul de fabricație fiind inclus în planul de producție al anului 1986”.

Ideea întoarcerii la natură, a recurgerii la extracte vegetale a primit o consistență nebănuită în obținerea „Gamei anotimpurilor”. Desigur, ideea nu este într-un tot originală, ci aparține unei orientări noi ce preocupă specialiștii din întreaga lume. Creatorii de noi produse de la I.C. „Farmec” Cluj imbuteliază în tuburi ieșite dintr-un bănuț metalic mireasma anotimpurilor. Parfumele au fost alese cu mult rafinament de Viorica Oprîș. S-a căutat stabilirea unui acord deplin între anotimp-parfum-culoare design-personalitate. Chimistul Adrian Pătruț cunoaște toate secretele acestei surprinzătoare interferențe. „Studiile de specialitate efectuate au dus la depistarea legăturii directe dintre tipul de personalitate și nota de miros, de parfum. Problemele tehnice ale acestui capitol au solicitat din plin compartimentul nostru de cercetare. Am alcătuit o reprezentare grafică a opt variante de combinații de culori care reușesc să sublinieze această corelație. Deși poate părea incredibil, există contraste în gama preferințelor față de combinația culoare-parfum la femei și bărbați. S-au făcut multe testări și concluziile se bazează pe date statistice. „Mireasma anotimpurilor este un deo-parfum ce cuprinde inițial variantele: Primăvara verde, Vara albastră, Toamna violet, Iarna gri, fiecare culoare presupunînd coordonatele moderne ale relației cu parfumul. Le vom întîlni, nu peste foarte mult timp, modificate: Vara aurie, Toamna ruginie. Deo-parfumul primăverii aduce cu sine mireasma pămîntului trezit la viață, prospețimea ierbil crude și a liliacului înflorit. Vara aurie culege întreg mirosul florilor de cîmp, al finului proaspăt cosit, iar mireasma anotimpului cel mai bogat conține parfumuri exotice cu aroma roadelor coapte. Nici deo-parfumul iernii nu e mai prejos, răspîndește adierea coniferelor. Curînd, omul modern va alege cu mare plăcere noile produse „Gerovital-Plant” și își va tîlmăci personalitatea prin minunatele parfumuri ale „Gamei anotimpurilor”.

MARGARETA MUREȘAN ■

Mereu mai bun, pământul bun al țării

Dăbuleni, comună care a învins

Pină nu demult, cei care coseau iarba din parcurile Craiovei erau țărani din Dăbuleni. În privința asta s-ar fi putut zice că ei erau senatori de drept. Nimeni nu-și puna în gând să tăgăduiască dreptul lor, statornic cu vremea. Și nu atât banii îi interesau, cât finul pentru vitele rămase acasă. Iar drumul pină la Craiova, destul de lung, de aproape 100 de kilometri, lor trebuie să le fi părut, fără îndoială, destul de scurt. Această lipsă de preget face parte, la urma urmei, chiar din istoria comunei, fiindcă a fost și rămâne o însușire a celor din Dăbuleni de-a nu se speria de lungimea nici unui drum. Gîndul că ar avea de străbătut distanțe mari nu le-a turnat niciodată plumb în picioare. Nu mi-a spus-o nici unul atât de limpede, dar limpede este și ceea ce am simțit că vor să dea de înțeles: firea omului s-a alcătuit aici nu numai din temeinicia zilnică și aspră a muncii, ca pretutindeni, dar și dintr-o anumită îndrăzneală și-o frămîntare a minții care i-a împins uneori dincolo de hotarele comunei lor, pe drumuri ce ajungeau a fi cunoscute de țărani din Dăbuleni doar pe măsură ce înaintau de-a lungul lor. Ei fiind, s-ar putea spune, niște exploratori.

Este posibil să încapă un anumit răsfaț atunci cînd stau să vorbească despre ei, dar fără îndoială că, pentru a fi crezute, cuvintele nu trebuie să poarte ștampilă de notariat atunci cînd cei din Dăbuleni spun că nu e dată să vină la București și să nu înțelnească vreunul de-al lor pe stradă, prin vreo instituție, te miri prin ce loc. Într-o vreme se recunoșteau după traista în carouri negre și albe, ca o tablă de șah, țesută din lînă aspră, de țurcană. Iar adăugirea firească pe lângă un asemenea act de identitate ar fi și-aceea că nici unul dintre ei nu s-a nimerit să fie atât de nevrednic încît să vină acasă cu traista goală.

Acasă îi aștepta o mare albă de nisip. La Dăbuleni, pină și temeliile caselor tot în nisip sînt săpate. Comuna se află în sudul Olteniei, unde nisipurile de pe malul Dunării s-au tot întins și minate de vînt au acoperit pămînturi altădată roditoare. În această vîlurire continuă, nu-i de mirare că s-a întimplat uneori ca oamenii să semene într-un loc și să fie nevoiți să plece după aceea în căutarea semințelor răsărite într-altă parte, atunci cînd vîntul nu le risipea de tot. De aceea a mai fost nevoie ca țărani din Dăbuleni să fie și cercetători, s-ar putea zice, într-o măsură mai mare decît alți țărani, pentru că era de aflat aici în primul rînd ce plantă puteau să înrădăcineze ei mai adînc în stratul de nisip. Vița-de-vie a fost una dintre ele, neîndoielnic. Astăzi, la Dăbuleni se mai află încă petice de vie ce-au fost planta-

te, se zice, pe vremea domnitorului Cuza, Radu Măriei, Marin Vancea, Stănică și Mitu Dirman sau Ion Cimpoiu sunt cițiva intr-ale căror case se poate bea un pahar de vin din via plantată de bunicii sau străbunicii lor. Iar felul în care au fost plantate viile acestea merită a fi știut. Prin stratul de nisip gros de cinci-șase metri oamenii săpau șanțuri pină ajungeau la pămîntul galben, argilos, și acolo plantau via. Pe măsură ce creștea, îi acopereau tulpina cu nisip și o ramificau în fiecare an, iar după șapte-opt ani de trudă, cînd ajungeau la suprafață, acopereau șanțul și netezeau locul printre tulpinile răsfrînte în linie; oricît ar fi vîlurit nisipurile, tulpinile rămăneau ancorate de butucul rămas jos, în lutul mereu umed. În locurile înșiratele și Săliște, mai ales, au rămas vii plantate după o astfel de agrotehnică specifică Dăbulenilor. Cele trecute în zestrea C.A.P.-ului au fost modernizate, înălțate pe șpalieri și în urmă cu nu prea mulți ani, spune inginerul Vergică Șovăilă, pe cînd lucra ca șef de fermă, a reușit să obțină Meritul Agricol pentru o producție medie de 16,5 tone la hectar, pe anumite suprafețe, recoltînd din aceste vii chiar și peste 30 de tone de struguri la hectar. Ingerul Vergică Șovăilă este președintele Consiliului unic agroindustrial Dăbuleni și ceea ce vrea el să dea de înțeles prin acest exemplu este că țărani de-aici erau „exploratori” nu numai în largul lumii dar și, cum se vede, pe-acasă.

În întîmpinarea dirzeniei lor, a luptei lor necurmăte pentru ca nisipurile să devină cit de cit roditoare, a fost nevoie în vremurile mai noi de mijloace care să continue, cu temeieri științifice, agoniseala de experiență cîștigată de acești țărani deștepti și harnici. În urmă cu vreun sfert de veac a fost înființată aici o stațiune de cercetări agricole. La 14 septembrie 1981 stațiunea a fost vizitată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cu acest prilej s-a stabilit ca experiența acumulată aici să fie extinsă în toate zonele din țară cu terenuri nisipoase. Cit îi privește pe țărani din Dăbuleni, e limpede că ei n-au lăsat să treacă pe-alături norocul de-a putea să lucreze alături de cercetătorii științifici de la stațiune, după tehnologiile stabilite și verificate de către aceștia. Terenurile din jurul comunei sînt cuprinse în sistemul de irigații Sadova-Corabia și are și acest fapt o importanță, de bună seamă, dacă ținem să ne explicăm cum s-a reușit ca pe nisipurile acestea să se obțină recolte de frunte în județul Dolj. Fără îndoială că, la Dăbuleni, o producție de peste 5000 de kilograme de griu la hectar a fost și este un eveniment. Altădată, spune primarul Oprea Gae, griul nu creștea

deloc la Dăbuleni, numai secara se mai putea lipi de nisipurile acestea iar oamenii făceau rost de griu urcînd spre satele aflate mai la miazănoapte, pe unde vindeau vinul, din care aveau din belșug, și lemn de salcîm sau pește. Astăzi, mai zice primarul, ar fi ușor de înțeles de către oricine tîna și bucuria clipei cînd oamenii pot cumpăra chiar în satul lor, de la brutărie, piinea pe care brutarii din Dăbuleni se pricep s-o facă întodeauna bună. „Fiind și asta o prestare de servicii, chiar cea mai importantă dintre toate, zice la rîndul lor Oprea Răduț, președintele cooperativei comunale de producție, achiziție și desfacere a mărfurilor. Noi facem aici 5 tone de piine în 24 de ore iar brutăria lucrează chiar 24 de ore. Vîndem piine, într-un an, de 4 milioane de lei. Altfel, producția sectorului nostru de industrie mică se ridică la 15 milioane de lei pe an. Cit privește volumul desfacerii de mărfuri, el ajunge, tot într-un an, la aproape 60 milioane de lei. Dăbuleni e o comună bogată, așa apare ea astăzi, din orice parte ar sta cineva să privească viața oamenilor de aici”. Semnele acestei bogății fiind nu numai cele aproape o sută de case cu etaj sau cele vreo cinci sute de mașini „Dacia” dar și multele mii de oi pe care ciobanii satului le scot la iarbă pe lunca Dunării.

Bogăția acestei comune este, să recunoaștem, o mare izbîndă pentru țărani aceștia care nu s-au risipit spre locuri mai prielnice, așa cum vîntul le risipea nisipul de sub tălpi. Ei plecau altădată prin lume, cum se zice, după o piine, dar n-au uitat să se-ntoarcă în vatra casei lor. Altfel n-ar mai fi ajuns Dăbulenii să aibă peste 16000 de oameni și să fie, după cum spun unii dintre aceștia, cea mai mare comună din țară.

Peste vitregia naturii, ei au întrevăzut întodeauna un orizont de speranță. Acum se poate zice că ei, oamenii aceștia, au învins. Au învins pentru că au luptat.

DUMITRU ELIADE ■

Cum vine dimineața la Războieni

Orasul Războieni nici măcar nu există. Numele acesta circula prin cărțile de istorie, pe hărți și mai ales în mersul trenurilor și toată lumea trăiește cu sentimentul că e vorba de un burg transilvan din categoria celor vechi și discrete. Dar lumea nu are timp, trece prin gară și zice „Războieni”, cu sentimentul că a trecut pe lângă un oras pe care n-a apucat să-l vadă. Și cînd o iei din gară pe aleea mărginită de plopi te aștepti la o atmosferă cit de cit citadină, ca să descoperi că nu te întîmpină decît țărani plecați la moară, pregătiți să iasă la cîmp, săpînd grădina și ieșind cu animalele la cîmp. Războieni nu-i nici măcar o comună. Cînd am ajuns și am întrebă de primărie, o femeie a căzut pe ginuri, puțin contrariată. Noi n-avem primărie! Primăria noastră-i la Ocna! Deci Războieni nu-i decît un sat mai cunoscut chiar decît o seamă de orașe mici. Iar dimineața, satul te întîmpină cu aerul său somnolent, cu femeii dereticînd prin curți, cu copii îmbrăcați prin somn, cu oameni care își poartă sapa pe bicicletă, cu căruțe încărcate pornite spre cîmp. Cum primărie nu era, cum muzeu, cafenea, și alte instituții necesare la prima oră nu se găseau pe aproape, singura soluție de a petrece o dimineață într-un sat a rămas tot C.A.P.-ul.

Am intrat într-o curte largă, populată cu căruțe, tractoare, camioane, cu lume venită pe jos și pe biciclete spre a prinde răsăritul soarelui pe la ferme. Sediul nu era decît o clădire veche, întretinută în stil de gospodărie colectivă. Scările scurte și ușile aveau fixate la căruțele celor cu program de la ora 8. Ușile președintelui și inginerului șef erau deschise. Într-o încăperire miroasă a fum, a mincării și-a țării. Ieri a fost sârbătoare, spune cineva. Ce sârbătoare a picat vineri? Ieri am încheiat tot ce trebuia la cîmp. Și le-am făcut tractoristilor o sârbătoare. Acum tractoristii tropăie pe lângă mașini. A trecut sârbătoarea și-au luat-o de la capăt. Un camion va pleca după răsăduri de roșii. Șcerul îi da motorină cu găleata. Dintr-un grajd, un țaran iese cu un car cu boi. Cară gunoiul. În fata clădirii, un tractorist modifică o semănătoare. În acele zile mai aveau oarece treburi cu fasolea. Omul se grăbește ca să nu-l prindă soarele. Ingerul Florea Marius pleacă la Mirăslău după furaje. Se subțiază stocul și vor să aibă provizii de siguranță. Un alt tractorist mai caută o găleată de motorină. Vasile Chioreanu, calificat la turneul final al mecanizatorilor din România, pleacă la fertilizat. Măi Vasea, te treziși bă? îi strigă unul de la grajd și Vasea ridică mina. E un semn de salut, în criză de timp. Ca din pămînt, în preajma serelor, răsar cîteva femei în vîrstă. Udă castraveții, udă fasolea. Ce faceți? Ia, ne-am luat cu dimineața și le dăm niște apă! După amiază, cînd o da căldura, ne ascundem în solarii. Cooperativa de la Războieni și-a construit cîteva solarii pe pămîntul din curtea prea largă. E cineva bolnav? întreb într-o

doară. Eu, răspunde inginerul șef. Afară e frig, un frig tăios de primăvară și aerul umed face fumul greu, apăsător. Se luminează în grabă și din coșuri fumul se risipește prin curți iar lumina nu face decît să trădeze nesomnul acestui sat trezit de cîteva ore. Cei mai mulți „războieni” din Războieni lucrează la Ocna Mureș. Fac naveta la marea combinat și abia s're seară, după ce se întorc, mai au puțin răgaz pentru pămînt. Fac și ei ce pot. Ei nu intră în diminețile satului decît ca niște umbre grăbite spre stațiile de autobuz. Așa că președinta, Letiția Antonie se bizuie pe mai puțin bărbăți. Unul dintre ei e chiar inginerul șef. Are 37 de ani și a jucat rugby la Cluj-Napoca. El duce în spate marea grămadă de necazuri a fiecărei zile. E și dispecerul pămîntului, omul cu tehnica. Se îndoiește de somn și cînd intrăm în grajduri, mirosul tare al amoniului are efectul unei cafele. Printr-o fereastră se strecoară o primă rază de soare. Maria Ciulea clătește ultimul bidon. E ceva lapte? Cit e altă e, zice femeia. Aproape 150 de vaci sînt grele, mari, bortoase. În cîteva zile miracolul naturii se va împlini. Dintr-o dată se aud lovituri de ciocan. Vasile Matei pune ceva la cale. S-a apucat de lucru cu noaptea-n cap. El e și fierar, și potcovar, și electrician, și mecanic de întretinere. Du-te femeie și vino mai tîrziu, îi zice el Susanei. Susana Boko a venit cu o treabă. Pe Matei îl arde alta și nu poate să scape de femeia care îl cheamă undeva. Termin și vin, tu nu auzi, îi zice el enervat că nu-i iese ceva. Prin fața lui trece un bărbat schiop cu o bicușcă lungă. Ai noroc, mă Vasile. E căruțaș. Să vii să-ți ung osia! Căruțașul mișcă din cap și își vede de treburi. Se grăbește și merge greu. Ajunge la căruța, urcă pe scindură și dă bice. E mult pină la cîmp, chiar și cu caii buni. De inginerul șef se apropie un bărbat cit un munte. E singurul care rivalizează la statură cu fostul rugbyst. Îi întinde o hirtie. E scrisă citet, artistic, în stilul marilor copisti de pe vremuri. „Asta-i artist și ca magazioner și ca scriitor”. Ingerul șef îi semnază nota pentru furaje. Magazionerul a fost secretar de sfat, soldat pe front, om trecut prin multe. E din „grupa bătrînilor” pe care se bazează cooperativa. Din ea fac parte și Ioachim Liteanu și Carol Sicldi. Liteanu e un electrician, pensionat. A lucrat la Cimpia Turzii și s-a retras la C.A.P. El e depanatorul satului. Carol face căruțe. Sînt cîteva oameni pe care totdeauna dimineața îi prinde în curte. Vreți să ne dezbrăcăm ca să intrăm la porci? Nuuu! Soarele s-a ridicat ca o minge sărită din valurile orizontului. Agitația din curtea cooperativei scade încet. Abia mai apare cite un om. Îți vine să zici că e duminică și n-a venit nimeni. Lumea s-a risipit prin grajduri, pe cîmp, prin grădini. Se aude clopotelul scolii. Peste cîteva minute aveam să-i văd pe copii cum sapă rondurile de flori de sub ferestrele claselor. Și-n poarta cooperativei, răcit, vorbind pe nas, fostul rugbyst, inginerul șef Ioan Bodean stă cu mina streasînă în dreptul ochilor:

— Uite că ne vine camionul de la Ocna!

— Și apoi se întorc spre mine: — Va să zică ai văzut și orașul Războieni! Ride. Aici, noi sîntem primăria și pămîntul e institutul aferent.

Războienii nu-s decît un sat transilvan semănînd cu Lancrămul. La un moment dat eram tentat să cred că este mai celebru decît merită, că gara l-a făcut mai cunoscut decît pămîntul. Dar pentru aceste dimineți trăite ca niște zile pline, merită un gînd legat nu numai de trenuri. La Războieni tcate diminețile se leagă de pămînt. Și-n gară auzi mereu întrebarea, la ce oră vine acceleratul de Cluj? Și de cum ajungi în sat ea se schimbă. Oare cit griu ne-o iese în vara asta? Și peste toate, ca o promisiune, fierbinte și limpede, se ridică soarele.

BOGDAN NISPOIU ■

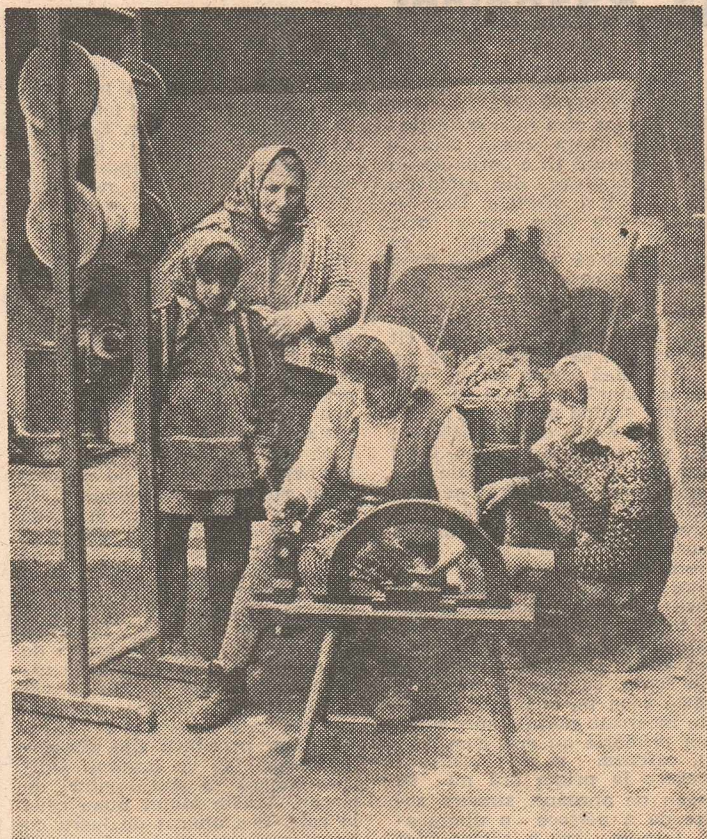

COPII MULȚI ȘI FRUMOȘI

să-și fericească părinții, să se bucure țara!

Fete care își fac singure zestrea

„Un basm cu pajuri și eu zmei începe-acum o fată...”

Globul Craiovei este un sat proptit în Iablanța Banatului. Un sat ce rotunjește comuna. La numărul 151 e o casă înaltă și frumoasă, cu porți falnice, în care locuiește familia Boroaică: Romulus și Floarea. Și cum, prin părțile locului, la numele de familie se mai adaugă unul, un fel de „renume”, Boroaică e mai cunoscut prin formula următoare: „Boroaică a lui Bojinescu”. Nu stie nici el exact de unde vine cognomenul de Bojinescu, s-a pierdut în timp, cert este că toți cei ai lui sînt un exemplu de cinste, corectitudine și, se înțelege, un exemplu de muncă. Romulus și Floarea sînt de aceeași

vîrstă, cu puțin trecuți de cincizeci de ani. Pe lângă toate realizările pe care le-au avut în viață (au o casă frumoasă, multe animale, cei mai frumoși cai din tot ținutul) Romulus și Floarea au 11 copii care le umple viața. Stați puțin să opresc moara, zice Floarea: nu prea vă înțeleg. Și femeia își șterge mi-nile albe de făină, pe șorțul cu care e încinsă peste briu. Este o femeie în care anii, parcă, s-au strîns mai repede, dar trăsăturile i-au rămas încă frumoase. Se așază pe o margine de lavită într-o cameră unde două tinere țes. Imi întinde o farfurie pe care s-o folosesc drept scrumie-

ră și iar zice: La noi nu fumează nimeni. Nici noi, nici cei bătrîni n-au fumat și nici copiii... Vorba ei, autoritară, mă face să sting țigara. Este acel tip de țărăncă care vorbește puțin fără prea mare bucurie. Nu înțelege de ce i-am bătut în poartă și, aflînd rostul venirii mele aici, modestă, îmi oferă alte câteva adrese de oameni gospodari și cu mulți copii din sat despre care aș putea scrie. Eu rămîn la ei însă, și Romulus, ca orice cap de familie, prinde glas mai repede și începe să povestească cum a făcut armata la pompieri, tocmai în Ploiești. Pare că amintirea despre armata pe care a făcut-o Romulus la pompieri a rămas punctul de referință al familiei... Ai vrut să-ți lași mustață și nu te-am lăsat, zice Floarea, de parcă acum ar fi primit o carte postală de la Romulus. Oare eram luați cu acte?, se întreabă vrînd să lămurească o amintire. Ai uitat, Florico? Asta era în '55. Noi ne-am luat cu un an înainte. Da, ai dreptate, murmură femeia parcă rușinată de uitarea sa. Priveste undeva într-un ungher al camerei de parcă acolo s-ar fi aflat ascunsă întreaga ei poveste. Eram tineri și frumoși. Mi se cam aprinseră călcăile după Romulus. Era harnic și chipes, zice femeia către mine. Ai mei nu doreau să mă mărit cu el. Acasă eram patru frați, la el tot patru. Ai mei săraci, ai lui săraci, doreau să iau un om cu stare! N-a fost să fie altfel. La nuntă am primit o vitică și cinci oi. Și cu asta am plecat în viață. Romulus avea un bunic bătrîn, bolnav la pat, de care am început să mă îngrijesc. Socru-meu era timplar și nu mă dorea. Spunea că i-am umplut casa de copii. Cînd a venit Romulus din armată o aveam pe Maria, prima noastră fată, care acum are treizeci de ani, e măritată cu un om din sat, are trei copii și o duce bine. Și Zaharia, fiul mai mic, are doi copii. Este zidar. Stie și timplărie. A învățat de la bunicu-său. Lui i-am cumpărat casă și i-am făcut nuntă mare. La nuntă lui parcă ne vedeam pe noi doi. Am fost bucuroasă cînd am putut să-l rostui. Zaharia are și el două fete. Pătru, alt fecior, are și el casă. Tot noi l-am ajutat. Are doi copii și lucrează la timplărie. Pe ăștia trei i-am rostuit. Dacă fac un calcul, de la ăștia trei am șapte nepoți. Ion este al patrulea. Lucrează la întreprinderea mecanică Topleț. A fost sofer. A găsit o fată bună la Topleț și, cred, în vară o să fim iar socrii mari. Apoi, au urmat două gemene. Floarea, cea care țese, și Magdalena. Ultima este la casa ei. Are și ea o fetiță. Floarea încă așteaptă... Cu gemenele a fost cel mai greu. Munceam mult în casă și la

cîmp. Pe una dintre fete o țineam în brațe, pe cealaltă într-un coș special confecționat pentru spate. Așa mergeam peste tot, așa munceam. Floarea era mai bolnăvicioasă, mi-a fost teamă că se prăpădește și, atunci, o țineam în brațe pe o pernă. Cred că de atunci, din spaima aia, mi se trage și acum. Dar greul a trecut și acum totul este bine. Floarea, pe care o vedeți la război, este gospodină, uitată-vă, își face singură zestrea.

— Ce țese?, întreb eu.

— Pe la noi se cheamă procoviță. Un fel de pled. Eu i-am dat lînă și ea le țese. O învăță și pe Veta.

— Cîte fete aveți? întreb din nou.

— Șapte. La noi, cînd se mărită cite-o fată trebuie să-i dai neapărat vreo 20 de procovițe. Altfel, se consideră că n-are zestre. La băieți se cer mai puține.

— Am ajuns la al șaptelea fecior!?

— Al șaptelea a fost Dumitru. Acum e la armată, la Timișoara. Urmează Elisabeta, are cincisprezece ani, ne ajută la gospodărie și învăță de la Floarea lecția țesutului. Vine, apoi,

Romulus. E abia într-a șaptea. După el urmează Paraschiv, într-a cincea. Ana e într-a treia și încheie lista membrilor de familie. Cred că i-am spus pe toți unsprezece...

Am aflat de la lelea Floarea că toți copiii ei, cei care muncesc, cîștigă bine, dar pe ei tot munca cîmpului îi ține. La pămînt muncesc toți. Chiar și soacra, lelea Maria, mama lui Romulus, care are aproape optzeci de ani, este la un sălaj cu oile. Munca de aici, ca peste tot, rămîne „aerul” vieții. Anul acesta, zice lelea Floarea, am contractat un porc, o vacă și un tauras. Am predat 32 kilograme de lînă, fasole, ouă, brînză și lapte.

Casa lor nu e prea mare, dar le ajunge. Are patru camere, bucătărie, grajd și atelierul de timplărie. Și iar zice, lelea Floarea: Nu-mi pare rău de nimic în viață. Am 11 copii, cea mai mare avere a noastră. Mai am însă o dorință: să-l văd pe cel care o să rămînă pe lângă noi și, dacă pot, să-i cresc și lui feciorii. Asta e toată mulțumirea mea și rostul meu pe lume... Un rost pe lume, un rost al nostru, al tuturor...

SORIN POSTOLACHE ■

Imn

Eu mă gîndesc cu drag la voi, părinți,
Ce ne-ați lăsat o sfințită moștenire:
Pe lume-n omenie și iubire
Copii frumoși să creștem și cumiți!

Eu mă gîndesc duios la voi, părinți,
Ce ne-ați crescut în doine și povești,
Nepoților de voi s-aducă vești,
De leagănel eternei noastre ginți.

Eu mă gîndesc senin la voi, părinți,
Ce v-ați retras preocupăși din lume,
Lăsîndu-ne un neprihănit nume:
S-avem noroc din proprii străduinți!

Eu mă gîndesc mereu la voi, părinți,
Ce-ați hărnicit în soare și furtună
Să ne lăsați o lume tot mai bună,
Fără de umbră, jale, suferinți!

Eu mă gîndesc nespus la voi, părinți,
Ce ne-ați lăsat iubirea de dreptate
Și buciumul de dor de libertate,
O lume fără robi și fără prinți!

Eu mă gîndesc și-n vis la voi, părinți,
Ce mai presus voi ne lăsarăți graiul,
Să ne cuprindă în lumina-i maiul,
Din jertfe ne-ntrerupte, biruinți.

IOAN ȘERB ■

Un I.C.R.A.L. e ca o mare uzină, sau ca un mare șantier, cu obligații de producție pe potrivă, ample, diverse — și mai cu seamă, în cazul de față, disperse — puse, ca pretutindeni, sub semnul strictetii înfăptuirii, dar cu un handicap: secțiile sale sînt risipite, una ici, alta la nu știu cîți kilometri, fiecare din ele, la rîndu-i, proliferînd, făcînd pui, tutelînd o mulțime de șantiere, mai mari sau mai mici, de la cele care cuprind o întreagă stradă la cele inghesuite într-o casă de om. La ceasul de față, I.C.R.A.L. Colentina păstorește peste 400 de asemenea șantiere. Și, să notăm, o astfel de cifră nu este una de apogeu (apogeu se atinge, de regulă, în pragul ierilor, cînd imobilele din grăia I.C.R.A.L.-ului intră în febra reparațiilor și reviziilor de proporții, care să le fortifice în înfruntarea cu viscozele și cu zăpezile). Și dacă cifra de 400 nu este totuși una oarecare, să nu uităm că în spatele ei, adică în incinta de piatră și de beton de care răspunde I.C.R.A.L.-Colentina, sînt cîteva zeci de întreprinderi și instituții și peste 3200 de imobile, cu vreo 40000 de apartamente și vreo 120000 de locatari. Fiecare, un client sau un virtual client al I.C.R.A.L.-ului. Organizarea superioară a muncii și, ca un necesar complement, modernizarea ei, într-o manieră care să-i dea suplete stringentă, calitate și promptitudine, eficientă cuprîndere în întreg și parte, devine, în astfel de circumstanțe, o somatie, absolută, o primordială condiție a activității celor peste 1200 de lucrători ai întreprinderii. Comandamentele formulate de secretarul general al partidului, la tribuna adunării solemne consacrate jubileului P.C.R., pentru perfecționarea organizării și modernizarea producției, ca esențiale cerințe ale dezvoltării economiei noastre în regim intensiv, în regimul unei tot mai înalte eficiențe, și-au avut, și aici, cuvenitul

ecou, hrănit de conștiința vitalei lor importanțe.

Cel ce ne spune cele de mai sus este tînărul director al I.C.R.A.L.-Colentina, ing. Vasile Vlăduță. Tînăr și ca vîrstă (42 de ani), și ca funcție (doar doi ani și cîteva luni de director), dar cu șansa, ne spune, de a fi învățat meseria de icralist, perforîndu-i severele ierarhii, într-o întreprindere de talia Foișorului, de mulți ani cu abonament permanent la steagul frunțasilor de întrecere. Ing. Vasile Vlăduță a lucrat la I.C.R.A.L.-Foișor vreo 17 ani,

nînd autodotării. Lista premiilor e lungă, ea continuă cu agregate (confecționate tot prin autodotare) pentru spălarea chimică a instalațiilor de încălzire centrală, cu instalații de preparare a apei calde menajere cu ajutorul panourilor solare, și, nu în ultimul rînd, cu tehnologii de lucru perfecționate, unele inedite, aflate încă în faza experimentului, dar vîdînd certe promisiuni, ca eliminarea igrasiei clădirilor prin metoda electroosmozei. Mai sînt, ne asigură ing. V. Vlăduță, și alte fapte demne de semnalat,

rește, că, pe undeva, se poate vorbi și de creație. Putem vorbi de creație și în accepție strictă, și v-aș ruga să notați aici o premieră tehnică absolută în munca I.C.R.A.L.-urilor, care ne poartă, spre mindria noastră, semnătura. Acum citeva luni am primit comanda asimilării, prin atelierul nostru de confecții metalice, a unor dispozitive destinate exportului în Irak, este vorba de niște separatoare de nisip pentru instalații de climatizare. Dispozitive pretențioase, gingase, executabile pînă azi doar în unități specializate,

nevoi reale, străine de orice subiectivism. Aceasta ne-a permis să efectuăm zonarea lucrărilor, concentrarea și gruparea lor pe zone, microzone și străzi, cu toate consecințele ce decurg de aici: organizarea superioară și urmărirea strînsă a muncii, pe toate palierele ei, ritmicitatea aprovizionării, fluenta transportului, desfășurarea corectă a proceselor tehnologice, creșterea disciplinei oamenilor. Se poate opera, în aceste condiții, și o mai riguroasă corelare a necesarului de personal, implicit a calificării acestuia, cu nevoile întreprinderii și cu cerințele locatarilor. Se mișcă prin I.C.R.A.L.-urile noastre, ați observat, oameni mulți, de fel de fel de profesii, care cînd iau în primire o casă, ca s-o pună la punct, par o armată de ocupație. Drept pentru care ne zăbătem pentru policalificarea lucrătorilor, problemă rezolvată de-acum în promițătoare măsură. Avem zidari care știu să și zugrăvească, să și faianțeze, să și pardosească, avem instalatori ce pot face și ei pe faianțerii sau pe zugravii, și nu la modul amator. În cuvîntarea rostită la adunarea solemnă tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în chip deosebit asupra orizontului de cunoaștere, a capacității profesionale și tehnice a oamenilor noii noastre economii, ca prețioasă și inepuizabilă sursă a tuturor împlinirilor muncii, și, pătrunși, de acest adevăr, ne străduim să procedăm în consecință, acordînd specializării lucrătorilor noștri atenția maximă, exprimată printr-un întreg complex de măsuri.

Cam asta ar fi, încheie ing. Vasile Vlăduță. Ceea ce astăzi nouă ne-a scăpat miine vor observa, firește, locatarii, și observațiile lor ne vor ajuta să deschidem o și mai rodnică perspectivă a activității noastre. Le așteptăm!

ILIE PURCARU ■

O întreprindere cu 120000 de beneficiari

timp în care s-a străduit să-și apropie și ceva din secretele cuceririi respectivului steag. A preluat, în 1984, un I.C.R.A.L. obișnuit și, prin eforturile unui colectiv care totuși avea inimoși, nu trebuia să-i cumpere, l-a adus în pluton frunțas al branșei. Locul 5 pe țară cîștigat anul trecut e o certitudine, nu prima și, după toate semnele, nici ultima, a intensității și calității acestor eforturi. Eforturi care se rostuiesc, se valorifică și se împlinesc, în clipa de față, printr-un program de modernizare, de inserare a noului la toate nivelele muncii, a cărui dobîndă începe deja să se străvadă.

S-au pus în operă, ni se spune, niște premiere, în materie de prestații de mult așteptate de populație, de mult aflate și în vederile întreprinderii (iată deci că suprapunerea sau coincidența de interese I.C.R.A.L.-locatari sînt totuși posibile!), între care două servicii-uri, unul pentru depararea antenelor colective TV, altul pentru rebobinarea motoarelor centralelor termice ale imobilelor. Ambele, cu investiții minime, cuvîntul hotărîtor aparți-

rod al muncii și inițiativei icraliștilor Colentinei, fapte ce dau substanță și evidență unui program de modernizare de amploare și de durată; dar stați!, îl intrerupem, ceea ce spuneți dv., tovarășe director, nu mai ține de capitolul „întreținere a clădirilor”, adică de rostul I.C.R.A.L.-ului, ci intră direct în beneficiul ideii de creație. Ați isprăvit cu obligațiile curente ale activității dv., ca să vă îngăduiți luxul de a face mai mult? Nu, vine repede replica, n-am isprăvit nicidecum cu obligațiile noastre de toată ziua, cum să isprăvim, știți dv. vreun I.C.R.A.L. care se poate lăuda cu o asemenea performanță? Obligațiile astea rămîn mai departe mari, complexe, colesitoare, iar ceea ce dv. ați numit „creație” s-a făcut tocmai sub presiunea lor. Iată, între tehnologiile noastre de ultimă oră este și cea a refacerii teraselor de imobile prin soluții „la rece”, cu folii de PVC. E o tehnologie care ne-a fost dictată de deficitul unor materiale (bitum, carton) și, dacă între rezultatele aplicării ei intră și calitatea superioară în planul durabilului și al frumosului, fi-

cu înaltă dotare și cu oameni de pregătire extremă. O comandă în valoare de 1 milion lei-valută, ispititoare deci, dar cu totul excentrică, vă dați seama, profilului nostru; deci obligîndu-ne la „creație”, la nou, și asta pe toată claviatura comenzii, de la confecționarea produsului la ambalarea și la expedierea lui peste mări și țări. Ne-am achitat cu bine de sarcină, ni s-a spus că beneficiarul vrea să repete și să extindă comanda.

Dar poate că ar fi trebuit, continuă interlocutorul, să pornim, vorbind despre modernizare, de la altceva. Vedeti dv., imaginea clasică a muncii I.C.R.A.L.-urilor, ostentivă prin repetiție, devenită clișeu, cea a multelor-măruntelor șantiere diseminate pe teritoriul întins, se reașază azi în coordonate noi, care reduc pînă la anulare cotizația plătită hazardului, ca să nu zicem haosului. Apelăm, de la un timp, tot mai intens la serviciile calculatorului, grație cărora putem fixa cu exactitate volumul global al reparațiilor și, în funcție de fondurile de care dispunem, programe ferme de lucru, axate pe priorități și

„Cântarea României”

La început a fost un simplu festival. Mai multe formații din județele Transilvaniei făceau o paradă a portului popular și dădeau un spectacol cu jocuri populare ardelenesti. Era ca un fel de serbare. Asta a fost anul trecut, cind a avut loc prima etapă a Festivalului interjudețean **Jocul de pe cimpie**. Anul acesta, cea de-a doua ediție, care s-a desfășurat la sfîrșitul lunii aprilie la Cimpia Turzii, și-a luat mult mai în serios menirea de a aduce pe scenă tradiția jocului popular din cimpia ardeleană. Organizații au fost clujenii, căci Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă s-a îngrijit de întreaga participare a formațiilor coregrafice și de buna desfășurare a festivalului. La Clubul muncitoresc din Cimpia Turzii spectacolul a cuprins participarea a 21 de formații artistice (cu soliști dansatori, desigur) din patru județe. Alături de Cluj, festivalul s-a bucurat și de prezența județelor Alba, Bistrița-Năsăud și Mureș, și asta nu după o alegere întâmplătoare, ci după înseși criteriile festivalului. Emblema lui fiind cimpia transilvană, cu spiritualitatea, tradiția, etnia ei specifică, colaborarea celor patru județe (în parte, de cimpie) se explică în acest fel mai limpede și se luminează altfel. Cei peste 600 de membri care au fost cuprinși în numeroasele formații coregrafice din diverse așezăminte de cultură (cămine și case de cultură) și sindicale au ridicat spectacolul la o manifestare cu adevărat autentică. Pe parcursul a trei ore și jumătate, festivalul, care a antrenat și formații de dansuri din școli (cele din Cimpia Turzii și Fratra dovedindu-se cele mai fidele tradițiilor locale), și-a arătat și o altă față, mai eficientă și mai plină de foloase

pentru toți slujitorii culturii populare, pe care precedenta ediție n-a relevat-o.

La sfîrșitul spectacolului, o masă rotundă la care au participat compozitori, etnologi, folcloriști a pus în evidență o dublă menire a acestei acțiuni ca-

care dublează această manifestare prin documentări temeinice, vor să reafirme evidența, obstrucționată uneori, că zona de cimpie n-a fost un loc de trecere, ci a constituit în permanență o etnie proprie, distinctă, cu manifestări artistice

contrabas, dintre cele mai pline de virtuozitate dovedindu-se cele conduse de Alexandru Ciurcu și aceea a lui Emanoil Varga, ambii rapsozi de renume în mișcarea artistică de amatori, jocurile și-au recăpătat spontaneitatea și vivacita-

vitalizării artei populare transilvane, a folclorului din zona de cimpie.

Festivalul fiind unul al jocului, să ne întoarcem la ritmurile care s-au succedat pe scena Clubului muncitoresc din Cimpia Turzii. Două feluri de jocuri au fascinat cu precădere pe cei prezenți: Româneasca de purtat (Purtata sau De-a lungul, cum mai este numită) a impus prin melodia legănată și prin solemnitatea mișcării. Această doină jucată, un soi de menuet țărănesc, s-a înrudit cu Jocul bătrinesc (Bătrineasca), așijderea lent și elegant, mai adunat însă, mai strins. Alături de Invirtita, asemănătoare intrucitva Hațeganei (de altfel, ea mai este numită Ilațag ori Hărățag) jucată de perechi, aceste dansuri alcătuiesc ceea ce specialiștii numesc jocuri mixte. Ele au fost însă întregite de jocurile feciorești, de dansul Românește în ponturi (joc bărbătesc cu bătaie), de Fecioreasca cu fete (dans de origine pastorală, metamorfoză a dansului ritualic Românească de botă), jocuri rapide, vivace, bărbătești, aprinse de ritmul alert al muzicii. Astfel de jocuri, destul de rar aduse pe scenă în asemenea ocazii, au devenit în cadrul festivalului de la Cimpia Turzii nu numai un prilej de agrement cultural, ci și o acțiune de valorificare și teaurizare a unor elemente artistice populare pe care trecutul le-a închis tot mai mult în arhivele lui spirituale. De-acum încolo, folclorul de cimpie din Transilvania va înflori din nou, cu aceeași bucurie a manifestării. Jocul românesc, trezit la ritmurile lui autentice, își trăiește în inima Transilvaniei o nouă vîrstă.

Arhivă spirituală

re a început să aibă deja un trecut. Tudor Jarda și Tița Sever au privit jocurile prezentate nu doar sub raportul autenticității, deși aceasta e un criteriu de primă însemnătate, ci și sub acela al verosimilității psihologice a dansatorilor: micile cabotinisme ale protagoniștilor, afectarea, n-au fost deloc trecute cu vederea, căci acest festival, după spusele organizatorilor, își propune să devină un punct de plecare pentru o mai hotărîtă acțiune de investigare a spiritualității din centrul Transilvaniei. Cercetătorii

bine reprezentate. Ambția organizatorilor e, prin urmare, de a aduce pe scenă formații care să ofere publicului jocuri necontaminate, jocuri cu adevărat specifice, însă acest lucru nu e realizabil fără o reconstituire a fizionomiei lui arhaice. Următoarele ediții vor fi însoțite, în acest scop, și de o echipă de filmare care să teaurizeze aceste probe folclorice. În acompaniamentul unor formații de tip tradițional (în cimpia ardeleană instrumentiștii cîntă la vioară, contră, sau braci, cum i se mai spune, și

tea lor origine. Improvizarea muzicală, atîta cîtă este și cîtă se practică, păstrează structurile fundamentale ale melodiei, manifestîndu-se în spiritul unei muzicalități baroce țărănești. Dacă la toate aceste aspecte adăugăm și interesul folcloriștilor și etnografilor pentru costume, căci ambiția e de a reface tradiția în integralitatea ei cu prilejul acestui festival, avem o imagine și mai fidelă asupra importanței manifestării. Latura pur spectaculară are a fi întregită, așadar, de una științifică, în interesul re-

RADU GHEORGHIU ■

Artistul — o conștiință a vremii sale

GHEORGHI APOSTU:

„Vreau să aduc oamenilor bucurie”

— Chiar Gheorghe Apostu?
— Chiar așa.
— Moldovean?
— Get-beget. Din Bozienii de Sus, județul Neamț.
— Și cum a ajuns cineva din Bozienii, fie ei și de Sus, pictor de faimă și profesor la Institutul de arte plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca?
— Lucrările dumneavoastră au fost prezentate în numeroase expoziții din țară și de peste hotare; ați fost înscunat cu premii și ați fost bursier în Italia unde ați lăsat iubitorilor de frumos artistic impresii de durată. Cum de v-ați croit un asemenea drum în viață?
— Fiindcă nu-mi plăceau pereții albi. Vreau să zic, în copilărie nu-mi plăceau.
— Adică?
— Oriunde vedeam un perete alb desenam.
— Ce anume? Aveați vreo predilecție?
— Absolut nici una. Desenam obiecte din casă; oameni din sat; cai; gara. Lumea pe care o zăream cu ochii mei de puști o transferam cu cărbunele pe perete. Mai întii din joacă.
— Apoi...
— Apoi, am început să am impresia că de-abia așa o înțeleg. Era o formă de împrietărire cu natura, cu colectivitatea în care mă aflam. Bineînțeles, mizgălele mele nu erau împinate cu vioșete de ai mei; n-aveam nici un chef să

văruiască după mine. De aceea am început să modelez în lut sau să cioplesc diferite figuri în lemn.

— Era mai puțin păgubitor pentru familie. Dar printre ai dumneavoastră mai avea cineva astfel de inclinații?

— Fratele meu mai mare. Era foarte talentat la desen.

— Tot pe pereți?

— Nu. Pe caiete. I-am devenit curind emul.

— Ce-a ajuns?

— Bibliotecar.

— Cum așa?

— Fiind cel mai mare dintre frați a trebuit să se sacrifice și să-i ajute pe ceilalți. Tatăl meu a fost fierar. N-avea cum să ne fiină pe toți. Fratele meu a urmat școala mai tirziu.

— Acum nu vă învidiază?

— Cum ar putea? Și-a vindut odată și costumul ca să am ce-mi trebuie. Numai că eu să reușesc. Nu cred că are cineva un cult mai mare pentru pictura mea decât el. E un om deosebit. Generos.

— Dumneavoastră cum sinteți?

— Ei, mă luați prea direct... Știu eu cum sint?

— Aveți dreptate, imi retrag întrebarea.

— Nu știu ce v-a venit să mă stîrniți cu întrebări despre copilăria mea. Acum îmi dau seama că nu m-am mai gîndit de mult la anii cînd umblam pe la sezători. Deși eram de-o

șchioapă, născocam povești de se minunau și cei bătrini. Cochetam și cu poezia. O vreme mi s-a spus e-am să ajung scriitor.

— O să-mi permit să vă contrazic mai tirziu în legătură cu faptul că nu v-ați mai gîndit la anii copilăriei.

— De ce n-o faceți acum?

— Acum e prea devreme. Faceți și năzdrăvăni? Nu vă rușinați, declarați deschis.

— Destul de multe ca să nu le mai țin minte pe toate. Dar n-am avut în acest sens o prea mare fantezie: sint aidoma tuturor năzdrăvăniilor pe care le face orice copil care trăiește la țară.

— Ați învățat ceva deosebit în anii aceia? Ceva pe care nu-l puteți uita?

— Vedeti, a fost o dată o rupere năpraznică de nori. Apa a venit uriașă și a distrus avutul și așa sărac al unora din sat. Deși eram mic, am înțeles atunci ce înseamnă solidaritatea umană. Cei care au scăpat fără prea mari belele au dat și celorlalți ca să nu piară. În chip firesc, fiindcă întreaga așezare era o mare familie, care împărțea și bucuriile și necazurile. Am priceput cît de curat te poți forma și păstra într-o colectivitate. E o minune de care nu încetez să mă bucur nici acum.

Oamenii frumoși sufletește sint cei în fața cărora mă voi încina întotdeauna. Pe ei îi am ca model.
— Ați devenit sentimental.
— Să-l văd eu pe artistul care nu e sentimental!
— Unii nu recunosc. Dar ce v-a mai impresionat din anii aceia?
— Războiul. Nu vreau să-mi amintesc de el. Prefer să-mi aduc în memorie scene pașnice. De pildă, plecarea oamenilor la cimp. Parcă asistam la un ritual. Era mai frumos ca dumineca, la horă. Nu pot să-i uit cum se trezeau în zori și o apucau în diferite direcții, pe unde aveau ogoarele. Iar scara veneau toți în aceeași direcție, spre sat. Văzduhul mirosea așa cum niciodată n-avea să mai miroasă pentru mine. Ceea ce auzeam alcătuia un concert mirific. Era o bucurie veșnică, deși nu trăiam în îndestulare. Vreau să regăsesc acea sărbătoare ori de cite ori mă duc prin acele locuri. Dar lucrurile s-au schimbat. Copacii în care mă zgâlbăream nu mă mai cunosc.
— Ei nu vă mai cunosc. Dar dumneavoastră vă mai cunoașteți?
— Ei, să știți mata că sint fericit că m-am născut la țară. Știu gustul fiecărei rădăcini, a fiecărei frunze și mirosul pașiștilor. O vreme mi s-a spus că voi ajunge naturalist.
— De aceea poate preferați să stați mai la marginea Clujului, unde aveți și o mică livadă pe care o îngrijiți cu drag. Ca un semn că n-ați uitat locul unde ați văzut lumina zilei.
— Poate. Eu cred că bucuria cea mai curată o cunoaște acela care are o rădăcină în acest pămînt românesc. Cei care ne-au dat nouă viață și ne-au ținut prin veacuri finta națională s-au ocupat mai întii și mai întii de pămînt. Dacă am fost și sintem puternici sintem datorită lor. Nu vreau să rostesc șabloane. Dar ori cînd mă bucur cînd îi întilnesc și stau de vorbă cu ei. Simplu, de la om la om. Le știu istoria, știu de unde vin și la ce năzuiesc și în suflet mi se aterne o mare pace. Îmi regăsesc echilibrul pe care uneori amenință să-l spulbere întimplările cotidiene. Tot în copilărie am avut prilejul să

cunosc și o familie de muncitori. I-am socotit oameni buni. Această impresie despre muncitor mi-a fost întărită cu timpul. În special în anii studenției. Colindînd prin diverse uzine, aveam să cunosc mulți muncitori. Și de la ei am învățat ceea ce înseamnă cultul pentru muncă.

— Aceasta și fiindcă nimic nu v-a venit de-a gata.

— Ce-am realizat a fost numai și numai cu sudoarea mea. De aceea am un mare respect pentru orice meserie. Esențialul e s-o faci cu tragere de inimă și bine. Cît mai bine. Sint profesioniști în toate domeniile. E o mare nevoie de ei. Și de oameni de caracter. Fără caracter ești un mutilat. Cel puțin așa cred eu.

— Nu numai dumneavoastră credeți așa.

— Fiecare ne nastem în viață cu un dar. Esențial e să ni-l descoperim. E foarte greu să-ți descoperi vocația, dar nu imposibil. Iar dacă ai găsit-o, nu trebuie să te minți. Din comoditate, din lașitate din perspectiva unui succes imediat, unii nu-și cultivă darul. Dar împlinirea n-o poți cunoaște decît dacă ai grijă de înzestrarea ta. Altfel, te ratezi și regreti mai tirziu zadarnic că nu ți-ai ascultat chemarea. E ca o dezertare. Eram și eu s-o pășesc. O vreme mi s-a spus că voi ajunge medic.

— A venit momentul să vă spun de ce nu cred că nu v-ați mai gîndit de mult la anii copilăriei. Ea este de fapt pentru dumneavoastră ca un teritoriu fabulos, care v-a marea profund și de aceea nu l-ați abandonat nici o clipă. V-ați instalat pe acest tărîm precum un birou. Pinzele pe care le creați sint expresia unei priviri inocente asupra lumii. Fiecare dintre ele reprezintă o sărbătoare pe care n-o poate nimeni curma. Culoarele alcătuiesc feerii încîntătoare, așa cum numai unui copil i se-arăta în clipele de grație ale vîrstei lui. Ați rămas același născocitor de

(continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

O sinteză a sentimentelor

O selecție cuprinzătoare de versuri patriotice și revoluționare dedicată celei de-a 65-a aniversări a Partidului Comunist Român este aceea intitulată **Cu glas de aur te cînt, țară**, apărută la Editura „Eminescu”, în zilele preliminare evenimentului, semn de solidaritate sufletească a scriitorilor de azi, dar și — ca un arc peste timp — de reînnoare spontană a legăturilor spirituale cu tradiția literară, căci, alături de poezii care trăiesc și scriu acum, contemporani cu marile evenimente politice, volumul antologhează și piese consacrate ale clasicii noastre care au vibrat, de-a lungul vremii, la identitatea acestui pămînt, la elanurile istorice ale poporului, depunînd mărturie prin pana lor asupra vremurilor pe care le-au traversat. Un dialog literar, așadar, impecabil regizat de editură, un dialog al generațiilor care, în acest moment simbolic pentru întreaga noastră literatură, se infiltrează în sonorile grave ale liricii politice și patriotice, dobîndînd, dincolo de intensitatea clipei, valoarea permanentei culturale. Cu excepția celei dintîi secțiuni, în care sînt strînse poeme în exclusivitate contemporane, închinată actului politic al întemeierii partidului nostru dar și continuității acțiunilor sale pînă în zilele acestea, celelalte două cicluri (**La trecutu-ti mare, mare viitor și Un pămînt numit România**) adună, după o cronologie tematică, cele mai reprezentative piese lirice ale poezilor români, de la Ion Heliade Rădulescu la Marin Sorescu, de la Cezar Bolliac, la Ioan Alexandru, de la Eminescu la Adrian Păunescu, într-un concert liric de cea mai elevată atitudine. Iată, de pildă, rostirea fermă, electrizantă, răsînd de bărbăție și demnitate — a lui Decebal din poezia **Decebal către popor** de George Coșbuc: „Și-acum, bărbați, un fier și-un scut! / E rău destul că ne-am născut: / Dar cui i-e frică de război / E liber de-a pleca-napoi, / Iar cine-i vînzător vîndut / Să iasă dintre noi! / Eu nu mai am nimic de spus! / Voi brațele jurînd le-ați pus / Pe scut! / Puterea este-n voi / Și-n zei! / Dar vă gândiți, eroi, / Că zeii sînt de parte-sus. / Dușmanii lîngă noi!”. Și, într-o alăturare firescă, tonalitatea elegiacă a unui poet de azi, care, evocînd același erou, înalță tonul liric la apoteoză imnă, așa cum o face Ion

Brad în **Decebalus per Scorito**: „Nu te mira, singele meu! / Din retezatele vine, / Riul roșu s-a întors înapoi / Pînă la tine. // Nu te cutremura, creștetul meu! / Și-n tine s-a-ntors / Decapitatul, / Spaima Romei de marmură, / Capul lui păduros”. Fie și numai din aceste două exemple, cititorul poate înțelege cât se poate de limpede raportul de continuitate între tumultul liric al clasicii și expresia cristalină, concentrată a contemporanilor.

Dar tonalitatea imnică, evocatoare a poeziei închinată partidului capătă uneori fluidități de epopee și-n elanul liric care străbate pagina simțim degrabă evlavie, gestul hiperbolic, euforia elogiului, cum în acest superb **Manifest la aniversarea Partidului** de Ioan Alexandru: „O mie de cîntece Partidului. E o primăvară / cum nu s-a mai pomenit. Însămîntările / s-au încheiat de mult. La fel zăpezile, ca și acum / n-ar fi stăpînit vreodată întinderile. / S-au strîns noroaiele și drumurile au devenit / pe neașteptate mai încăpătoare. Vîntul și luna / mai mult în preajma călătorului”. Și, ca un pandant, exhortația sacadată a lui Grigore Alexandrescu din **Anul 1840**: „Să stăpînim durerea care pe om supune; / Să așteptăm în pace al soartei ajutor: / Căci cine știe oare, și cine imi va spune / Ce-o să aducă ziua și anul viitor! // Miine, poi miine, poate, soarele fericeii / Se va arăta vesel pe orizont senin: / Binele ades vine pe urmele mîhnirii / Și o zim-bire dulce dup-un amar suspîn”.

O temă cu totul cuprinzătoare care include prin semnificațiile ei ample atît idealurile patriotice, cit și pe cele politice este aceea a spațiului natal românesc, emblemă a țării, a unui tărîm privilegiat. Fie că apare în caligrafii simbolice, delicate, ca la Florința Albu, fie în evocări mitice, ca la Gheorghe Istrate, metafora aceasta a leagănului originar, a „casei eterne”, cum zice poetul, e una din emblemele cele mai sugestive pentru dimensiunea patriotică încorporată în această antologie. Să reproducem, bunăoară, câteva secvențe hieractice din poezia lui Gheorghe Istrate intitulată **Casa eternă**, pentru a vedea și mai limpede cum sentimentele fundamentale se ridică, prin limba mirabilă a poezilor, la dimensiunea cosmică, universală: „Stau într-o casă cu praguri de aur / fruntea din est se spriin-n plaur / timpla din sud se-naltă-n sudoare / bratul din nord imi pîlpie-n soare / turnul din vest luminos imi tresare. // Casă curată ca fumul de miere / casă de ambră, de-omăt și tă-zuia și anul viitor? // Miine, poi miine, cere / casă rîzînd pe straturi de pleoape / pajuri sînd cu arpa-n ape / țară de vis și țară de-arroape”. Citite într-o înălțare afectivă dar și tematică, poeziile incluse în antologia anărută la Editura „Eminescu” ne oferă una din cele mai sintetice imagini, atît cit poate să ofere o selecție, asupra disponibilităților elogiative ale liricii noastre de-a lungul vremii și, în egală măsură, o probă de participare intensă, tradusă artistic în cele mai insolite maniere, la destinul ființei noastre naționale.

ALEXANDRU CRISTEA ■

Flacăra de diamant sublim

Alcătuită de George Mirea, care semnează totodată un pertinent și aplicat studiu asupra a ceea ce reprezintă în poezia română ideea de patrie, antologia **Cu tot ce am aparțin acestui pămînt**, apărută în aceste zile la Editura Eminescu și omagînd astfel sărbătoarea împlinirii celor 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, reușește, așa cum antologatorul însuși spera, să dea „o imagine cit de cit apropiată patriei din inima fiecăruia, o rază din lumina ei nepieritoare”. Exceptînd cîteva poeme, puține la număr, înălțîndu-se căroră metafora lucrează fără strălucire, în limitele unor rostiri corecte, dar comune, încă neajuse în zona incandiență a mărturisirii de sine, celelalte poezii, adică marea majoritate, sînt expresia fidelă a acestui patetic punct de vedere de la care înțelegem că a pornit antologia în cauză, punct de vedere la care subscriem în totalitate: „Țara din hotarele limbii, gînd în miezul bobului de grîu, în limba în care se spune de peste două mii de ani grîu, piine, casă și acasă. Țara în geografia ei interioară. Țara din vitraliile inimilor celor ce au fost fiii ei anonimi, ori, păstrînd numele ei pe buze, au citorit-o, purtîndu-i greul pe grumajii. Țara celor de azi, noii cititori ce aduc mitul și visul în realitate, în noua geneză, la scara ei, a țării întregii. Trăirea și re-trăirea ei în zone de sensibilitate și eternă comuniune. Țara adunată de Șincai în desaga și purtată pe drumul ce duce în veșnicii, țara din fluiera de nemurie a Iancului, țara din „cămășă morții” îmbrăcată de Tudor în 1821. Țara din piepturile celor ce-au căzut la Plevna și celor ce n-au vrut să cadă în fața invadatorilor la Mărăsești, țara celor care i-au nemurit destinul în ei înșiși, „suflet din sufletul neamului”. Țara din care te ivesti, te ridici, te înalți în strălucirea ei și prin aceasta în lume! Dar raza pe care te ridici — poetul o știe — se toarce dintr-un borangie fermecat, prin care legătura cu țara apare în esența ei ontologică, indestructibilă”. Da, aceasta este țara pe care poetul, zărînd-o în cel mai adînc și mai curat spațiu al simțirii sale, acolo unde deopotrivă sălășluiește cuvîntul mamă, poate să o aducă înaintea ochiului și gîndului nostru, uimîn-

du-ne cu această tulburătoare comoară aflată-n ființa fiecăruia dintre noi. Aceasta este țara pe care marea poezie română a cîntat-o dintotdeauna, pe care o cîntă și astăzi cu aceeași ardentă, străbucire și nepieritoare flacăra de diamant sublim. Întrupată în cuvînt, în silabă de aur, țara își dezvăluie făptura înaltă, înaripată, dăinuirea ei de la începutul începuturilor, al veacurilor, al timpului însuși. Dăinuirea în care ne descoperim cu sufletul înfrigurat de emoție, de-aieșă simțire, cea mai rotundă, cea mai întregă, cea mai adevărată. Astfel se-alcătuieste în sufletul nostru, prin antologia de față, ființa patriei, ca o continuă dimineață peste care răsare discul strălucitor al soarelui. Este, firește, meritul antologatorului care a știut, dintr-un noian de poeme să le-alceagă pe cele în care se întrevăde, după cum însuși mărturisește, „o anumită ipostază, patria sub specia aeternitas, patria și unele „componente” metaforice ori reale ce o definesc, așa cum ar fi pămîntul, obîrșia, casa, poarta, izvorul, ulciorul, fîntina, spicul de grîu, cititorul-mit și cititorul-istoric — totul văzut prin limbă și poet, văzut ca glas al patriei — eroul anonim, metaforă a poporului în lupta sa bimilenară pentru devenirea patriei din suflet...” Ne-aflăm, deci, cu alte cuvinte, în fața unei antologii care, începînd cu Lucian Blaga, Ion Pillat, Tudor Arghezi, Emil Botta, Vasile Voiculescu, Aron Cotruș, Alexandru Philippide, Mihai Codreanu, Nicolae Labiș, Nichita Stănescu și continuînd cu tot ce are mai de seamă poezia română contemporană, își poate asuma dreptul de-a fi considerată una din cele mai complete apariții de acest gen, un veritabil manual poetic pentru acei poeți, nu neapărat numai tineri, care uneori se-astern la drum să cînte patria cu mult prea mare grabire, înainte de-a fi simțit, cu toată ființa lor, încărcătura de aur masiv a acestui sacru cuvînt, cheie de boltă și stea fixă a liricii noastre. Atît de cuprinzătoare, atît de profundă și-atît de definitorie, nu numai estetic vorbind, este poezia închinată patriei, încît nu toți poezii literaturii noastre au reușit să toarne în bronzul nemuritor al cuvîntului acest fabulos sentiment. Probă de foc sau veritabilă piatră de încercare, rostirea într-o poezie a patriei, a tot ceea ce ține de-acest concept poetic și, în aceeași măsură, filozofic, este prima și cea din urmă dovadă a unei depline maturități scriitoricești. Am putea spune, parafraziîndu-l pe Marin Preda, că dacă dragoste nu e, dragoste mare și adevărată, pornire curată, din adîncul inimii, poezie nu e. Insistăm asupra acestei probleme intrucit, cu antologia de față în mîină, cu acest sublim argument, ne putem permite să atragem atenția asupra unui citad și prea peste noapte apărut torent de-asa zisă poezie patriotică, o poezie din care tocmai poezia lipsește. Apărută la timp, încercînd să se opună acestui prea năvalnic torent, antologia **Cu tot ce am aparțin acestui pămînt** se arată a fi un act mai mult decît necesar

N. VICTOR ■

Reperere ale literaturii române contemporane

Deasupra zilei și a nopții

Dintotdeauna marii poeți au avut rostul să obișnuiască, într-un fel, firea oamenilor cu datele eternității; oricît de captivată de real, de prezent, de suferințele și de victoriile istoriei, poezia anulează — prin definirea, dacă nu și prin definiția ei — orice Limită: a omului și a lucrurilor, învățîndu-și cititorul să locuiască dincolo de vreme și spațiu. „Cum să privești trecutul?” se întreabă undeva Eugen Jebeleanu. „Cu minie? Cu înțelegere? Cu dezgust?” Depinde, răspune poetul: „În toate felurile. Cu minie și cu milă, cu simț și cu înțelegere. Privindu-l cu luciditate, vei alege cînd va fi cazul neîndurarea profilactică: bisturiul (pe care, de altfel, istoria singură și-l întinde); altădată, o bandaj: mila cuvenită; altădată, o praștie: blamul, etc.” Cruzimea lucidității — ce nu exclude, ei presupune, cu tragism uneori, tensiunea elegiacă a atingerii de limite — civismul (agresiv tocmai pentru a fi edificator) și frenezia tăioasă a poemului cu arhitectură etică sau politică, alături de interogația necrutătoare, autoscopice, a lirismului parabolic, permanenta aducere aminte, ostilă duioșiei și resemnării și petrecută de vigoarea încruntată a meditației — sînt cîteva din liniile ce compun fizionomia acestei poezii. Ea a devenit demult una din elocvențele mărturii ale unui — cum spune Eugen Jebeleanu — „veac contradictoriu, avînd rînd pe rînd surisul Bestiei și surisul Fecioarei; veac al alarmelor aeriene împingînd pe oameni cu milioane de ani înapoi, în caverne, și veac al măreției omului pornit în ascensiune spre stele...”

Marcată invariabil, ca orice metal prețios, de temperatura specifică timpului scrierii, poezia lui Eugen Jebeleanu, deși cultivă parabola, refuză, cu glacială duritate, măștile cu care ne-a deprins, de la Rimbaud și Lautréamont încoace, lirica modernă. Fascinația ipostaziilor, a mesajelor suprapuse ori intercalate există, fără doar și poate, registrele variabile citeodată chiar deconcertant, reflexivitatea coexistă cu tonul pamfletar, ethosul se lasă nu o dată cuprins de senzualitate, figurile extincției sînt dublate de elanuri constructive, moartea și libertatea, pacea și durerea, anxietatea și jubilația anulează programatic orice tentație a monovalenței, însă toate se supun unei irepresibile și, într-un fel, paradoxale voințe de unitate în plurivalență. Așa se face că, de multe ori, sensul real, profund, al poemului se dezvăluie dincolo de textul că atare: „Ce să mai spun... / Ce poate să spună un om care vorbește / cu ei însuși / de teamă să nu devină altul / și să nu facă rău nimănui? /.../ Cunoaștem atît de puțin... / Suntem atît de grăbiți... / Nu-mi priviți fața, / este-a unui om / surpat cam devreme. / Atît. Ei și? / Chiar asta voiam să vă spun”.

Privind înăuntrul său și înafară deopotrivă, stimulat îndeosebi de verva sarcastică, după cum spunea un critic, poezia lui Eugen Jebeleanu este dintre acelea care nu nemes, în liniștea revelației, lucrurile, ci arată — știînd. De la Schitu cu soare pînă la Hanibal și mai departe, versurile sale au „constelat” deasupra zilei și a nopții un imperiu al încrederii prin revoltă: „O să ne mai vedeti, n-aveți nici o grijă, / nu se termină totul în acest veac, / unde fiecăruia îi vine de hac / o minune teleghidată de o stea, un scaun sau o schijă”.

TANIA RADU ■

Ceremonii

Un foarte frumos madrigal din **Patruzeci și șase poezii de dragoste** (1967), apărut la zece ani după debutul în volum cu **Pasărea albatra** (1957), arată în Gheorghe Tomozei un rafinat evocator de întimplări fictive, amestec de suavitate decrepită și tandrețe agonică. Poetul însuși pare o prezentă fugoasă, un trubadur melancolizînd în suferințe sublime, suplicii delicate și insolite. Ca într-un martiraj medieval, desprins dintr-o gravură, iubita e proslăvită prin penitență și umilnă ceremonioasă. Peste întreg ritualul plutește un aer fantasmagoric de protocol grațios, în care intruziunile grotesci se pierd încet în inflorescențe imagistice. Sonoritățile muzicale sparg atmosfera de letargie și-n sugestiile ritmice ale madrigalului, care poate fi și un dans funebru, poetul părăsește misterul iconografic, intrînd în realitatea tandră a procesiunii erotice: „Cu-amara îndrîjire a dacilor bărboși, / pe lespezile Romei tîrși, roși de sarcasme, / sub scuturi vechi, ca ploape cîzînd pe ochii scoși / și sînge spart, superb stagnînd sub cazne, // așa te strig, cu gura strîvită de potcoave, / de numele tău arsă, în care-nțezăresc / genunchi de anemonă și carne de garoafă, / culori care-n miresme suave putrezesc. // Sălbăticiii subtile, priviri fierbinți ca huma, / în mine trec și-nîrziții aproape de portal, / Icoana viscolită o părăsesc de-acuma / latinizînd iubirea, tardiv, c-un madrigal”.

Maniera aceasta de a combina lascivități suave cu abstracțiuni simbolice o aflăm și în alte volme ale poetului, mai apăsător ludic în **Suav anapoda** (1969), cu accente de invocăție franciscană în **Atlantis** (1971), stilizată și sentențioasă în **Ierbar de nervi** (1978). În formu-

Lumină și putere

Culegerea de poezii, proză și reportaje, pe care Editura „Cartea Românească” a pregătit-o în întâmpinarea importantului eveniment de la 8 Mai, este concepută pe ideea relevării celor mai nobile tradiții de luptă ale poporului nostru, pe care partidul le-a continuat în spirit revoluționar, cu maturitate și clarviziune și, desigur, pe ideea accentuării acestor achiziții spirituale și politice în anii construirii socialismului. Totodată, antologia, apărută sub egida Uniunii Scriitorilor, cu o dedicație omagială a Consiliului Uniunii, în care sint reafirmate realitățile remarcabile sub conducerea partidului, însemnătatea istorică a anilor scurși de la Congresul al IX-lea, această antologie deci sugerează, într-o succesiune a faptelor relatate, istoria unor idei fundamentale pe care poporul nostru s-a bizuit de-a lungul vremii, o istorie simbolică, tradusă artistic în poeme, proze, confesiuni angajate ori reportaje.

Partea de început cuprinde texte care ilustrează momente politice fundamentale ale românilor, precum Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan (Cinteele răscoalelor populare, Horia de Mihai Eminescu, Moșii la 1784 de Odobescu, Răscoala lui Horea de David Prodan), Revoluția din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu (Olteanul lui Tudor de George Coșbuc, Cea dintâi proclamație a lui Tudor Vladimirescu), Revoluția de la 1848 („O istorie adevărat națională...”, de Bălcescu, Deșteptarea României de Alecsandri, Discursul de la Blaj din 2/14 mai 1848 de Simion Bărnuțiu, Un om între oameni, fragmente, de Camil Petrescu, Marșul lui Iancu de C. Negruzzi și N. Bengescu, Unirea Principatelor Române (Hora Unirii, de Alecsandri, Unirea Principatelor de Grigore Alexandrescu), mișcarea socialistă (Spre țărnul dreptății de Dumitru Th. Neculuță, Muncitorilor de Traian Demetrescu, Intil Maj de Ion Păun-Pincio, Ce vor socialiștii români de Constantin Dobrogeanu-Gherea, Oameni noi de Constantin Mille, 1893 de Anton Bacalbașa ș.a.).

Punctul de rezistență al antologiei îl reprezintă, în chip firesc, cea de-a doua parte (deși între ele nu există o separație vizibilă, ideea editorilor fiind tocmai aceea de a sugera continuitatea tradițiilor revoluționare și,

implicit, a acelor artistice) omagiază o altă etapă politică fundamentală și cuprinde mărturi de suflet despre epoca de renaștere socială și spirituale în anii socialismului, despre eforturile poporului îndrăguit de partid de a-și câștiga suveranitatea și libertatea, despre fizionomia contemporană a patriei și despre președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul înțelept, vizionar. Iată o imagine a sacrificiilor intrate în eternitate pe care soldații români le-au făcut în anii Eliberării, așa cum se desprinde ea din poemul Soldații acestui pământ... de Nicolae Prelipceanu: „Soldații acestui pământ au fost de neatins / nici monumentele nu i-au putut atinge / viața lor a fost ca o flacără / de neatins este orice flacără”. Sau acest fragment de însemnare a lui Valeriu Răpeanu, în care lupta pentru adevăr a literaturii este invocată răsplată: „Redevenind ea însăși, literatura a avut capacitatea să absoarbă istoria «așa cum a fost», transcrisă pentru a nu mai fi deformată, aflând în faptul ca atare capacitate de transfigurare” (O nouă literatură). Și încă acest imn liric închinat partidului, într-o retorică solemnă, sugerind demnitatea, ca în Partid, de Corneliu Sturzu: „Ne ridicăm în piscuri, ne coborim sub glee, / Pe frîngii de lumină ne cățărăm spre soare, / Noi, privegheați de semnul acelorasi țării, / Noi, mingiați de brize din zări interioare. //.../ Și-a fost mai mult, și este, așa cum existăm / Cu tot ce ne unește către viitorime, / Partid al nemuririi prin ceea ce creăm, / Partid al conștiinței unanime”. Și, în fine, o foarte frumoasă însemnare de scriitor a prozatorului Eugen Uricariu, o pledoarie pentru conștiința morală, emblemă a acestor timpuri de măreție istorică: „Cercul înstelat deasupra noastră. Constant, veșnic, dominator. Conștiința morală în noi, mereu în schimbare, mereu adaptându-se, suferind, tolerând, suportând, mereu aspirând către acel cer instelat, neluind în seamă indiferența acestuia. La rîndul ei, conștiința morală a epocii are misiunea de cer instelat față de cea de-a doua conștiință a umanității — arta, respectiv literatura”.

Intr-un impecabil dialog al idealurilor, vechile generații de scriitori se alătură, prin această antologie, noilor mesageri ai culturii noastre, martori fideli și angajați ai prezentului care se răsună în artă tot mai apăsător mai profund, mai semnificativ. Iată acest portret moral de indiscutabilă pregnanță în linii fine, gingașe, așa cum sufletul însuși al omului de azi îl sugerează: „Există printre noi un soi de oameni luminoși și deschiși, care te întâmpină, de la prima vedere, cu privirea lor calmă și așezată și a căror cunoaștere îți mîngie sufletul și ți-l bucură ca unul din cele mai fericite evenimente ale vieții”.

Noile profiluri de oameni sînt, în substanța lor profundă, tocmai expresia acestei atmosfere proaspete, stimulatorie, pe care partidul a făcut-o respirabilă în intensă sa istorie.

ION IACOB ■

Muzeul Satului, după o jumătate de veac

O suită de manifestări omagiale, desfășurată sub generoasa egidă a „Cintării României”, a marcat, în aceste zile, împlinirea a 50 de ani de existență a Muzeului satului și de artă populară din București. Un eveniment care a adus, aici, pe malul lacului Herăstrău, mulțimi de vizitatori-pele-rini, veniți să celebreze, între pereții prea grei de mireasmă și artă ai marelui sat-muzeu al românilor, un trecut la care nu vom osteni să ne închinăm niciodată, acel trecut de care se rezimă ființa noastră ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine.

Un muzeu-sanctuar de civilizație și cultură, un document de etnografie și de istorie socială cum puține pe lume sînt. Un muzeu care, la data întemeierii lui, era unic în lume. Un sat-emblemă a vechiului sat românesc, a satului care, printr-un nobil act de cultură, a scăpat, iată, de sub ireparabila goană a timpului, refugiindu-se și găsiindu-și o croțire, fapt paradoxal și sublim în același timp, în chiar inima Capitalei noastre, unde lucrarea timpului și pulsul prefacerilor sînt mai vii ca oriunde. Gîndul lui Alexandru Odobescu și al altor mari cărturari patrioți — gîndul salvării pentru eternitate a satului strămoșesc, matrice a veșniciei noastre, cu toate valorile și comorile lui, cu toate limpezimile și enigmatice, cu toate măiestrele plămăiri ale unei vechi și originale civilizații — s-a împlinit prin inițiativa și eforturile tinerilor sociologi condusi de Dimitrie Gusti, care au certificatul modul major existenței școlii sociologice românești întemeind, acum o jumătate de veac, acest impresionant monument al ființei și dăinuirii noastre. Un elogiu, un prim și fierbinte elogiu, pe care manifestările din aceste zile găzduite în incinta muzeului l-au ridicat la cea mai înaltă vibrație, li se cuvine lor, acestor cititori, în rîndurile cărora, lângă Dimitrie Gusti, s-au afirmat personalități de primă mărime ale culturii noastre, ca Victor Ion Popa (autorul proiectului expozițional), Gheorghe Fotea (director al așezămîntului vreme de peste trei decenii), H.H. Stahl, Mihai Pop și mulți alții, admiratori înflăcărați ai geniului național, mistuiți de patima dreptei lui revelații.

„O viață de sute și poate mii de ani — spunea Dimitrie Gusti la inaugurarea muzeului — ne pătrunde trezind pe ușițele acestui sat ciudat, făcut din toate satele țării. Tot ce este mai al nostru vorbește din el cu glas care nu poate să nu zguduie chiar și pe cel mai nepăsător, pentru că este glasul însuși al trecutului anonim al Neamului Românesc”.

E prezentă aici, pe doar cîteva zeci de pogoane, toată țara cea veche de pluguri și păstori. E prezentă, observă un cercetător-poet, toată țara din dedesubturile istoriei, cuprinsă în milenara-i mișcare, în brazdele pe care le-au tras transhumantele din Carpați la mare — acele măiestre punți care au dat neamului nostru unitate de teritoriu și spirit, țînindu-l teafăr prin volbură vremilor. E o idee care crește

de la primul stîlp de poartă bătut în muntii de miazănoapte, în Oaș sau în Maramureș, de la prisma înaltă a casei de Argeș sau Vilcea la acoperișul casei din Bărăgan, care repetă, prin relieful lui, amintirea muntelui de la origine, dînd întregului unitatea de armonioasă ființă, de casă unică a unui neam. Răstoiești acest muzeu ca pe o carte, o carte-editee princeps de istorie și de duh, cu slovele scrijelite în piatra munților, în lemnul corderilor, în lutul cîmpilor, cu începuturi de fînd marcate prin majuscule arhitectonice, fiecare din ele un unicat și o capodoperă. O carte care e, poate, certificatul major al ființei noastre, suprema-i atestare de noblețe. O carte, poate, la fel de importantă ca și cea a Columnei traiane, pe care o prelungește în timp, Columna însemnînd pentru noi obirșia, Muzeul satului însemnînd dăinuirea, miraculoasa noastră dăinuire prin milenii în spațiul carpato-dunăbiano-pontic. Adică actul nostru existențial, adică istoria noastră, nu numai veche, dar și continuă. Și mare, tulburător de mare și de frumoasă, închegînd — prin operele meșterilor-țărani coboriți prin veac de pe toate zările țării — o civilizație care, gîndindu-te cînd și cum a fost făurită, sub ce vremi de foc și risipă, face să ți se taie răsuful. Ele, aceste opere, prin exemplarele lor cele mai reprezentative, se află aici, în marele sat-muzeu al românilor. Cele aproape 300 de monumente de arhitectură și instalații populare și cele peste 100 000 de obiective de artă din patrimoniul muzeului dau astfel seamă, într-o imagine plină de forță, despre harul constructiv și artistic al omului de la Dunăre și Carpați, dau seamă despre un neam deopotrivă cald, senin la chip și la cuget, dar și falnic, neînconvoiat în lunga și aprigă „lucrare a secolilor”, un neam care, în toate timpurile, s-a ținut încordat de această lucrare, pecetluind-o cu geniul său. Ele, aceste monumente arhitectonice și podoabe de artă, atent depistate și cald ocrotite, dau seamă, în același timp, despre grija țării — strălucit ilustrată de președintele ei — față de valorile istorice prin care ne definim, față de incandescentele creatoare izvoare din veac care alimentează și stimulează potențialul de energie contemporană. Restructurat în 1977 sub o înfățișare nouă, cuprinzătoare, aliniind cele două coloane ale vocației naționale — arhitectura și arta — într-o formulă modernă, îmbogățindu-și substanțial patrimoniul — cam jumătate din cele 100 000 de obiecte-podoabe au intrat în colecții în ultimele două decenii! —, muzeul din Parcul Herăstrău a devenit, cu adevărat, reprezentativ pentru creația populară de pe cuprinsul întregii Dacii.

Ce spirit de dăruire, ce noblețe, ce veșnic nestînsă nădejde de viață vor fi avut acei meșteri strămoși, ziditori de case și cioplitori de podoabe, acei oameni care, chiar și în epoci de neguri, au încrustat cu lumină!

ILIE PURCARU ■

Repere ale literaturii române contemporane

Nicolae Nuvelea

Debutînd în 1960 cu volumul de schițe și povestiri Poarta, Nicolae Nuvelea îl indică totuși ca fiind unul de nuvele. Nu trecuse încă vremea falselor prestigii. Valoarea mai aștepta ca numărul de pagini s-o măsoare. Gestul noului novelist nu era, însă, lipsit de ironie polemică: textele sale nu depășeau decît arareori 5-6 pagini. Ce nuvele vor mai fi fiind și astea? Dar aceste personaje? Critica tinăra a vremii fu încîntată de talentul și originalitatea noului prozator și proclamă cu bucurie reîntoarcerea genului scurt la uneltele sale. Dar specificul pur literar al personajului (nu)velistic nu-și putea întîlni atunci orizontul de așteptare. Chiar și judecățile criticii noi rămîn marcate de perfidul joc al clișeeilor dogmatice pe care le mai ascund uneori atitudinile strictamente antidogmatice. Comentînd, iată, povestirea Odihna — o capodoperă de finețe a observației psihologice, după opinia suscîșlîtului, — unii au interpretat-o ca pe un text cu teză. E vorba acolo de un țărăn care descoperă la o anume vîrstă mai înaintată, după ani de muncă fără răgaz, ceva extrem de important. Nu atît odihna, „recreația”, cum zice el însuși cu un savuros transfer de sens, cît valoarea atenției existențiale, dizolvată o lungă vreme în cea operațională. (Folosim aici aceste două concepte exact în sensul lor din esul A fi, a face, a avea de Mihai Șora). Nu e nici o teză în evenimentul pe care îl trăiește Dănilă Lencioiu. E pur și simplu o revelație, iar povestirea lui — realmente o „poliloghie fermecătoare”, cum inspirat spune Eugen Simion — este chiar revelația tradusă în limbajul nefilosofic al țărănului. Dănilă este uimit cu ingenu-

itate să-și descopere identitatea, gîndurile, amintirile și se întîlnește întîia oară cu lucrurile, le vede. Ce e teză sociologică aici? Faptul că Dănilă e un țărăn care s-a „înscris”? După acei unii, însă, există o teză, dar e falsă. Că născocitorul de vorbe Dănilă n-ar lăuda într-o doară reveria lui de acum, bucuria de a sta, dimineața, pe dunga patului, de a fuma și — cum însuși zice — „de a se minuna de vreo gîndire”. Viziunea lui socială ar fi cam idilică — s-ar zice —, despărțirea de proprietate s-a făcut repede și ar fi resimțită ca o eliberare a spiritului. Eroarea vine din două părți, la fel cum îi vin gîndurile lui Dănilă („Stai, că iar n-am luat-o bine. Să fie al dracului, cînd te-apuci de povesti, întîmplările vin parcă din două părți”). Mai întîi, de unde prejudicata că, atunci cînd citim o povestire cu un țărăn „înscris”, e neapărat vorba de problema proprietății? Nu, în Odihna e vorba de Dănilă Lencioiu, nu de țărănimea română după colectivizare. Acest lucru, faptul adică, simplu în viață dar complicat în critica literară, că un om e un om, iar nu o clasă — iată meritul de căpătîi al căpătîitelor proze scurte scrise de Nicolae Velea și latura cea mai rezistentă a nuvelisticii sale, radicală în 1960 și neînteleasă suficient nici azi ca firească estetică.

Dănilă Lencioiu nu e ușor de inteles. Revelația lui n-o au uneori nici finii aristocrați ai spiritului. Dar personajul lui Nicolae Velea, sau, mai bine zis, Nicolae Nuvelea, se complică și mai mult, dincolo de absența oricărui tezism, prin aceea că este o fire de artist cu o clară conștiință a cuvîntului.

IOAN BUDUCA ■

la cizelată, din care autorul trage mici poeme cristaline, rotunde și strălucitoare, după tehnica manieristă a concentrării, Gheorghe Tomozei își află, de fapt, și formula cea mai proprie, deși nici evocarea baladescă și grațioasă nu-i era străină. Anticipată în alte poeme („Azi / am învățat pe dinafară un șirag de cocori, / m-am încălțit pe un suris / și-am colorat tăcerea cu un greiere”), lirica aceasta a ingenuității și rafinamentelor exprimă, în fapt, și predispoziția autorului pentru caligrafia fină, expresie fidelă a stărilor de grație, pline de beatitudine cel mai adesea, încordate ca un arc fin altădată. O podoare desăvirșită a confesiunii îl obligă pe Tomozei să-și medieze întotdeauna trăirile prin reprezentări cochet și elegante, semn desigur al unei delicateți sufletești de stirpe rafaelită. Intimismul însuși din unele poeme bucolic-ingenue ia un aer de himeră naturistă: „La gura sobei ți-ar fi plăcut să stai / în casa de făină, în casa de mălai. / și-n soba de gutuie, cu mîinile smerite / să șovăi să asvirii icone necioplite, / să stai pe laviți, simburii de prună, de un veac, / să ardă-n casă, galben, lumină de dovleac, / de mită să te-mpiedici, ca de-o cireasă veche / și-odoarele, țesute și fără de pereche / din scrinul care-ncape, întreg într-o păstaie, / să le așezi, trezite, în colțuri de odale, / și să-ți aștepți nepotul, venînd sub fagii uzi / de ploaia care cade și tu să nu-l auzi”.

Feeria aceasta domestică, impecabilă sub raportul afectivității protectoare, e semnul cel mai elocvent al unei distincții sufletești, pe care poetul continuă s-o afirme în tot ce scrie, evitînd morozitatea și vetustețea, chiar și acum, cînd a împlinit cincizeci de ani. Sub pana lui, textele continuă să respire candoare și prospețime.

RADU G. ȚEPOSU ■

„O, vino odată,
măreț viitor”,

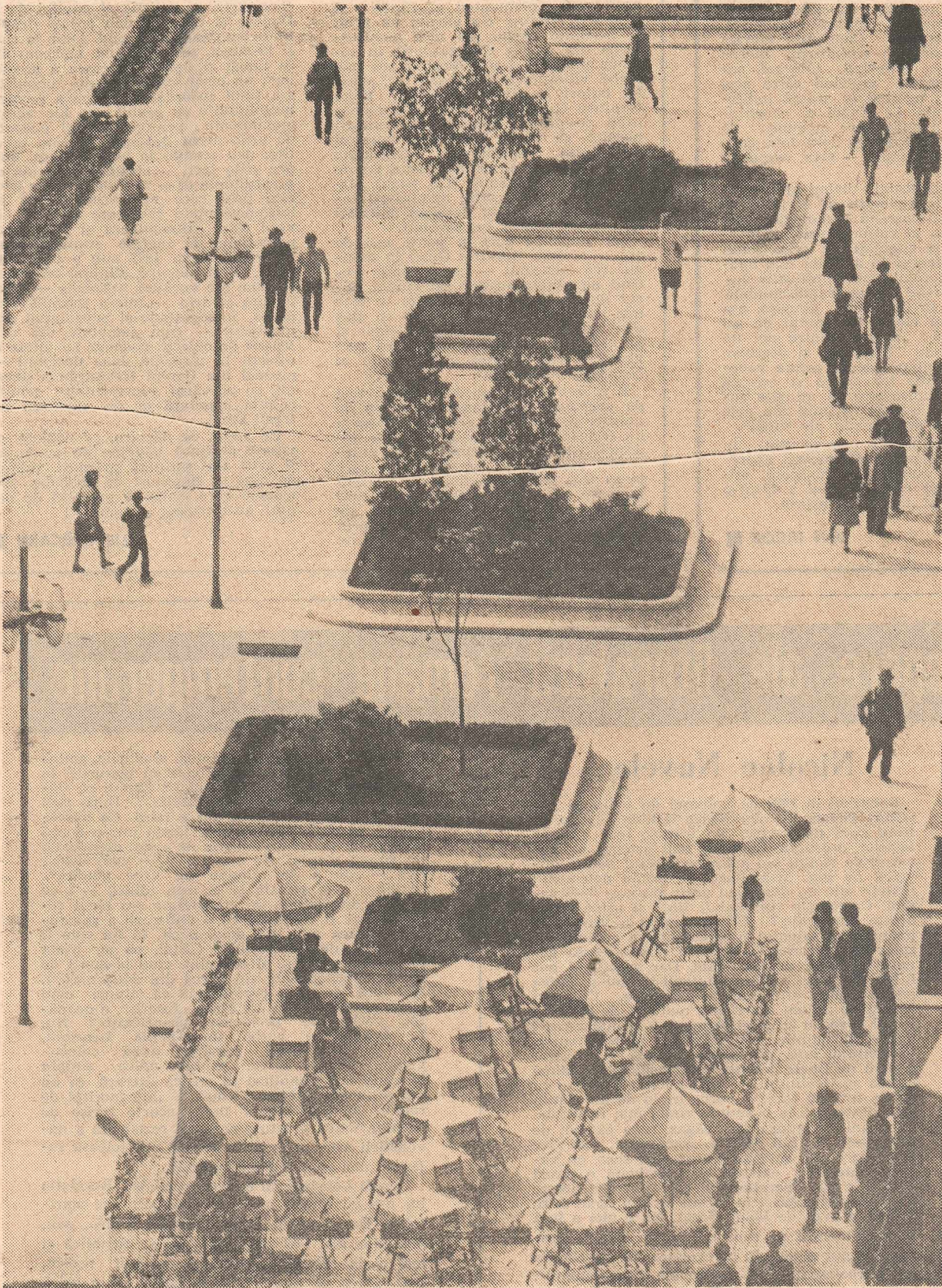
clama poetul
amurgurilor violete.

Și pentru urbea
sa natală
mărețul
viitor a venit!

Lalelele, florile de

Salutări a

Cum arată acum „tîrgul ursuz” de altădată

Fotografiile din aceste pagini sînt în măsură să depună mărturie convingătoare despre Bacăul de azi, dezvăluind un oraș modern, frumos și curat, cu o personalitate inconfundabilă, nepereche. Urbea compătimită de cel mai mare poet al locului, de George Bacovia, „Prin tîrgu-nvăluit de sărăcie / Am întîlnit un popă, un soldat... / De-acum pe cărți voi adormi uitat, / Pierdut într-o provincie pustie”, s-a retras într-o amintire parcă demult întimplată. Pe locul ei, aglomerare dezordonată de case, pitice și străzi prăfoase, s-a ridicat și se ridică, deprinzîndu-se să privească lumea de la înălțimea etajelor, și a orgoliilor împlinite, Bacăul acestor ani, a cărui adevărată recititorie s-a produs după 1965. În acest răstimp al viselor transformate în fapte care este Epoca Nicolae Ceaușescu, cea mai fertilă din istoria României, Bacăul s-a aliniat înaltelor ritmuri de dezvoltare ale țării și, uneori, chiar le-a depășit, orășul de la confluența Bistriței cu Siretul realizînd azi, în numai 50 de zile, întreaga producție marfă a anului de răscruce 1965. Ni se pare obligatorie, tocmai pentru a arăta de la cit de puțin s-a pornit, fixarea unor repere chiar mai vechi, notînd că, de pildă, în 1939, Enciclopedia României menționa că industria Bacăului se limita la „o moară cu turbină, două cu apă, o fabrică de cherestea, o fabrică de lumînări de seau, patru tăbăcării, două fabrici de oale de pămînt și două de postavuri”. Drumul de atunci și pînă azi, cînd industria de aici a ajuns să exporte (avioane, hîrtie, mașini de alezat și frezat, case prefabricate, confecții, încălțăminte etc.) mai mult decît ea însăși realizează, cu totul, în 1965, ar fi trebuit să dăreze, să zicem, o sută de ani. Ca într-un miracol însă, ca urmare a politicii partidului și statului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării, a temeiniciei și implicării băcăuanilor înșiși, acest drum s-a scurtat mai mult decît și-ar fi putut închipui, la inaugurarea lui, chiar și cei mai împătimiți optimiști.

Bacăul de azi se înfățișează așa cum îl vedeți în imaginile alăturate. Ca un oraș mirosind a var și a tencuială, s-au dat în folosință după 1965 peste 45.000 de apartamente, cam 80 la sută din locuitori mutîndu-se în case noi, ca un oraș cu o arhitectură zveltă și armonioasă, la poalele căreia se revarsă, la acest ceas de primăvară, un ocean de flori, cu precădere de lalele. Pe harta lui au prins contur cîteva cartiere noi, Miorița, Bistrița Lac, Cornișa, Parcului etc. Intrarea dinspre București, asigurată de Bulevardul Republicii și, în continuarea lui, de Calea Mărășești, se deschide largă și primitoare, avertizîndu-te parcă, prin geometria ei grațioasă, cu linii jucate și, nu o dată, derutante pentru ochi, despre celelalte plăcute surprize pe care, și mai înăuntrul lui, orașul ți le va oferi, la fiecare pas. Un hotel impunător, pe numele lui „Moldova”. O casă de cultură, cu o activitate trepidantă. O gară, de asemenea nouă. Tocmai dat în folosință, un bazin de înot cu dimensiuni olimpice. Alături, o sală de atletism acoperită, unica din țară cu pistă circulară. Integrîndu-se perfect în acest cadru modern, cîteva pasaje de nivel se arcuiesc elegant peste bulevardele din centru, conferindu-le un plus de eficiență rutieră și, totodată, de spectaculozitate.

Și totuși, printre atîtea și atîtea nuanțe, culoarea preferată a orașului rămîne verdele. Parcurile, nu doar cele întinse, „Libertății” sau „Gherăești”, ci și cele restrînse, din jurul blocurilor, alcătuiesc „plămînu” Bacăului, de care locuitorii au mare grijă, neașteptînd totul de la primărie. O inițiativă a acesteia, de a da în primire spațiile verzi unităților economice și școlilor, a stimulat spiritul civic, fiecare străduindu-se ca parcul său să arate cit mai rînduit, cit mai curat. Iar rezultatele acestei întreceri, chiar dacă ea nu poartă, concret, respectivul nume, se văd cu ochiul liber, localnicii obișnuind să-i identifice pe cei veniți în trecere, din alte părți, după cîtezanta de a rupe o floare ori de a arunca o hîrtie pe stradă! Ei înțeleg că orașul le aparține și că frumusețea lui, ce trebuie întreținută, depinde de rivna și de vigilența lor. Oraș frumos, prin tot ce a construit și construiește, Bacăul e și unul tînar. Cam o treime din populația lui o constituie elevii și studenții (Institutul de subingineri pentru construcția de mașini), el, fostul „tîrg ursuz”, cum îl numea, trist, poetul său tutelar, purtîndu-și acum cu demnitate și semeție destinul de așezare tînară, ca vîrstă și ca stare de spirit.

Ar mai fi, firește, multe de spus. Numai că fotografiile din aceste pagini, sînt, cred, cit se poate de grațioare. Ele pîdează, înaintea oricărui cuvînt, despre un oraș, ales aproape la întîmplare din geografia țării, care își durează cu inspirație și sudoare o istorie nouă și tulburătoare, zidind pentru azi, pentru miine și pentru eternitate.

le localnicilor

n Bacău!

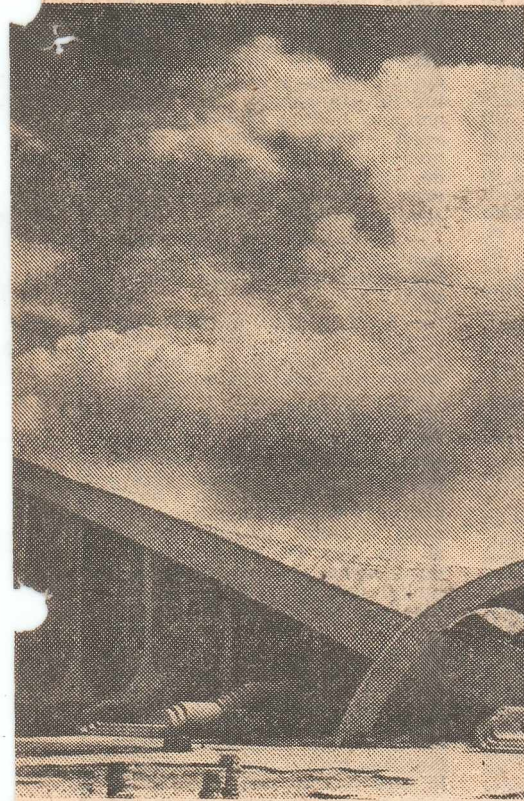
portaj de OVIDIU IOANIȚOAI
Fotografii de PAUL AGARICI

O altă atracție : ceasul natural

Un oraș tânăr, ca arhitectură și stare de spirit

Noul bazin de înot, o construcție pentru anul 2000

Hotelul „Moldova” domină, impozant, centrul de azi al Bacăului

Un om pentru o idee

Stuparul premiat de Academie

Pentru cercetătorul de specialitate, mai ales pentru cel pornit să explice prin virtuțile apiterapiei unul din secretele longevității — viața și persoana inginerului Constantin I. Hristea reprezintă, fără îndoială, un prețios și seducător exemplu. La 90 de ani împliniți, Constantin Hristea nu este poate cel mai virstnic prisăcar din România — senectutea se bucură în această meserie de performanțe de invidiat — dar rămâne oricum decanul de virstă al stuparilor-dascăli, cunoscut și recunoscut pentru pasiunea, dragostea și studiile consacrate coloniilor de albine, cărora le-a dedicat cu folos, pentru sine și pentru alții, mai bine de șase decenii de viață.

S-ar putea pune desigur întrebarea ce gânduri sau evenimente deosebite se pot desprinde din biografia unui om aflat într-o suavă concordie cu natura și cu sine însuși, dintr-o viață lipsită de meandre, conflicte, succese sau renunțări dureroase. Lumea micilor gize nu oferă nimic din ceea ce ar putea constitui sarea și piperul unei relatări de factură deosebită. Medicii vor constata din nou — dar o vor face ei singuri — că orele cheltuite prin odihnă activă și terapie involuntară prin venin de albine — sint factori de echilibru psihosomatic, de consolidare a sistemului imunomodulator. Biografia sa poate fi și ea rezumată în câteva fraze. S-a născut la 11 februarie 1896 în comuna Ițcani din fostul județ Tutova. Este absolvent al Facultății de drept, dar n-a practicat niciodată avocatura, mărturisind toată vremea o înclinație expresă pentru muncile agricole. Și-a continuat studiile în Franța de unde s-a întors cu o diplomă de agronom, după care — lucrând în tîlnit atunci ca și acum — s-a declarat „apicultor profesionist”, ocupîndu-se în exclusivitate cu studiul și creșterea albinelor. Prin 1925 încredințează tiparului broșurile „Stupii sistematici” și „Creșterea albinelor”, ce anunță și prefațează opera sa de maturitate. „Stupăritul”, publicată în 1935 într-o editură din Birlad. Lucrarea cunoaște cinci ediții succesive, ultima apărută, în 1980, sub auspiciile Asociației crescătorilor de albine din România.

Ei bine, în domeniul apiculturii, devenite abia în ultima vreme știință și teren fertil pentru descoperiri, invenții și tratamente medicale — Constantin Hristea poate fi citat ca cel mai de seamă precursor, primul care, în România dar și în lume, a avansat o suită de idei și practici validate abia în ultimele decenii. Fenomene de biologie animală, observații și descoperiri, toate constituind astăzi direcții noi în practica stupăritului, au fost întrezărite, descrise și comunicate încă de acum 50 de ani.

„Prin anii '30 — ne mărturisește interlocutorul nostru — cînd am început să-mi notez gândurile, am pornit de la o situație de fapt. În țară existau doar două feluri de scrieri de specialitate: fie cărți de popularizare, deci un fel de istorioare nostime ce nu izbuteau să facă din cititor un om de meserie, fie altele, didactice, încosetate de un limbaj prețios, care tăiau tot cheful pentru practicarea albinăritului. Mi-am conceput opera ca un dialog cu fiul meu Călin, student în vremea aceea, dialog care a avut loc aievea, dar care devenea, grație tiparului, o conversație cu publicul larg din România. Am luat-o cu bînisorul, de la lucrurile cele mai simple, deoarece coloniile de albine sînt niste republici ce acordă cu mare greutate viză de intrare. Ca să devii tu însuși cetățean în aceste consortii ale vredniciei, e nevoie să afli cu precauție viața delicată a micilor gize, iar acestea să te recunoască în calitate de prieten, de coleg de muncă, să le fii, ca să folosim o expresie mai nouă, un „to-

varăș verificat”. E o comuniune între om și natură ce explică în ultimă instanță succesul sau eșecul prisăcarilor de pretutindeni”.

„Stupăritul” — ne mărturisește la rîndul său insoțitorul nostru, tovarășul Nicolae V. Ilieșiu — continuă să rămîna cartea de căpătii a stuparilor noștri. Este cunoscut faptul că apicultura românească este apreciată ca fiind una din cele mai dezvoltate pe plan mondial. Dovadă: președinția Apimondiei a fost încredințată 20 de ani la rînd unui român, profesorului Venceslav Harnaj. Bucureștiul este singurul oraș care adăpostește un Institut internațional de tehnică și economie apicolă. Ei bine, nu voi exagera deloc spunînd că aceste succese au fost posibile în mare măsură datorită muncii de pionerat desfășurată de colegul meu, Constantin Hristea. Acesta și-a început activitatea la o oră cînd în țară dominau stupii primitivi adăpostiți în buduroaie. El este primul care transformă apicultura în știință, considerînd colonia de albine ca pe o entitate biologică. Sfaturile și modelele sale experimentale i-au îndemnat pe stuparii începători să adopte un nou plan de lucru, să-și organizeze prisăcile în funcție de condițiile climatice și flora nectariferă, să adopte stupii sistematici, și să treacă la lucrările apicole sezoniere. Aceștia îi datorează de asemenea și primele experimente de apiterapie.

În același timp, aflăm în continuare, cercetările de laborator inițiate de același Constantin Hristea au avansat ideii, confirmate abia în zilele prezentului. El inițiază astfel primele investigații privind determinismul sexului la albină. De asemenea notează că: „crescătorii de regine, pentru a nu avea în prisacă decît trîntorii selectați din anumii stupi, trebuie să înlăture din celelalte colonii orice ramă care are celule de trîntorii”. Astăzi, această practică alcătuiește una din cele mai moderne tehnici în creșterea industrială a mătcilor. Lui îi revine deopotrivă meritul de a fi sesizat pericolul consangvinizării, explicînd zborul de împerechere („zborul nupțial”) ca pe o prevedere a naturii împotriva consangvinizării. Observația, a fost validată prin cercetările moderne de genetică.

Vom aminti apoi că România este țara în care au fost descoperite și valorificate alte două produse ale stupului: trituratul larvar (baza Apilarnilului) și trituratul de albină (materie primă pentru fabricarea Apitolalului). Realizarea Apilarnilului, cunoscut astăzi pe trei din continentele globului, ar fi întîrziat mult — ne informează chiar autorul lui — dacă, în studiile sale, autorul „Stupăritului” n-ar fi identificat prezența substanțelor hormonale în larvele de trîntorii.

Toate acestea fac din Constantin Hristea un precursor al științei apicole, un mare dascăl, inovator și pionier al apiculturii moderne. Pe baza acestor merite recunoscute, în 1970, la cel de al 25-lea Congres al Apimondiei, i s-a decernat diploma și medalia de aur.

Am părăsit locuința apicultorului nonagenar cu sentimentul și credința că relatarea pe care v-am propus-o va avea cel puțin meritul de a reaminti apicultorilor noștri că, în România, a fost editat cel mai complet și desăvîrșit tratat de apicultură științifică. Iar aceasta la o oră cînd Programul de dezvoltare a apiculturii, aprobat de cîrînd, reclamă, între altele, creșterea numărului de stupari. Or, cartea lui Constantin Hristea reprezintă cea mai ispititoare chemare, iar viața sa exemplară, o dovadă că apicultura nu e posibilă decît acolo unde domină pasiunea și dragostea de natură.

LIVIU TIMBUS ■

— Stimată tovarăsoară Constanța Bărboi, sinteti director adjuncțiu cu problemele învățământului liceal în cadrul Ministerului Educației și Învățământului. Care este locul limbii și literaturii române în școala noastră, care este, în genere, locul științelor umaniste într-un secol dominat în chip evident — și aproape iremediabil — de fascinația tehnicii, a științelor exacte?

— Aș porni de la memorabilele cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuvinte care diminuează rolul și locul limbii și literaturii române în cadrul sistemului de educație modernă: „Nu se poate vorbi de educație politică, de cultură revoluționară fără cunoașterea limbii, a literaturii a istoriei glorioase a poporului”. Indiferent de accentul care se pune, în diferitele etape de dezvoltare a învățământului românesc, limba și literatura română au rolul cel mai important în formarea intelectuală și morală a tinerilor. Stăpânirea perfectă a mijloacelor de expresie ale limbii naționale, cunoașterea în profunzime a literaturii autohtone sînt fără îndoială chei pentru o viziune echilibrată asupra culturii naționale și universale. Apoi, scrisul și cititul, aceste deprinderi de care copilul de azi și adultul de mâine nu se vor despărți niciodată, reprezintă singurele „unele” cu adevărat indispensabile oricărei achiziții de experiență intelectuală, etică, estetică.

— Odată cu spectaculoasa expansiune a domeniului științei și tehnicii, nu credeți că interesul pentru cultura umanistă a scăzut? Este acesta un fenomen detectabil în perimetrul învățământului?

— Fenomenul nu există, sau, dacă există, este nespecific. Nu putem face, cred eu, o localizare privind situația învățământului românesc. În planurile noastre de învățămînt numărul de ore afectat matematicii, fizicii, chimiei, biologiei a crescut. Și este firesc să fie așa, dar n-ăs putea spune că a scăzut numărul acordat orelor de limba și literatura română.

— Mă refeream mai ales la o mentalitate: mai manifestă astăzi elevii același interes pentru pregătirea la acest obiect și la altele din categoria cunoștințelor umaniste, sau acestea rămîn pe planul doi față de prioritatea „absolută” a pregătirii la obiectele „realiste”?

— Operăm din nou cu adevăruri relative. Mentalitatea elevului față de „limba și literatura română” depinde în bună măsură de mentalitatea profesorului însuși, de gradul în care acesta și-a interiorizat menirea și responsabilitățile. Rolul profund formativ al dascălului de română nu poate deveni realitate cîtă vreme el nu manifestă o atitudine angajată în viața socială, o atitudine exemplară. A vedea în importanța unui obiect numai ideea de competiție, deci scopul imediat, înseamnă a îngusta nepermis de mult spectrul finalităților educative prin obiectul respectiv. Oamenii adevărați, înzestrați pe de o parte cu o adîncă motivație patriotică față de limba și literatura română, față de valorile spirituale ale poporului nostru se vor forma numai acolo unde profesorul de română este factor activ în viața culturală a școlii, a localității, a zonei respective. Cunoșc o mulțime de asile de profesori care sînt sufletele unor manifestări cu tradiție — cenacluri, societăți literare, cercuri științifice, cicluri de conferințe, formații artistice de masă etc. Iată, as aduce un singur exemplu: lângă Cluj-Napoca, în comuna Măguri Răcățiu, există o dascălă de limba

română extraordinară, pe nume Ionită Maria. De ani de zile pasiunea ei pentru folclorul și tradițiile populare ale zonei a devenit o preocupare și pentru elevii școlii de zece ani în care predă. Găsești acolo, în preajma muzeului de artă populară organizat de ea, atîta dăruire față de activitatea de culegere de folclor, atît în rîndul elevilor, cît și al sâtenilor (unii dintre aceștia — foști elevi ai profesoarei Ionită Maria) și atîta respect pentru marea tradiție populară românească, încît aici nu se mai poate pune în nici un fel problema marginalizării obiectului „limba și literatura română” și nici a profesorului care îl predă.

— Cu alte cuvinte, cum se spune, omul sfințește locul...

— Categoric! Și, repet, nimeni nu va veni să dea autoritate nici unui profesor, nici celui de română, deci, Autoritatea, prestigiul — al său personal și, implicit, al materiei sale — și le cîștigă sau nu și le cîștigă, prin munca lui, atîta cît e. Așadar, nu cred că la ora de față ar fi posibilă discutarea unei mentalități de marginalizare a învățămîntului de limba română. Dimpotrivă, consider că acești das-

aceste posibilități, tînărul nu va mai citi decît cărțile cuvenite vîrstei, urcîndu-și singur scara lecturilor. În școala noastră de astăzi există un mediu favorabil lecturii, o dotare deosebită în acest scop. Fiecare liceu, fiecare școală generală are o bibliotecă (uneori chiar mai multe), săli de lectură, cabinete de studiu, în care elevii pot găsi — și prin strădania profesorului — bibliografii și materiale utile.

— Mai sînt, însă, și celelalte materii, mai este și problema timpului liber...

— Trebuie depuse mai multe eforturi pentru stimularea deprinderilor de lectură, de studiu, în rîndul elevilor, dar și în rîndul părinților ca să prin mijlocirea organizațiilor de tineret. Indiferent de opțiunea pentru o anumită profesie — și aici se vîd, într-adevăr, liniile de forță ale intereselor macrosociale: trîim o eră a tehnicii, a științei — lectura, literatura, mai ales literatura noastră, prin deprinderea de timpuriu cu modalitățile de evaluare a valorii textului literar, trebuie să întregască personalitatea tînărului. Documentele Congresului al XIII-lea al partidului, cuvîntările secrete

alcătuirea manualelor ecuația obiect/subiect. Evident, considerînd că ne înscriem într-un permanent progres cu aceste căutări. Așa că nu e cazul să ne speriem că se schimbă manualele. E poate mai greu pentru profesori, dar de fapt ne obligă pe toți cei de la catedră la o mai mare mobilitate și prospețime a metodelor și mijloacelor de lucru la clasă. Am definitivat de curînd o nouă programă pentru limba și literatura română în liceu, care își va avea și primele manuale corespunzătoare. Este o programă concepută după o idee foarte modernă, un sistem supl. participativ, aproape autoevaluativ, de asimilare a cunoștințelor.

— Este vreo legătură între această nouă programă și rezultatele din acest an de la olimpiadă de română?

— Desigur că este. Rezultatele de la clasa a IX-a, faza pe țară, au fost de excepție în acest an, tratînd subiecte destul de dificile. De fapt, în acest an, la toate clasele rezultatele concursului de limba și literatura română au fost superioare celor din anii precedenți. Și ne bucurăm, fiindcă putem dedica aceste rezultate

de română care și-ar dori toți elevii viitorii filozofi. Cred că la fel de prețioasă este și achiziția în domeniul literaturii a unui viitor fizician, ori medic, ori muncitor de înaltă calificare. O meserie utilă te face util și te ajută să începi viața „pe picioarele tale”. Nu ajută la nimic atitudinile de aminare, de lărmare, de minimalizare a calității materialului uman, elevii. Partidul și statul au realizat un învățămînt modern și generos, în care toți copiii țării trebuie să învețe, să se pregătească. Noi, profesorii, să-i ajutăm! Avînd privilegiul de a fi îndrumați în domeniul învățămîntului de către tovarășa acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, noi, cei ce slujim școala românească, trebuie să ne simțim chemați la o acțiune mai hotărîtă și mai susținută, pentru creșterea calității învățămîntului nostru, pentru calitatea viitorilor specialiști ai economiei și științei naționale, pentru calitatea umană a viitorilor noștri cetățeni.

— Dincolo de cărțile dumneavoastră, dincolo de activitatea de la catedră, dincolo de activitatea într-un important sector al învățămîntului nostru — dincolo de toate acestea, ce mai este, stimată tovarășă Constanța Bărboi?

— Nu există, de fapt, nici un dincolo. Dialogul la care revista dumneavoastră m-a provocat mă prinde într-un moment de viață oarecum de bilanț. Dincolo de toate preocupările mele profesionale este — ca să zic așa — o prelungire a preocupărilor mele profesionale: în fond, față de fiul meu am fost și sînt, ca orice părinte, tot un dascăl. Mă sînt foarte legată, printr-o carieră deia destul de îndelungată, de meseria de profesor, de catedră, de elevi, de această luptă de zi cu zi de a le cuceri interesul și de a le pune la lucru inteligenta. Îmi pretuiesc și îmi respect elevii, cu conștiința că nu trădez astfel ceva foarte necesar legătură între generații. Nu mă pot detașa de un anume „romantism” de la începutul activității, la Școala profesională minieră din Gurabarza, județul Hunedoara. De atunci am mai învățat cîte ceva din acest schimb de idei, cu elevii mei — unii dintre aceștia, colegi, de acum, de profesie — și aș vrea să cred că beneficiul a fost și este reciproc.

— Ce înseamnă angajare responsabilă în cînstirea și creșterea limbii și a culturii românești?

— Înteleg din mesajul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită la Adunarea solemnă a Academiei R.S.R., definirea exactă, de o aleasă încărcătură patriotică, a răspunderii noastre pentru creșterea limbii românești: „O națiune, un popor nu pot exista fără o istorie, fără o cultură și o limbă proprie! Aceasta constituie chezașia și forța fiecărui popor — și, așa cum am menționat, poporul nostru însuși a creat de-a lungul milenilor, limba și cultura românească! Oamenilor de știință și de cultură le revine misiunea s-o păstreze, s-o perfecționeze și să asigure întotdeauna ca ea să ocupe un loc demn în rîndul limbilor și culturii universale”. Creșterea limbii românești înseamnă însăși cînstirea patriei noastre, misiune la care trebuie să ne simțim cu toții deplin angajați, mai ales în calitatea pe care o avem, de dascăli ai școlii românești contemporane.

TANIA RADU ■

Răspunderea care nu se împarte cu nimeni!

căli care inițiază pe copii în tainele subtile ale limbii lor materne și în minunile care s-au făcut în această limbă, sînt dîntoideana și vor fi niste adevărați lideri ai meseriei lor. Învățătorul și, în continuarea lui, profesorul de română trebuie să rămînă în bagajul de amintiri al fiecăruia dintre noi ca simbol al autorității didactice. Dacă nu se întîmplă așa nu e de vină nici planul de învățămînt, nici „mentalități” întîmplătoare, ci numai deficiențele din munca noastră.

— Spuneți-mi, vă rog, în condițiile verificării serioase a bagajului de cunoștințe ale elevului, pe care le presupune sistemul învățămîntului în trepte, lectura mai poate deveni o obișnuință, o nevoie profundă? Citește, adică, suficient elevii noștri, tinerii de azi?

— Aș zice că mi-ati pus două întrebări și nu una. Cred că prima este cea mai importantă, pentru că nu contează atîta cît citește copiii, tinerii de astăzi, cît cit vor citi ei în viitor, cît de deschîși sînt ei pentru lectură. Rebreanu zicea că „prin citit întotdeauna îți dezvoltîi însușirea de a descoperi și evita rîul”. Cititul nu este, deci, numai un mijloc de instruire — în acest sens elevii folosesc vrînd-nevrînd lectura, cel puțin pe parcursul școlarității — ci și, dacă nu mai ales, unul de educare largă de educare morală. Dirijarea lecturilor elevului este, după părerea mea, cea mai mare răspundere pentru profesorul de limba și literatura română. Firește, nu este vorba numai de lectura operelor beletristice, ci de tot ceea ce este scris, fiindcă aceasta reprezintă o cale de achiziție culturală. „A învăța din cărți”, a învăța deci, în ultimă instanță, singur, a te autoinstrui este astăzi una din laturile de seamă ale personalității omului modern. Lectura cultivă simțul etic, estetic și pe cel al adevărului. Dotat de timpuriu cu

tarului general subliniază necesitatea unei pregătiri multilaterale, deschiderea către orizontul larg cultural-științific, tehnic.

— Totuși, elevii au timp să citească?

— Depinde ce vrei să înțelegi prin acest „timp suficient”. Fiindcă, de fapt, timp suficient de lectură nu cred că a avut vreodată sau are cineva! Depinde numai de noi, de fiecare, cum ne organizăm viața, în general, pentru studiu, pentru ca timpul de lectură să ne fie asigurat „carecură”. Așa se întîmplă și cu elevii noștri. Dacă le oferim o bibliografie posibilă, avînd în vedere că trebuie să se pregătească la toate obiectele și foarte bine la cele care îi pasionează — atunci succesul va fi de partea noastră. Și a lor. De aceea, ca profesor de limba și literatura română, nu cred că evaluarea cunoștințelor unui elev de liceu mai trebuie să fie una strict cantitativă. Chiar dacă un elev, să presupunem nu a reușit să citească integral un roman de mai mare întindere, nu mi se pare neapărat o tragedie. Important este ca, din felul în care ne organizăm ora prin comentariul fragmentelor de text alese — în principal din manual — elevul să se inițieze în reperele stilistice respective, să poată încadra autorul într-o cronologie și o tipologie literară, să fie pregătit pentru o lectură ulterioară, pe care o va putea face, în cunoștință de cauză, și singur.

— Cum trebuie privită, după opinia dumneavoastră, problema manualelor „ideale”?

— Nu există manuale ideale. De fiecare dată, manualul cel mai bun este cel pe care-l vom face. Există o anumită spaime, total nejustificată, a cadrelor didactice față de schimbarea manualului la un obiect sau altul. „Dar se schimbă manualul?” Da, iar se schimbă și e firesc să fie așa, pentru că și noi ne schimbăm modul de a privi opera literară (spre a rămîne la discuta noastră despre literatura și limba română), cei ce receptează literatura sînt mereu alții și sîntem chiar datori să prospectăm și să reflectăm și în

cu profundă semnificație patriotică sărbătoririi celei de-a 65-a aniversări de la fîurirea partidului. Toate acestea sînt, evident, și o urmare a învățării după o nouă programă, dar și a calității deosebite a acestei generații de elevi. Avem tineri foarte dotați din punct de vedere intelectual și afectiv pe care trebuie să stim să-i instruim așa cum merită. Copiii noștri sînt capabili de performanțe deosebite. Este nevoie de mai multă încredere în posibilitățile lor, de mai multă încurajare din partea profesorilor, în speță la limba română. Răspunderea datoriei împlinite nu poate fi împărțită cu nimeni, ea țînd de fiecare dintre noi. Catalogul, pe care-l țînem în mînă la intrarea în clasă, ascunde nu doar niste nume, o evidentă, ci oameni în devenire, față de care nu avem dreptul la prejudecăți. Nu avem dreptul să-i subapreciem, ci, dimpotrivă, să-i stimulăm pe elevi să gîndească, să creeze, să fructifice tot ceea ce este bun în ei. Să nu rămînem, deci, la nota din catalog, să vedem dincolo de ea răspunderile noastre sociale și chiar cele ale elevilor.

— Ne aflăm într-o eră a calității în toate domeniile. Cum se reflectă această cerință în învățămîntul nostru și, în particular, în învățarea limbii și literaturii române?

— Da, viața devine din ce în ce mai mult o competiție a calității, iar sfîrșitul acestui secol va însemna desigur o accentuare a laturii calității vieții. Or, nu poți beneficia de o calitate superioară a victii fără să dai victii o calitate superioară a muncii tale. Gîndind la elevii noștri de astăzi, nu putem ocoli adevărul că viitorul va fi al acelor care și vor folosi la fel de bine și mîntea, dar și deprinderile practice, meseria. Școala nu poate rămîne în afara acestei competiții, cu atît mai mult cu cît, prin menirea ei, este desemnată să anticipeze viitorul. O bună pregătire la limba și literatura română nu exclude, ci facilitează o bună opțiune profesională. Greșesc acei profesori

belor cu o valoare generală, nedeterminată, tocmai în cazul acestui tip de texte care cuprînd indicații, recomandări, relații ale unor experiențe care pot avea o aplicație și pentru alții. Deci: „dacă nu aveți, vă recomandăm să vă adresați etc.”

Cele trei folosiri gresite ale reflexivului citate aici au explicatii diferite și nu este cazul să insistăm prea mult asupra lor. Cititorii noștri au și sesizat, probabil, incorectitudinea. Dacă este totuși vorba să găsim o cauză, aceasta ar fi o anumită tendință de „impersonalizare” a exprimării, în cazul lui se merită și se are, care se combină cu păstrarea unui regionalism, în cazul lui se ride, dar — după cum sperăm că s-a putut vedea — cele trei exprimări sînt diferite și se abat oricum de la norma limbii literare, astfel că principala cauză este neglierea acestei norme.

CESAR TABARCEA ■

Vorbii și scieși românește

Inacceptabile...

...sînt unele forme verbale pe care, cu toată generozitatea, lingviștii nu le pot admite nici ca variante, nici ca tendințe în limba română. Și aceasta, datorită unor motive bine întemeiate.

Așa se întîmplă, de exemplu, cu verbul a merita căruia sensul nu-i admite în nici un caz o formă reflexivă, destul de răspîndită, dar incorectă: se merită.

Verbul a merita se leagă de substantivul merit și amîndouă au intrat în română, din franceză (meriter și, respectiv, mērite) pe la începutul secolului al XIX-lea. La bază se află substantivul latinesc meritum care înseamnă „serviciu”, „un bine făcut cuiva”, „merit” și

verbul merito. „a aduce un venit”, „a cîștiga”.

Intrat în limba română, verbul a merita și-a stabilit sensurile: „a justifica o răsplătă”, „a fi vrednic de ceva”. Aceste sensuri i-au impus și întrebunțările sintactice: tranzitiv („El merită toate laudele pentru activitatea lui”) sau intranzitiv („A fost apreciat precum merită”).

M-am întrebat cum se poate explica gramatical o exprimare ca aceasta: „Nu se merită să-l cumperi”. Să fie o contaminare cu forma impersonală „nu se face”? Ori „nu se cuvine”? Atentie însă! Aceste forme nu au corespondențe pentru persoanele I și II (nu spunem niciodată „eu mă cuvin” sau „eu

cuvin”), în vreme ce „a merita” se conjugă normal la toate persoanele, dar niciodată în formă reflexivă (nu spunem „eu mă merit”, „tu te meriți” etc.), astfel că analogia cu verbele de mai sus nu e justificată.

O situație asemănătoare găsim și pentru verbul a ride, conjugat de data aceasta reflexiv la toate persoanele („eu mă rid”, „tu te rizi” etc.). Aici contaminarea s-ar putea explica cu reflexivele așa-zise „dinamice”, de tipul lui „a se gîndi”, unde pronumele nu arată că subiectul face acțiunea și tot el o suferă, ci indică o participare intensă la acțiune.

Să zicem că ar putea fi așa, dar problema este că verbul a ride este intranzitiv și așa cum nu zicem „eu merg ceva”, deci nici „eu mă merg”, nu putem spune nici „eu rid ceva” sau „eu mă rid”.

În plus, trebuie să adăugăm că la persoana a III-a verbul a ride are valoarea impersonală normală și atunci ce trebuie

să înțelegem cînd auzim sau citim: „Se ride mult la acest spectacol”? Că ride o „el” ori „ea”? Desigur că nu, ci că e vorba de un bun spectacol de comedie la care publicul, la modul general, ride.

Pătrunderea aceasta, „perfidă”, as zice, a formelor de reflexiv pentru verbe care nu acceptă prin sensul lor astfel de forme, merge atît de departe încît în ultima vreme am înregistrat o expresie aproape incredibilă: se are. Și încă, în scris! Citez din textul unor instrucțiuni de folosire a unui aparat (din respect pentru producător, trec sub tăcere orice indicație exactă): „Ungerea se face numai cu uleiuri speciale pentru mecanisme fine, iar dacă nu se are (!) se recomandă să se adreseze unui atelier de specialitate”.

Această frază aberantă putea fi evitată foarte simplu, dacă autorul ei și-ar fi adus aminte că limba română permite utilizarea persoanelor a II-a a ver-

atelier literar

G. Dumitrescu

C. Popovici : Cele mai multe dintre pagini sint, de data asta, reci, uscate, mai degrabă „făcute” decît simțite (inclusiv „semnul de prietenie”, formal, fără vibrație și adincime). Singura emoție adevărată e în episodul ploii, din scrisoarea. Dintre poezii, mai aproape de reușită, „Oglinda”.

V. Vancea : Puține lucruri demne de atenție, dintr-o producție mai degrabă facilă, nonsalantă, cantitativă. Poate „Giocanda”, ori „Da” și, fără îndoială, acest lapidar și expresiv caren din „Memento” : „Părearea de rău / E un mic călău / Ce roade atent / În subconștient.” (Dar de ce nu vă semnăți manuscrisele ?).

T. Cernăuțeanu : Multe pagini dezliniate, diluate, șterse, fără miez, despletite într-un exces de vorbe, nepăsător și divagant. (În general, calitatea lucrului artistic e în scădere !..). Mai adunate, mai infiripate : „Fruct de toamnă”,

„Grîul”, „Umbră”, („Prăgătirea finalului” și „Pictor” prea încărcate, incilicite, nefinisate), „Cură de rai”, „Pe-un umăr”.

Paul B. Ladislau, A. Boariu : Nu ne ocupăm de proza.

Em. Petrescu : Înșfîșit, ceva nou, mai îndrăzneț, mai agresiv, mai promițător („Autoportret”, „Frescă”, „Labelepoc” — care mai suportă, totuși, o scrupuloasă revizie...).

M. Badea : S-a pierdut, parcă, ceva din spontaneitate, din ingenuitate și naturalitate... Paginile de acum sint mai curind niște compuneri laborioase, programatice, „la rece”, fără fior liric și ecou... Ceva, oarecum, în „Poem gravat”, „Poveste XX”.

Ov. Cl. : În general, lucrurile merg bine (dacă nu cumva predomină cantitatea, în dauna lecturii și meditației...), cu dese pagini demne de atenție : „Fantezie”, „Copac”, „Teama”, „Din mila”, „Nevoia de urme”.
Optimus : Cele mai

multe par neterminate, bruloane în diferite stadii (cu sau fără perspective). Cîteva sint mai aproape de împlinire, mai ales „Rostire”, dar și (încă perfectibile) „Epi-derma”, „Scutul”.

M. Cosm. : Impulsul liric pare în creștere, mai viguros și mai divers, dar expresia nu ține pasul, neglijentă, sumară, alunecînd în incoerențe și delir verbal. Mai bine, în „Imagine”, „Mit”, „Unicitate”, „Ecou medieval”.

F. Lian, D. Deleanu, Mih. Dumitru, C. Bene, Iul. Olteanu, A. Gersi, D. Stăniloiu, Cam. Petre, Petruș O.-F., Cicero, Laura Micu, Nic. Badea, I. Părău, M. Rista, Sofia Covaci, A. Szavay, Iorgu Gălățeanu, L. Balaban, Ant. Vasile, D. Daniela, Rizea J., R. Vanlob, Mihai Ion, Gr. I. Florin, M. Ciungan, M. Pădurean, I. Ulici, Iul. Nițulescu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

SIGUR

În apă poți intra dar să-ți oprești valul nu — faptul e tot atât de sigur cum albul se trage din lapte cum capătul meu din noapte...

EMIL ACHELĂRITELI

La MARE

La mare Se-nțimplă uneori să fie așa de senin încît luna plutind ușor printre valuri se răsfrînge pe cer...

CONSTANTIN SAVIN

PURIFICARE

Ploaia Să mă spele, Vreau ; Soarele Să mă ardă, Vreau ; Vîntul Să-mi împrăstie Cenușa răutății În cele patru zări, Vreau ;

Curat și inofensiv Să rămîn În vatră, Ca o piine Mare, caldă.

Vreau !

VICENȚIU VANCEA

IDILĂ

La capătul tarlalei de porumb Ne-am întîlnit sub vineți nori de plumb. Venisei într-un suflet să mă vezi, Se zburcîm roditele livezi. Ai stat pe-o buturugă de stejar Eu, în picioare, am rîmas, filhar, Să scormonesc cu ochii cîi de cîi, În iia-ți desfăcută larg pe git. Se îmbulzeau în ea să-și facă loc Doi pui de erap ca prinși într-un mincioc. Tu, mi-ai surprins hotia și-ai zîmbit, Ti-ai smuls din creștet testemelu-albit Și, brusc, cu ploaia a-nceput, pe jos, Să-ți curgă părul lung și mătășos. Nu-mi amintesc cum am ingenuncheat În lanul de lucernă legănat. Poate-ameșit ca de-un descînt păgîn, De ochii-ți mari, de părul lung, de sin. Te-am sărutat nebun de mii de ori, Trifoiu-n preajmă lăcrimase flori. Rideau spălate poamele de ploii, Tu, cu privirea-n cer și sinii goi, Cu genele întoarse de zefiri, Cu ghiociei dinților subțiri. Doar măgerăii singerau striviți Și gălbeneii-n vis abia-nfloriți Și-n seara care fluiera pe vînt O mierță puii și-i chema plîngînd !..

ION CRAIOVA

GEANA

Stavila adună în fata retinei laptele inspumat al gîndului. Doar eu, pe un capăt de stea, musedind dintr-o felie de noapte fac mereu planuri pentru un castel fermecat.

IOSIF BENA

Dinu Săraru Dragostea și revoluția romană

cel care plătesc cu viața

Editura Eminescu

Semnal

ORDINEA DE ZI A VIETII

Apărut acum cinci ani, primul volum al romanului **Dragostea și revoluția** a fost întîmpinat cu un deosebit interes din partea marelui public și-a criticii de specialitate. Supuse unor minuțioase analize, fără a se pierde, însă, din vedere cadrul de ansamblu, personajele acestui roman continuu într-un anume fel destinul dramatic al eroilor din celelalte romane editate între timp, **Niște țărani** și **Clipa**. Cu cel de-al patrulea roman al său, **Cei care plătesc cu viața** (în fond al doilea volum din **Dragostea și revoluția**), **Dinu Săraru** impune un stil captivant, o problematică incitantă, o dezbateră aspră, tăioasă și lucidă asupra a ceea ce s-ar numi **ordinea de zi a vieții** de zi cu zi și nu în ultimul rînd, o frescă în timp contemporaneității noastre, un fel de radiografie a marilor prefaceri prin care a trecut și trece țara.

Edith Piaf pentru a doua oară

Nu am cunoscut-o personal, așa cum nu cunosc pe majoritatea artiștilor despre care scriu uneori. Acum cîteva luni, am urmărit-o cu sufletul plin de emoții în marea ei izbîndă, spectacolul „Nu, eu nu regret nimic”, gîndit pentru foaierea sălii Majestic, de pe Calea Victoriei. A fost magnifică, tulburătoare, buimăcitoare, căci altfel nu-mi pot explica, acum, cînd astern aceste gînduri pe hirtie, starea de neliniște, de profundă emoție care m-a cuprins imediat ce-am părăsit sala. Simțeam nevoia să-i vorbesc ei, Ancăi Ledunca, cea care a ridicat pînă la sublim actul artistic. În definitiv, imi ziceam, viața Editei Piaf mi-era cunoscută din lecturi. De unde această stare ? Explicația era simplă : figura mării dispărute a fost evocată de acrită cu atîta forță și dăruire, încît ascultînd banda (căci în spectacol banda era prezentă) și închizînd ochii, nu putea să nu-ți apară aievea chipul mării Piaf. Era o risipă de forță, de talent cum rar s-a văzut. Spectacolul m-a urmărit mult după ce am ajuns acasă. Trebuia să vorbesc cu Anca Ledunca. O caut în cartea de telefon.

Vă rog să mă iertați pentru ora înaintată, dar trebuie să vă spun că ați fost fantastică și doresc să vă sîrut mîinile pentru marea dumneavoastră realizare de acum cîteva ore. Tăcere. Nici un răspuns de la capătul celălalt al firului. Credeam că mi s-a închis telefonul. Aștept. Artista are, probabil, o reținere, apoi cu glasul cald, evident emoționat, imi zice :

— Dacă nu este o glumă — și sper să nu fie — eu vă mulțumesc. Rolul mă chinute de peste 20 de ani. Am căutat, în limita forțelor mele de expresie, să evoc în fața publicului figura mărețată a mării Piaf. Să știți că nu este ușor. Fiecare apariție mă consumă, mă arde. De cum părăsesc casa, ca să mă duc la teatru, caut să-mi apropiu personajul. Repet în gînd părți din monolog, o chem pe marea dispărută pentru a străbate împreună strada bucurăsteană, astfel încît nu știu cînd ajung la teatru.

— Se vede din fotoliu această frămîntare. Vă mulțumesc, vă urez „noapte bună”. Zilele trecute, Anca Ledunca a venit la teatru „însoțită” probabil tot de Edith Piaf. Apoi, în foaiere, a așteptat venirea oaspe-

tilor, căci la acest spectacol publicul este oaspetele gazdei care te imbia să primești paharul cu ceai, te însoțea chiar pînă la fotoliu, și repeta rolul cu toate că numai în București îl făcuse de peste 100 de ori. Artista știa că are de interpretat o partitură grea, care nu permitea nici un rabat. Interpreta doar o piesă cu un singur personaj și numai cine nu este avizat nu cunoaște ce probleme ridică un asemenea spectacol. Anca Ledunca știa bine cît de pretențioasă era Edith în alegerea unui cîntec. „Cînd sint întrebată, spunea Edith Piaf, ce trebuie să faci ca să reușești ca interpret de cîntece, eu răspund, fără nici o iluzie despre originalitatea formulei : să muncești, să muncești și iar să muncești”. Concluzia era clară. Cînd te involvarezi în viața acestei artiste totul trebuie realizat la cel mai înalt nivel. Improvizațiile n-au ce căuta.

Mai sint cîteva minute pînă la final. În sală reverberază un glas : — Atunci am simțit o dorință îngrozitoare, o nevoie diabolică să cînt, da, să cînt. Pentru toți prietenii mei, acei care încep să aplaude de cum apar pe scenă. Ei sint prietenii mei cei mai buni, care vor plînge sincer conducîndu-mă pe ultimul drum.

Acum intervine prima, poate prima abateră de la text a Ancăi Ledunca. Cade leșinată în fotoliu. Nimeni nu sesizează situația, căci artista, cu un efort supraomenesc, se prăbușește în fotoliu ca și cînd așa era rolul. Pauză. Liniște deplină. Artista își revine, realizează perfect ce s-a întîmplat și-și continuă monologul întărînd ideea că este în rol.

— ...Dacă pînă atunci nu-i voi dezamăgi. Nu vreau să-i dezamăgesc, niciodată n-am vrut...

Și leșină din nou. Liniște în sală. Cu o putere cum numai scena și-o poate da, Anca Ledunca vrea să continue fraza (sala nu trebuie să știe nimic), dar nu poate. Încurcă vorbele și se prăbușește fără cunoștință în fața spectatorilor iubiți, pentru care nu o dată a intrat în scenă cu toate că puterile fizice nu-i permiteau.

Acum sala sesizează realitatea. Liniște. I se dau primele îngrijiri. Dar...

Anca Ledunca s-a stins, acolo, pe scenă, cu două minute înainte de a termina spectacolul. S-a stins așa cum își doresc marii actori. Pe scenă, la jumătatea replicii.

Soarta a vrut ca Anca Ledunca să dispară rostind crezul unei marii artiste, care s-a dovedit a fi și crezul ei.

— ...Ei sint prietenii mei cei mai buni, care vor plînge sincer conducîndu-mă pe ultimul drum...

Pentru scena românească, Anca Ledunca a trecut în ne-ființă în seara aceea, cu toate că inevitabilul s-a săvîrșit cu două zile mai tîrziu, pe un pat de spital.

DAN BIRLADEANU

GHIORGI APOSTU

(urmăre din pag. 9)

povești pline de frumusețe, Ghiorgi Apostu !

— E o vină ?
— Nicidecum. Lucrările dumneavoastră sint opera unui om care-și iubește semenii și pe care îi dorește buni și frumoși. Visați la o lume plină de armonie.

— Iar vă întreb : e vreo vină ? Credeți că n-aș putea picta peisaje contorsionate, ființe cuprinse de groază ? La anii și la experiența pe care o am imi pot permite orice. Dar ar însemna să mint. Atît pe alții cît și pe mine. N-aș zice că sint un om senin. Dimpotrivă, am avut și am destule motive care să mă țînă într-o stare de neliniște. Dar în fața șevaletului, ceea ce e micime și neputință în mine dispare, ca într-un miracol. Poate că darul meu e acela de a aduce bucurie. Nu au destule de înfruntat oamenii acestui secol ? E primăvară, pomii sint încărcăți de flori, e o minunăție grădina unde discutăm. Dar cît de puțin ar trebui ca totul să se transforme într-un pustiu de gheață ! De aceea vreau să-i învăț pe oameni gustul bucuriei, să le aduc aminte că ea există și că numai și numai de ei depinde ca s-o cunoască. Bineînțeles, nu vreau să-i cicălesc. Doar le propun.

— E bine că ați nuanțat.

— Fiindcă nu vreau să fiu înțeles greșit, mai ales de către confrăți : nu am nimic împotriva nici unei viziuni artistice care o contrazice pe a mea. Ar fi și absurd din punct de vedere estetic, ar fi în contradicție cu climatul de creație instaurat la noi în ultimii douăzeci de ani. Dar ce să fac dacă eu văd în această lume mai ales partea ei de lumină și am încredere că ea

va fi păstrată și lăsată moștenire spre bucuria altor generații ?

— Imi pare bine că v-ați înfierbîntat. Dar imi permit să vă atrag atenția asupra unui fapt tulburător : pinzele dumneavoastră sint senine numai la o primă impresie. Aproape în fiecare apare, în mod voit sau întîmplător, nu-mi dau seamă, un element de obicei aproape imperceptibil, care parcă avertizează că toată împăcarea din lucrare se poate spulbera într-o clipă. Așa e ?

— Cine știe ? Dar vreau să mai adaug ceva. Am avut norocul să mă nasc pe pămîntul românesc. Nu vreau să fiu înțeles greșit nici de data asta : nu vreau să spun că nu mai există în lume locuri de basm. Dar pămîntul românesc este unul dintre cele mai frumoase din lume. O spun în cunoștință de cauză. N-am colindat prea mult, dar știu precis că așa e. De aceea, cît voi putea ține penelul în mină, am să-i slăvesc splendorile.

— Sînteți un om fericit.

— Sint fericit că trăiesc într-un timp în care ființa umană a ajuns să afle multe din tainele universului și s-a eliberat de multe spaime și dogme. E o epocă fascinantă. Mă bucură faptul că poporul din care fac parte are astăzi el însuși un cuvînt de spus în istorie. L-a mai spus și altădată, dar i s-a recunoscut dreptul la opinie cu jumătate de gură sau chiar deloc. Apoi, mă bucură că mi-am respectat vocația. Există o bucurie unică, pe care n-o pot împărtăși cu nimeni : aceea cînd mă așez în fața pinzei albe și încep o lucrare. Dacă ar fi să însumez numai acele clipe și tot așa spune că a meritat să trăiesc.

— O hartă a sufletului dumneavoastră ar arăta oare ca pin-

zele fermecătoare pe care le creați ?

— O, ar fi minunat să fie așa. — Trăiți la Cluj-Napoca, printre pictorii de seamă, ceea ce înseamnă că în țara noastră valoarea se poate afirma oriunde, iar ideea de provincie e o prejudecată.

— Pentru mine Clujul a însemnat un cîmp de confruntare fertilă și cavalerescă. Într-adevăr, sint multe talente aici. Dacă n-ar fi fost artiștii pictorii buni, cu siguranță că și pictura mea ar fi fost mai slabă. Dar concurența cea mai teribilă e aceea cu tine însuși. Mi-a plăcut întotdeauna să-mi arunc mie însumi mînușa și nu să-i provoc pe alții. Iar dacă așa fi trăit într-o altă societate decît cea socialistă, în mod cert n-aș fi ajuns nimic. Mă înțelegeți ? Vorbesc foarte cinstit.

— Vă înțeleg.

— Ca răsplăt pentru tot ce mi s-a dat m-am simțit și eu dator să dau, tot ce-i mai bun în mintea și în inima mea. Nu am vorbe mari de zis. Dar mi s-a oferit o șansă și pentru asta sint recunoscător.

— Ce-i cu instrumentele muzicale pe care le aveți în casă ? Doar ca decor ?

— O vreme mi s-a spus că o să ajung muzician. Și-acum imi mai place să cînt la chitară. Imi dă multă liniște. Dacă vreți, am să vă cînt ceva din Maramureș. Unul din cîntecele mele preferate.

— Care anume ?

— Începe așa : „Cînd s'o-m-părțit norocul / Fost-am dus eu la lucru”. E teribil.

— Vă credeți nenorocos ?
— Dimpotrivă. Întîmplarea face ca atunci cînd s-a împărțit norocul eu să fiu într-adevăr plecat la lucru. La lucrul care-mi place cel mai mult pe lumea asta : pictura. Pe care n-am s-o trădez niciodată.

„Numai munca naște idei“... eram dintotdeauna convinsă de acest adevăr, dar, de cînd Nichita Stănescu l-a exprimat înegalabil, mă urmărește ori de cîte ori îmi întîlnesc un om care... „naște“ idei.

— Vecinii sînt neliniștiți dacă văd lumina stînt noaptea la geamul dv.

— Din insomnia nu ies lucruri perfecte, dar la vîrsta mea o oră valorează acum cît altădată un an. Ce risipești ziua, ciștiți noaptea. Munca, adevărata muncă științifică, scrisul îl fac cînd se liniștește orașul.

— Sînteți frate de nesomn cu Liviu Rebreanu. Treceți la pierderi și prezența mea !?...

— Mă credeți nepoliticos ?

Profesorul Emil Condurachi ride ca un tînar de 20 de ani și îmi declară că are mare chef de vorba. Pe masa sa de lucru, bătut la mașină și tradus în limba franceză și italiană, se află studiul „Roma, leagănul latinității“.

— De 50 de ani și 3 săptămîni gîndesc această comunicare, cu care mă voi prezenta peste cîteva zile la colocviul de la Roma. Dacă mă judec singur (sper să nu fiu prea indulgent) este ceea ce mi-a reușit cel mai bine pînă acum. Este maturitatea unei gîndiri istorice. Încerc să explic, cu o mie de ani de istorie romană, de civilizație latină, de diferențiere între latina scrisă și vorbită, miracolul prin care Roma a scăpat, în mai multe rînduri, de la uitare, de la prăbușire. Voi folosi o expresie care îmi displace în viață, „a te strecura“. Ei, bine, eu arăt cum a putut să se „strecoare“ Roma prin istorie, avînd dușmani mai mari, mai bogăți, mai puternici decît ea. Era un sătuc, putea să dispară ori cînd, într-un total anonim, dacă nu apăreau acele elemente care i-au asigurat viabilitatea. Roma a avut capacitatea să trăiască.

— După 50 de ani de lucru, mai contează 3 săptămîni ? De ce le-ați pus totuși la socoteală ?

— Pentru că au fost decisive, trei săptămîni de scris, de pus ordine, de nuanțe într-o muncă adunată într-o viață de om.

— Aveți un „cîntar“ științific ?

— Obligatoriu, mă conduc după o mare capacitate de a tăia firul în patru și o seninătate care deseori lipsește din studiile unora.

— Tăiați deseori firul în patru ?

— Cînd e vorba de istorie, da ! E metoda mea preferată de cercetare, pentru că dacă îei global problema n-ajungi departe. Cine nu-și propune să analizeze cu răbdare, pro și contra, chiar virgulă cu virgulă nu mai spun, document cu document, cine nu judecă și rejudecă, cine nu se îndoiește, nu ajunge departe. Tăierea firului în patru, la modul drept, cinstit, este o necesitate de analiză foarte adîncă.

— Aveți indulgență pentru oamenii care, în celălalt sens despică firul în patru ?

— Mi-e milă de ei...

— Tovarășe profesor sau tovarășe director ?

— Nu vă înțeleg...

— Sînteți unul dintre cei șapte, numiți de U.N.E.S.C.O., pentru a scoate o nouă Istorie a umanității.

— Au trecut 25 de ani de cînd a apărut, tot sub egida U.N.E.S.C.O. acest tratat impunător, greu de ținut în brațe, dar nesatisfăcător.

— A fost considerat așa chiar de la apariție ?

— Parțial au apărut critici încă de atunci, care cu trecerea timpului s-au accentuat. Trebuia revizuită concepția acestei cărți pentru că era, de fapt, reprezentarea Europei în proporție de 75%, restul... „restul“ lumii : o bucățică Asia, o bucățică Africa, o bucățică America. Total nesatisfăcător, mai ales că Istoria umanității va fi scrisă în lumina dezvoltării științei și tehnicii, deci se impun corecțiile timpului.

— Dv. tovarășe profesor Emil Condurachi, de care volum răspundeți și cum veți impune echipei coeziunea necesară pentru a avea unitate de concepții ?

— Directorul fiecărui volum a fost ales de U.N.E.S.C.O. în funcție de competența sa istorică. Pe umerii mei „apasă“ lumina întreagă între anii 700 î.c.n. și 700 e.n.

— Aveți umeri puternici...

— Să nu exagerăm. Am vederea de ansamblu, ca un om cu o oarecare maturitate istorică, fiind ajutat de alte 20 de mîini tinere, vedeți, n-am spus umeri... I-am ales pe tinerii mei colegi dintre cei care știu mult și vor să muncească mult, fără nici o notă discordantă. Am fost nevoit să renunț la unele nume mari, răsunătoare, dar, care supra aglomerate, nu prea pot să se țină de cuvînt și care se subordonază mai puțin unei colaborări de echipă.

— În ce stadiu se află celelalte volume ?

— Primul se apropie de tipar, al doilea este în faza de tematică, bine conturată, al patrulea...

— Ați trecut la al patrulea, fără să-l menționați pe al treilea, omisiune voită ?

— A fost o pauză lungă în elaborare, pentru că la început U.N.E.S.C.O. s-a adresat unor mari învățați, care fie că nu înțelegeau lucrul în lumina ideilor directoare, fie că erau prea în vîrstă, de aceea am preluat volumul cu intîrziere. O vom recupera pînă la toamnă.

— Ca un om care minuieste întrebarea și uimirea, nu este o grabă nejustificată, dată fiind răspunderea și proporțiile ?

— De aceea arde lumina la mine și noaptea. A promise pentru mine este egal cu a te angaja. Și este o onoare care nu pune în joc numele meu ci al României.

Mă bazez mult și pe maxima competență a colaboratorilor mei români. Avem a face echilibrul între vechea civilizație chineză, ajunsă la mare strălucire înainte de anul 700, vechea civilizație indiană, Asia centrală, Africa și, în sfîrșit, Europa. Apare o vedere nouă și am convingerea că ea își va face loc în volum, așa cum trebuie înțelesă.

— Ați avut curajul, ca la o muncă atît de grea și de importantă, să vă înconjurati numai de tineri ?

— Cînteca profesională, îmi cerca, și fără întrebarea dv., să

descoperit vocația de cînd erau de-o șchioapă !

— Vă decepționez... La 14 ani eram de-o șchioapă și... jumătate. Atunci am știut că nimic nu va fi nici mai frumos, nici mai potrivit, pentru mine, decît să fiu dascăl.

— Ați primit în ochii unui copil, ați simțit cum atunci se fac conexiuni în creierul lui tînar, cum radiază bucuria înțelegerii. Aceasta este marea răsplătă a muncii dascălului !

— Marea mea nostalgie e că în această accepțiune n-am ținut nici o oră de clasă. De la 20 de ani am fost ales asistent la facultate.

— Tot ochi tineri...

— Mai formați, mai critici. Pentru că văd că mă portretizați și mă pozați (privire lungă, intensă către colegul foto-reporter) îmi vin în minte, în aceeași legătură logică, cursurile la care eu am luat parte. Am fost nelipsit, fără să fiu obligat, din aula unde dezbătea estetica Ralea, unde „filozofa“ Petrovici.

— Mă miră că n-ați început cu cursurile lui N. Iorga.

— Pe vremea aceea eu locuiau la Iași, nu le scăpam niciodată cînd veneam la București. Erau sărbători.

— În ziar nu se simte cît de apăsător ați spus IASI, subliniez eu în scris, pentru că a fost fundamental pentru evoluția dumneavoastră.

— Să începem de la Iași cu sfinții Moldovei, pentru mine

și a fost publicat în revista progresistă ieșană „Manifest“. Oamenii de știință au înțeles că în spatele unor gînduri de istorie erau idei care, mai tirziu, au fost îmbrățișate de toți istoricii români.

— Vă referiți la aderarea dumneavoastră la Partidul Comunist Român ?

— Drumul mi l-a deschis Andrei Oțetea, la vremea aceea unul dintre tinerii mei profesori. La seminarul, făcea cu noi marxism, în interpretarea fenomenelor, dar fără să numească direct că făcea marxism. Istoricul, indiferent de ce epocă e preocupat, nu va înțelege absolut nimic din lumea, trecută sau prezentă, cîtă vreme nu trăiește viața propriei generații.

— Tovarășe profesor, un curs ținut de dumneavoastră la Sorbona seamănă cu unul ținut la universitatea din București ?

— E identic, numai că e vorbit în franțuzește. Dacă însă în discuție e istoria României ea capătă o nuanță mai patetică, așa mi se întîmplă ori de cîte ori sînt departe de casă.

— Cît dintr-un an sînteți... patetic ?

— Depinde de calendarul manifestărilor internaționale. Anul acesta am conferențiat la Paris și Strasbourg, mă pregătesc pentru Roma și Viena. Foarte multe dintre misiunile importante, pe care le-am avut în organismele internaționale, nu

cadru internațional, poziția românească față de conceptul de națiune.

— Probitatea profesională a istoricului face parte integrantă din știința lui. Se mai întîmplă și altfel...

— Adesea, deși n-ar trebui... Gîndiți-vă, cum ar fi, dacă unii dintre istoricii români care și-au îndreptat atenția să răspundă la unele afirmații ostile țării și trecutului românesc, falsificate cîte o dată de sus pînă jos, cuvînt cu cuvînt, ar fi făcut la fel ca denigratorii ? Ar dispărea riguroasa științifică, adevărul, credibilitatea. Istoricul nu poate să se joace cu documentele de dragul unei comenzi. Dovezile continuității noastre pe acest pămînt le ignoră numai răuvoitorii. Lucrurile puțin cîntărite, ca să nu spun calomnioase, se întorc ca bumerangul.

— Sînteți pentru fantezie într-o scriere istorică ?

— Dacă istoricul vrea să producă romane, treaba lui. Istoria însă se scrie bazîndu-se numai și numai pe documente. Uneori judecata faptelor ne ajută să creștem ponderea acestor argumente. Vă dau și unul din miile de exemple posibile. Traian și Decebal s-au luptat, pe viață și pe moarte, dar are Decebal în iarna 101-102 o mișcare strategică uluitoare. Lasă Sarmisegetuza, asediată de Traian, pornește peste cîmpuri și păduri, cade în spatele armatelor romane lîngă Tirnova, provincia Moesia, îl obligă pe Traian să părăsească asediul și să vină să lupte, pentru apărarea provinciei romane. Era a treia oară cînd Decebal recurgea la o asemenea strategie.

Dacă istoricul nu înțelege just acest lucru e o mare greșeală, pentru că o mișcare genială ar putea fi interpretată ca o aventură. Intuiția contează și ea enorm. Pirvan, Iorga au avut intuiții geniale, uneori s-au confirmat, alteori nu, dar nu înscamnă că în acest complex de fapte istoric nu vede anumite direcții de gîndire, în jocul acesta de informații, care, în aparență, se bat cap în cap.

— Cu colaboratorii ce metode aplicați ?

— Una caldă, alta rece. Sînt foarte exigent la examene și foarte prietenos în contactul cu ei.

— Ideal statut pentru colaboratori...

— La examene ascult, răbdător, studenții și le întind o mică cursă. Li las să-și aleagă subiectul pe care îl știu mai bine. Ei mă cred un generos, dar, de unde, eu vreau să știu cît e de înalt nivelul cunoștințelor lor. Nu pun întrebări de memorie, dacă se greșește anul unei bătălii există manuale, enciclopedii. Altfelva mă interesează. Vreau să văd cum interpretează, cum înțeleg studenții fenomenul istoric. Adesea, unii tineri sînt surprinși cînd spun, uite, datele acestea eu le-am uitat, învăț și eu ceva acum, dar, hai să vedem ce se întîmplă în lumea de atunci... în lumina faptelor de astăzi.

— Ați trăit, meren așa, corect și azi, azi cu ieri ?

— A fost una din formele mele de gîndire nativă, moștenită în parte de la bunicii mei țărani, moștenită în parte de la acest microcosmos — satul, de o bogăție extraordinară, datorat de energii și de inteligență. Tata știa multă istorie, deși era notar comunal cu trei clase gimnaziale.

— Primul dascăl v-a fost deci cel mai apropiat om, poate de aceea și această legătură pe viață...

— La nivelul legendei istorice tata era un mare povestitor, ne citea în fiecare seară cite ceva, dar nu tocmai exact, de multe ori îl prindeam că introducea cite un fapt, care nu s-a petrecut, dar pe care el-l-ar fi dorit să se fi întîmplat. La afară de istorie citeam cu aceeași plăcere și acum gramaticile, chiar în limbă pe care nu le cunosc (de astă dată spre totala nedumerire a nepotului cel mare). Gramatica este un joc intelectual, cerebral; regulile, ordinea mă satisfac. Nu mi plac lucrurile neclare și atunci cînd găsesc cheia înțelegerii, inspir mult aer, în plămîinii mei oboșiți și mă bucur că trăiesc încă cu mîntea mea. Ce fericire !

...Am neglijat, deși nu e deloc neglijabil, să precizez că această convorbire cu profesorul Emil Condurachi s-a purtat în camera în care a lucrat Nicolae Titulescu. Transcriu tirziu și ceea ce mi-a atras atenția, din prima clipă a întîlnirii noastre, un extras din Antigona lui Sofocle : „Multe minuni sînt pe lume, dar niciuna nu este atît de minunată ca omul!“.

CARMEN DUMITRESCU

Academician EMIL CONDURACHI:

„Probitatea profesională a istoricului face parte din știința lui“

spun un lucru de mult cunoscut. Istoriografia românească se bucură de un mare prestigiu. Are o seamă de foarte buni și competenți cercetători. Am făcut apel pentru volumul trei la foarte mulți dintre ei, nu pentru că sînt eu român și ei români ci pentru că e remarcabilă capacitatea lor de sinteză. Unii dintre ei și-au întrecut de mult dascălul.

— E o teză scumpă dv., potrivit căreia elevul trebuie să-și întreaacă profesorul.

— Am convingerea, bazată pe numeroase exemple, că dacă nu ajungi să spui : „Iată, acesta este elevul meu și m-a întrecut“, atunci nu ți-ai făcut datoria de dascăl.

— Ați atins o problemă gîngășă. Se bucură unii profesori că au fost întrecuți de cei pe care i-au învățat ?

— Nu e dreptul meu să judec pe alții dar cunosc destui care se bucură că au fost întrecuți. În orice știință progresul nu este posibil, se bate pasul pe loc, dacă generația care vine rămîne în coada celei dinainte. E teza mea, nu de doctorat, ci de... om. Pentru a nu pluti în generalități, scot cărți cu Poenaru Bordea, Constantin Preda, Răzvan Theodorescu, Adrian Rădulescu, Simion Ștefan, Al. Suceveanu.

— Cărțile de istorie dispar din librării ca pîinea caldă. Sînt tirajele prea mici sau a crescut interesul nostru pentru ele ?

— Cred că amîndouă ipotezele sînt valabile. Lumea are astăzi un interes viu pentru istorie, o citește cu trimiteri ; e foarte interesată să știe de unde sîntem, cum au trăit alții înaintea noastră și vrea să afle mai mult de cît te obligă profesorul să înveți la școală. Este un viu interes și pentru istoria românească, pentru că, momentul ilustrat cu strălucire atît de multă vreme de Nicolae Iorga, a început din nou să dea roade foarte bune.

— Adevărurile fundamentale, pe care trebuie să se spijine istoria, cum se transmit de la o generație la alta ?

— Ați pus punctul, dacă nu pe o rană, oricum pe o problemă deschisă. Eu am trecut în 50 de ani prin cei puțin patru școli de gîndire istorică, fiecare avînd iluzia că a găsit cea mai bună cale.

— Tovarășe profesor, toți marii profesioniști declară că și-au

Eminescu și Sadoveanu, să continuăm cu subtilul și rafinatul Ibrăileanu, cu care nu pot spune că eram în relații de prietenie, dar îl întîlneam frecvent la „Insemnări ieșene“, apoi grupul meu de prieteni, care toți erau de stînga.

— Mi-ați dat curaj să vă pun cea mai banală și totuși esențială întrebare : cînd ați scris prima carte ?

— Eu nu recomand niciodată ca un istoric începător să deuteze, în scris, cu o carte. El trebuie să pornească cu articole în care să dovedească, chiar dacă în aparență sînt modeste, concluziile unor cercetări. Evaluarea științifică trebuie să se bizuie pe idei noi... pe îmbogățirea patrimoniului de idei. Nu sînt de acord cu cei care măsoară activitatea după numărul de pagini. Valoarea nu stă în numărul mare de foi...

— Nu vă dezmințiți pentru că N. Iorga v-a remarcat, pentru un scurt articol de istorie românească, cînd aveți numai 19 ani...

— Au trecut 54 de ani de atunci, și poate vi se pare prea sentimental, dar țin minte, cuvînt cu cuvînt ce a scris Iorga, în revista lui : „Tînarul Condurachi încearcă să dezvolte o ipoteză, nu cred că ne convinge, dar sînt foarte interesante și scrisul și tema“.

— Îmi dați voie să-mi imaginez ce ați făcut ? Ați alergat pe străzile Iașului ?

— Îmi crescuseră aripi la picioare.

— Ați mai trăit o asemenea „beție“ de sentimente ?

— Bucurii am mai avut, dar nu „plutiri“.

— Una din direcțiile dumneavoastră fundamentale a fost legată de cunoașterea în profunzime a Balcanilor...

— Cu teza mea de doctorat „Monumente vechi creștine din Balcani“, introducerea în arheologie, în inscripții, în texte, pășeam într-o zonă, căreia i-am rămas fidel pînă astăzi.

— N-am trecut prea repede peste Iașul tineretii dumneavoastră ?

— Ca vîntul, mai ales că acolo am scris, în 1933, un articol de pe pozițiile marxiste, de care și astăzi îmi amintesc ca de un lucru de referință.

— Vreți să ne probați că începător seriati doar articolele ?

— Mă țin de cuvînt. Articolul se numea „Între două apusuri“

s-au datorat întotdeauna calităților mele de istoric. Poziția României, în toată tensiunea mondială din ultimii ani, prin consecvența politicii Președintelui Nicolae Ceaușescu, a fost unanimită socotită înțeleaptă. Așa se explică de ce în două rînduri am fost vicepreședinte al Consiliului mondial de filozofie și științe umanistice, așa se explică de ce, din 1963, de cînd s-a constituit Asociația internațională de studii sud-est europene, un român este secretarul general, elementul dinamic.

— Vă ia vreo împrejurare prin surprindere ?

— Oriceite ori, deși ar fi trebuit să mă obișnuiesc, nepotul cel mic se miră că iar citesc o carte de istorie. Or pentru mine cea mai mare satisfacție este să citesc istorie, sînd în ultimul rînd într-o bibliotecă publică. Nu schimb cu nimic acest spectacol care îmi dă o stare de plenitudine vînd tineri și vîrstnici aplecați deasupra cărților, mistuiți de aceeași chemare.

— Imaginea aceasta vă ajută în ceea ce căutați ?

— Mîntea mea primește mi mult oxigen. Mîntea care vrea să știe este după mine măsura omului de carte.

— Ați trăit „pe viu“ multe momente de istorie contemporană românească.

— Spre marea mea împlinire... Rețin un singur exemplu, colocviul de la Regensburg, unul dintre cele mai importante din Europa, care a tratat conceptul de națiune. Deși nu era prevăzut în program nici un element românesc, țara noastră a fost dată ca exemplu de perfectă unitate națională. Profesorul Mayer, pe atunci rectorul universității din Regensburg, a citat tot ce înseamnă definiții ale națiunii. El a spus însă că cel mai mult îl mulțumește definiția dată națiunii de președintele Ceaușescu, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la unirea Transilvaniei cu România. Mayer a arătat că acest text are toate elementele clasice pe care le comportă conceptul de națiune: unitate socială politică și economică, unitate de limbă, unitate de gîndire, de tradiții, de mentalități. Am fost emoționat de această privire corectă a unui eminent istoric, dintr-o altă parte a lumii, care fixa, într-un

Am reținut expresia dintr-un noian de explicații tehnice: „In anul acela am prins gustul pentru recuperări.” Era vorba de resurse energetice socotite secundare. Asta se întâmpla în 1982. Se căuta atunci rezolvarea problemei termoficării municipiului Turnu Măgurele. Se gîndise, inițial, ca furnizarea energiei termice să fie făcută de la un cazan de 50 Gcal/oră pe oră, care urma să funcționeze pe combustibil lichid — păcură. 30 Gcal/h trebuiau obținute din resurse secundare. În 1982 Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele avea 17 Gcal/h resurse recuperate pe oră. Oamenii au început să caute, prinziind gustul, noi soluții tehnice. Rezultatul: cînd cazanul de 50 Gcal/h era gata, n-a mai fost folosit. Intregul necesar, la nivelul de dezvoltare al municipiului, era acoperit.

Resursele acestea sînt recuperate din procese tehnologice suplimentare față de proiectul făcut în urmă cu ani, proiect care — și el — stabilise anumite recuperări ale instalațiilor montate. Resursele noi oferite acum orașului aparțin specialiștilor de la combinat, atît ca idee cît și ca valorificare. Ele se bazează pe prelucrarea căldurii unor subproduse sau efluențe din instalațiile tehnologice. Cu alte cuvinte, drumul aburului sau al apei n-o mai ia spre coș ori canal, ci spre oraș.

Mihai Craiciu, secretar cu probleme economice al Comitetului municipal de partid Turnu Măgurele, afirmă că treaba nu-i de loc complicată. Combinatul folosește apă, transformată prin procese tehnologice în abur necesar reacțiilor chimice. După întrebuintare, acest abur „uzat” lua drumul coșului. Pentru răcirea unor gaze se utiliza apă, care — și ea — era aruncată la canal. Acest abur și această apă — posedînd o anumită temperatură — sînt îndreptate acum spre așa-numitele schimbătoare, unde se face transferul de căldură către apa desbinată termoficării orașului. Urmează, apoi, distribuirea la punctele termice, reamenajate și menite să înlocuiescă vechile centrale termice care funcționau cu combustibil special, cam 20.000 tone pe an. Aburul și apa de la combinat se irroseau. Astăzi căldura unui număr de 5.500 apartamente, precum și tuturor unităților social-culturale din municipiu. Fiecare locuitor din Turnu Măgurele și-a redus cheltuielile destinate încălzirii locuinței cu saizeci la sută. Acum sînt în curs de termoficare după noul

sistem și unitățile industriale ale orașului. O dată ce-au prins gustul recuperării, al căutărilor, specialiștii combinatului n-au mai putut renunța la el. Vara, orașul nu mai are nevoie de încălzire, așa că se creează un excedent. Ar fi păcat ca aburul și apa din combinat să ia, din nou, drumul irrosirii inutile. S-au gîndit ca acest agent termic să fie folosit în procesele tehnologice de la unele unități industriale care au nevoie de așa ceva. Spre exemplu, la uscare cherestelei în Fabrica de mobilă, sau la preîncălzirea apei necesare întreprinderii de prelucrare și industrializarea legumelor și fructelor. Economia de păcură este serioasă.

**La Turnu Măgurele,
o experiență demnă
de urmat**

**Orașul încălzit
de combinat**

Municipiul Turnu Măgurele suferea, pînă nu de mult, de lipsă de gheață. Se produceau, cu un mare consum de energie electrică, abia 2 tone, cantitate nici pe departe suficientă. Privirile, toate, s-au îndreptat, din nou, spre combinat și depozitul său de amoniac folosit pentru îngrășăminte. Amoniacul este stocat la -30 grade Celsius. Cînd ajunge la consumator, temperatura lui trebuie să fie de 15 grade Celsius. Această ridicare de temperatură se realizează cu ajutorul aburului. O fabrică de gheață a înlocuit aburul respectiv. Mai precis, între depozit și consumator au fost instalate o serie de serpentine prin care trece amoniacul. Pe traseu se produce o răcire bruscă. Într-o cuvă amenajată special se obțin 40 tone de gheață, cantitate su-

ficientă nu doar pentru municipiu ci și pentru o parte din județul Teleorman. Instalația de gheață artificială a fost, așadar, grefată pe o instalație tehnologică a combinatului, economisindu-se în felul acesta și o însemnată cantitate de abur. Ciștigul este, deci, dublu.

Acum, la Turnu Măgurele este în construcție o instalație de preparare a bioxidului de carbon alimentar care se aduce, deocamdată, de la sute de kilometri. Se urmărește darea în folosință a unei linii de ape carbogazoase și extinderea sortimentului de sucuri și băuturi răcoritoare produse la I.P.I.L.F. Inițial, era prevăzut să se folosească bioxidul de carbon de la centrala termică a I.P.I.L.F.-ului. Concentrația este însă mică iar investițiile necesare unui utilaj care să extragă sulful, prezent alături de bioxidul de carbon, ar fi dus la cifra de 12 milioane lei. Specialiștii combinatului au căutat, tot la ei, o soluție mai avantajoasă. Se va folosi bioxidul de carbon de la instalația de amoniac a combinatului. Neexistînd sulf, investiția necesară construirii instalației este de numai 4 milioane lei. Mergînd mai departe pe acest drum al căutărilor, oamenii de la combinat — mai precis colectivul Fabricii de amoniac 2 — au constatat că pot obține și bioxid de carbon tehnic, atît de necesar în procesele de sudură. La Fabrica de amoniac există o instalație de azot care, cu minimum de cheltuieli, poate fi adaptată să producă și bioxid de carbon. În momentul în care a fost creat un stoc de azot, producția se oprește. Pe aceeași linie se va produce în curînd bioxid de carbon industrial, eliminîndu-se timpii morți al acestui loc de muncă al combinatului.

„După cum vedeți, concluzionează Mihai Craiciu, combinatul nostru are surse inepuizabile. Totul este să vrei, să cauți, ideile vin.”

Iată deci la Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele, oamenii nu se mulțumesc cu gîndul că sînt pe locul întii în țară la capitolul producție. Sînt în permanență frămîntare pentru obținerea unor soluții originale, pentru o tehnică nouă. Faptul că activitatea de invenție și inovație a devenit o preocupare a tuturor, de la mic la mare, înseamnă că cei 6.300 de oameni ai combinatului, împărțiți pe colective de cercetare și cercuri de calitate, au prins gustul căutărilor și al bucuriei date de reușită.

LIANA MOLNAR ■

Gheorghe Parascan e de fel din Bacău. Are 31 de ani. E tehnician silvic, laborant, la Institutul de cercetări și amenajări silvice. Filiala Moldova. E căsătorit și are doi copii: Mihnea și Nora. Pînă aici nimic deosebit. O biografie ca atîtea altele. Cunoșcîndu-l, ai impresia că se înrudește cu Bacovia, timid, scump la vorbă.

Cînd avea 14 ani, ca orice copil de vîrsta asta, și-a pus problema ce va face în viață. Cel mai greu lucru, a hotărît. Cel mai greu i s-a părut să facă ceva nou, ceva ce nu s-a mai făcut pînă atunci. De la 14 ani, se ocupă cu născocirea de lucruri noi din cele mai diverse domenii. Gheorghe Parascan este o sursă permanentă de idei. Unele din ele te uimesc prin ingeniozitate, altele prin simplitate și prin aceea că au întîrziat pînă acum să apară. Altele par de-a dreptul fanteziste, însă și ele, după verificările de rigoare, realizabile. La ultimul Salon al Cercului Ingeniozității de pe lângă Casa de cultură Nicolae Bălcescu a Sectorului 4 din București. Gheorghe Parascan a fost unul dintre participanții de succes. Fără îndoială, unele dintre ideile lui și-au găsit drumul către cei interesați și le pună în practică, să le valorifice. Altele, care între timp au fost perfecționate, sînt în căutarea acestora. Rîndurile acestea se vor să slujească drept intermediar între idei și realizare. Gheorghe Parascan are atît de multe idei încît e aproape imposibil să le sistematizezi pe domenii sau sectoare de activitate. Cele mai simple își argumentează necesitatea atît de evident încît nu mai trebuie susținute cu prototipuri sau modele funcționale.

Să începem cu cîteva idei din universul casnic, temă de altfel propusă tuturor membrilor cercului: tel manual rotativ cu cui pentru maioneză; dop cu presurizare prin electroliză (apă-sare); dop care se umflă de pompă de bicicletă; sistem de depresurizare pentru biberon — înlătură bulele de aer și blocarea biberonului; tavă cu la-

turi rabatabile; sistem de auto-udare a ghivecelor cu flori prin atașarea unui vas rezervor — poate rezolva problema udării florilor în perioada concediilor de odihnă. La scară mare poate fi folosit la automatizarea irigațiilor la sere și solarii; Sistem de agățare a capacului de oală; Cui cu pînteni; Platou dințat și cilindru dințat pentru tocat viete — înlătură zgometul și mărește productivitatea.

Și acum cîteva idei sau reali-

**De la biberon
la rachetă**

zări de interes mai puțin general:

— Contacte electrice fără scintee la intrerupere. Prin realizarea contactului pe suprafețe variabile se pot elimina total scinteele. Dispozitivul nu mai folosește argintul și aliajele din import. Contactele fără scintee sînt necesare în mediile cu pericol de explozie.

— Preînsămîntarea în benzi biodegradabile. Semețele sînt incluse în benzi care conțin îngrășăminte și substanțe nutritive. Benzile se pot prepara industrial și asigură distanța optimă, riguroasă, între sîmînțe.

— Sistem de dezghețare a cărbunilor pentru termocentrale.

— Sistem de propulsie a navelor cu ajutorul vîntului, independent de direcția acestuia.

— Încercare de elucidare a efectului rachetă pe bază de unde spectrale.

— Propunere de motor cu laser.

În domeniul său de activitate, Gheorghe Parascan încearcă o elucidare a biosintezei pe baze fizice, nu exclusiv biologice ca pînă acum. Iată în cîteva cuvinte observațiile lui Gheorghe Parascan asupra acestui subiect, specialiștii urmînd să decidă adevărul conținut în ele. Elementele principale care alcătuiesc soarele sînt hidrogenul și heliul. Energia soarelui este eliberată în principal pe spectrele de emisie ale acestor două elemente. Fotosinteza are loc la nivelul lungimilor de undă specifice elementelor chimice de bază din soare (între verde și infraroșu). O plantă este formată din 50 la sută oxigen și 17 la sută hidrogen. Două din lungimile de undă ale oxigenului sînt apropiate de ale hidrogenului și heliului. Fotosinteza are loc în principal în jurul lungimilor de undă de 750.680 și 550 milimetri. În încăperile în care se asigură emisii cu o lungime de undă de 630 milimetri se observă o însă-nătoșire parțială sau totală a animalelor și plantelor bolnave. O altă observație în sprijinul încercării lui Gheorghe Parascan de a elucidă fotosinteza pe baze fizice este aceea că, pentru plante, poluanții cei mai periculoși s-au dovedit a fi cei care absorb sau reflectă lungimile de undă la care are loc fotosinteza. În orice caz cunoașterea lungimilor de undă faste sau nefaste și acționarea în cunoștință de cauză asupra acestora ar fi un important câștig pentru dirijarea anumitor procedee.

Am expus cîteva din ideile lui Gheorghe Parascan. Mai are și altele. Uneori, ideile sînt frumose prin ele însele, dar și mai frumoase cînd sînt finalizate. Sîntem conștienți că pe Gheorghe Parascan și pe ceilalți membri ai Cercului Ingenioșilor, oamenii care vor și pot să materializeze idei îi vor căuta.

OPREA GEORGESCU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Primul tratat de bacteriologie se datorează lui Victor Babeș

Victor Babeș (1854—1926) care în 1878 obținuse doctoratul în medicină și chirurgie la Viena, iar între 1877 și 1882 publicase nu mai puțin de 30 lucrări științifice (din 1882 era docent și în același timp cel mai tînăr conferențiar al Facultății de Medicină din Budapesta), a vădit de la primele sale cercetări o viziune subtilă asupra etiologiei complexe a bolilor, ținînd seama de toți factorii determinanți.

În anul 1882, Babeș identifică bacilul morvei la om și descoperă germele sudorii roșii. În același timp, începe să îl preocupe așa-zisa problemă a „concurtenței vitale” a bacteriilor a antagonismului microbian. Încă J. Roulin semnalase în 1862 că în mediile unde se dezvoltă anumite ciuperci microscopice (Penicillium glaucum etc.) nu cresc de obicei bacteriile. J. Joubert și L. Pasteur studiaseră și ei fenomenul, aducînd precizări, dar interpretîndu-l drept o „concurtență”, o luptă pentru acaparea de materii hrănitoare, consumarea și apoi epuizarea mediului nutritiv de către unul din germeni prejudiciind — presupuneau ei — existența altui germen. Inexact. Explicația pe care o dă Babeș fenomenului este cea adevărată: el arată că unele specii de microorganism pot elabora substanțe capabile să oprească creșterea, dezvoltarea și înmulțirea altor specii — principiu cunoscut astăzi ca „antibioză”. Mai mult, tînărul cercetător român elaborează o tehnică pentru a aprecia cantitativ și calitativ „gradul de aminciție sau inaminciție” dintre două specii bacteriene, similară antibiogramii practicate astăzi, determinînd gradul de antagonism. Pentru experiențele sale de antagonism bacterian, Babeș inventează chiar în 1881 un fel de „cutii bacteriologice” (cutii rotunde, cu capac de sticlă), care-i vor servi în anii următori la experiențele sale în această direcție. Aceste recipiente au fost denumite mai tîrziu „Cutii Petri”, deși denumirea corectă ar trebui să fie „Cutii Babeș-Petri”.

Obținînd în 1882 un concediu și o modestă bursă de studii de la Facultatea de Medicină din Budapesta, Victor Babeș pleacă spre marile centre de cercetări medicale din centrul și apusul Europei. Se oprește pentru scurt timp la Viena, Würzburg, Tübingen, München, Heidelberg, Strasbourg. Anatomopatologul Otto von Bollinger îl pune în contact cu marele clinician Hugo Wilhelm Ziemssen, care tocmai lucra la tratatul său clasic de patologie; acesta din urmă îl solicită pe tînărul de 28 de ani să scrie capitolul despre tumorile pielii, pe care într-adevăr Babeș l-a redactat, trimițîndu-i-l ulterior. Ajuns la Paris în decembrie 1882, ajunge să fie cîrînd apreciat de somitățile vremii, dar este deprimat de greutatea materiale pe care le întîmpină. „Locuînd într-un hotel mizerabil — îi scrie el tatălui său — departe de oraș [de centru], neputînd încălzi chilia și mincînd o dată pe zi, adică dejunul. Mizeria aceea mă deprimează foarte. În fine, voi trăi și așa [...] Umblu la prelegeri și unicul lucru de care nu mă pot plînge este că profesorii mă cunosc, mă stimează și-mi aduc adevărate ovațiuni înaintea auditorilor.” Acești „profesori” nu sînt alții decît Paul Bert, Verneuil, Charcot, Pasteur, Mecinikov... Dar cea mai fertilă se dovedește apropierea sa de André Victor Cornil, care organizase la Paris, sub conducerea sa, un Institut de Anatomie Patologică cu 20 de cercetători (o adevărată performanță pentru acea vreme). Tehnicile de lucru imaginare de Babeș — cu 18 ani mai tînăr decît el — îl interesează în mod deosebit pe marele anatomopatolog, iar medicul român îl atrage de asemenea spre știința în curs de constituire a microbiologiei (în anii

următori, cei doi vor publica împreună nu mai puțin de 16 lucrări științifice); mai mult, încep să experimenteze în comun în domeniul de avangardă al antagonismului microbian, devenind cei mai însemnați și mai lucizi precursori ai antibioticelor secolului nostru. Pentru a-i ameliora situația materială, Cornil îi asigură lui Victor Babeș un post de preparator la institutul condus de el, cu o retribuție lunară. Tot la recomandarea lui Cornil, lui Babeș i se încredințează revizuirea autopsiei lui Léon Gambetta, el dovedind în mod magistral că diagnosticul primei autopsii fusese greșit (fiind vorba în realitate de o apendicită perforată, care duse la peritonită generalizată).

Cînd medicul român i-a propus în primele luni din 1883 lui Cornil să scrie împreună prima carte de sinteză asupra bacteriologiei, savantul francez mai întii a sovăit. Altele erau preocupările sale științifice de bază. Dar pînă la urmă, perseverența și entuziasmul lui Babeș l-au cucerit. Era prin excelență un teren care trebuia desfășurat și acest lucru îl atrăgea. Și-au împărțit capitolele, au început să strîngă materialul, să-l sistematizeze. Cornil a inițiat, folosindu-și autoritatea, tratative cu binecunoscuta editură Félix Alcan și la 9 octombrie 1883 contractul a fost încheiat, titlul inițial stabilit fiind **Microbii patogeni** (ulterior modificat, odată cu lărgirea ariei de cuprindere a lucrării).

Dîndu-și seama de munca imensă pe care o avea în față sa — mai ales că preluase capitolele cele mai mari și mai grele — Babeș a cerut Ministerului Instrucțiunii din Budapesta să-i prelungească concediul de studii pe încă un an. Este însă refuzat și rechemat la catedră. În 1884, este propus profesor extraordinar de histopatologie al Facultății de Medicină din Budapesta, dar propunerea este tergiversată de grupuri adverse tînărului român și pînă la urmă respinsă (va fi totuși acceptată în anul următor). În anul universitar 1883/1884, Babeș continuă să lucreze — paralel cu activitatea didactică la elaborarea tratatului și poartă o intensă corespondență cu Cornil. Concomitent, munca sa științifică duce la noi descoperiri. Izbucnesc descrieri pneumococilor (în studiile sale asupra congestiei pulmonare), identifică rolul infecției bacteriene în bolile renale, studiul comparativ al microbilor tuberculozei și leprei îl duc la concluzii noi și importante. Definitivează, împreună cu V.A. Cornil studiul **Concurența vitală a bacteriilor — încercări de terapeutică bacteriologică**, — adevărat manifest științific al antibioterapiei — care va apare în 1885 în „Journal des connaissances médicales”, tezele de bază fiind incluse și în tratat.

În toamna anului 1884, Babeș obține cel de al doilea concediu de studii, pentru perfecționarea în institutele medicale de la Berlin (și nu de la Paris, cum sperase el), iar începînd de la sfîrșitul lunii octombrie 1884 — cum arătăm — definitivează, într-un timp record și muncind într-un ritm supraomenesc, redactarea celui dintîi tratat complet de bacteriologie din lume, apărut în mai 1885. Aceasta a fost una dintre operele în premieră absolută pe care geniul științific românesc le-a dăruit patrimoniului universal. Prin **Les Bactéries**, Victor Babeș, sprijinit de A.V. Cornil, a dat un fundament solid noii științe, stimulînd hotărîtor cercetările microbiologice și deschizînd o nouă eră în medicină, realizînd o admirabilă sinteză între orientările morfologice, fiziologice și bacteriologice, concepiind boala ca rezultatul interacțiunii complexe dintre micro- și macroorganism.

I. M. ȘTEFAN ■

Flacăra revine:
sucuri și răcoritoare

Colocviu despre calitate

Continuăm să investigăm piața și de la ea să ne întoarcem spre producător, ca și spre toți cei de care depinde promovarea în consumul populației a unor băuturi răcoritoare — sucuri, siropuri, nectaruri, limonade — de cea mai bună calitate. Am consemnat la vremea că, în ultimii doi ani, s-au făcut progrese însemnate, progresele necesare, dar încă insuficiente. Nu ne poate fi indiferent cu ce ne potolim setea; prin destinația lor, băuturile răcoritoare fac parte din gama produselor alimentare și prin urmare sînt serios implicate în starea de sănătate a populației. Ele nu pot avea (sau nu mai pot avea) doar virtutea de a fi lichide, de a ne hidrata în vreme de caniculă. Precum se specifică în Programul recent adoptat de către conducerea superioară de partid, trebuie să fie apse în a completa aportul de vitamine și mince-

rale, de legume și fructe din rația noastră zilnică. Materiile prime avem suficiente în țară, dotare tehnică avem de asemenea, precum și toate condițiile să putem produce o diversitate de sortimente cu valoare nutritivă și organoleptică ridicată, cu totul competitive.

Reporterii noștri au continuat raidul în alte 3 orașe — Tg. Mureș, Timișoara și stațiunea balneo-climaterică Buziaș. Cu toată distanța dintre ele, au întâlnit situații similare cu cele din Galați, la care ne-am referit nu demult. Le supunem atenției factorilor de resort — Ministerului Industriei Alimentare, Ministerului Agriculturii, Ministerului Comerțului Interior, Ministerului Sănătății.

C. I. ADAM ■

Față în față comerțul și producția

În urmă cu câțiva ani (nu prea mulți), întrebând fiind Petru Vaida, șef de secție al Fabricii de răcoritoare Tg. Mureș, dacă i-ar da copilului său să bea din sucurile ieșite pe piață, a răspuns prompt: „Sucuri nu, siropuri, da!” Ține minte și acum, ca și când întimplarea s-ar fi petrecut ieri, stupoarea reporterului în fața unui răspuns atât de categoric. Cu toate riscurile ce și le asuma a pus cu tot curajul punctul pe „i”, privind starea critică a răcoritoarelor în acea vreme iar el, reporterul, l-a transmis ca atare. „De atunci — ne spune același Petru Vaida, și azi conducătorul Fabricii de răcoritoare din Tg. Mureș — lucrurile s-au schimbat. În bine, firește! Cu toate că s-au ivit, pe parcurs, alte „suruburi” care să strânguleze calea spre calitate a unor produse”.

Pornisem discuția tocmai de la cele două laturi de bază ale problemei: calitatea și diversitatea răcoritoarelor, aflate pe piața municipiului la ora vizitei noastre. Timp de două zile — 6 și 7 mai — fusesem simpli clienți prin Tg. Mureș și degustasem, în materie de răcoritoare, cam tot ce întâlnisem. „N-am găsit pe toate traseele noastre — și am băut cu piciorul municipiului cam de la un capăt la altul — decît un singur fel de suc — „Fruco”. Cît despre gustul lui, ce să mai vorbim! Nu vi se pare o situație anormală să găsim doar un singur sortiment de suc pe piață și acela de calitate îndoielnică?” „În ce ne privește — ne răspunde — nu. Pentru că timp de aproape o săptămînă nu am mai scos pe piață nici un suc, oprind fabricarea lui pentru niște modificări la liniile tehnologice în vederea fabricării sucurilor cu apă de la un izvor natural. Comerțul poate că ar fi fost în măsură să înlăture starea de care vorbeai prin procurarea de sucuri din alte județe pentru această scurtă perioadă. Să știți însă că nu ați băut „Fruco” ci Quick-Cola, așa îi spun cei de aici, clienții și gestionarii, deopotrivă, confuzia provenind din faptul că nu avem posibilitatea de etichetare.

Se explică. Produc, prin Fabrica de răcoritoare 7 sortimente — Quick-Cola, Fruco, Bem-Bem, Socrat (o noutate a anului trecut, foarte căutată, ca și Bem-Bem-ul), Mentă, suc de struguri cu aromă de zmeură, suc natural de mere. Ultimele două s-au dovedit a avea viața cea mai scurtă în sezonul cald. „De aceea ne și dăm silința să le producem mai mult toamna, iarna și primăvara, perioadă în care procesul de fermentație e mai lent”. (Astă înseamnă de fapt „silința” de a reduce, dintr-un condei, două sortimente din cele 7 existente!). „Altfel nu se poate?” „Nu. Ne leagă de mâini și de picioare rețetele pe care trebuie să le respectăm întocmai. Și apoi, prea dese modificări ale rețetelor. Te amețesc, nu alta!”

Înțelegem că unul din „suruburile” de care amintea la în-

ceput interlocutorul nostru și-ar fi găsit locul tocmai în această „mișcare” a rețetelor. Ambalajele sticlelor de sucuri tind să devină și ele un alt „surub” al stopării calității produselor. Ne invită să vedem despre ce este vorba. Il însoțim. Ni se arată niște sticle de suc ce par obișnuite. Și totuși, unele dintre ele aveau cite o diferență de 2 milimetri — fie mai mari, fie mai mici. Or, puse pe linia de capsulat — linie stas — cele mari se sparg, cele mici nu se capsulează cum trebuie așa încît, dacă răsorni sticla începe să curgă. Pînă vor ajunge la clienții își vor pierde tot acidul pe care-l aveau, oferindu-le o băutură ciudată și leșinată. Cum să reclame starea de fapt cînd uneori își procură cu atîta greutate acest ambalaj de sucuri? (Există o Fabrică de sticle și în Tg. Mureș. Cu toate acestea ei au repartiție pentru ele la Sighișoara!)

Toată lumea este de acord că în materie de sucuri trebuie să se mai umbie la calitate. Directorul Direcției comerciale județene, Cornel Ceuca, om care cunoaște bine pulsul desfacerii lor, atrage atenția fabricanților asupra unor puncte nevralgice. Încă suferă răcoritoarele noastre sub aspectul încălzirii cu aciditate („bei un produs nu prea zaharat dar dacă dai de unul „leșinat” răsuflat, îți pieri cheful de a mai apela a doua oară la el”); încă nu stăpînim limpiditatea („se uită un lucru extrem de important și anume că răcoritoare „se beau” din ochi prima dată”); problema suspensiei, în unele cazuri, lasă mult de dorit („nectarul de exemplu, rămîne limpede în partea de sus a sticlei, jos depozitîndu-se substanța uscată. Cînd îl agiți, te alegi cu un fel de borș. La fel se întîmplă și cu nectarul de struguri”); ofertanții de răcoritoare gîndesc sucul de roșii doar la 500 de grame (cu greu recunoaște clientul acest gen de răcoritoare. Pe banii cui să lași jumătatea de sticlă neconsumată? De ce nu gîndesc ambalarea acestui produs și în sticle mici, de 200 grame, să zicem ca să poată fi servit și din mers?”); nu comerțul — cel care asigură desfăcerea acestor răcoritoare — este refractar la noutățile în materie, și nici cetățeanul care apelează la ele. Tot calitatea este cea care dă tonul impunerii lor pe piață. „Mi-aduc aminte că în urmă cu doi ani, cu ocazia Congresului internațional de stomatologie care a avut loc în municipiul nostru, secția de răcoritoare a Brașovului a organizat la Palatul Culturii o expoziție cu răcoritoare și concentratele lor. Expoziția a produs o adevărată vogă nu numai în rîndul participanților la congres, ci și în rîndul populației locale. Erau produse de o excelentă calitate, rod al unei intense cercetări în această direcție, pentru care și-au dat mina prestigioase instituite de învățămînt superior. Rețetele de atunci s-au mai schimbat”.

Dacă la chioșcurile de răcoritoare nu am găsit decît sucul la sticlă Quick-Cola, în schimb, restul pieței era invadată de răcoritoare servite la pahar. Siropuri erau din belșug în toate cofetăriile, patiseriile, unitățile lactovegetariene, restaurante, baruri ș.a. Apă „Aurora” — mult solicitată în zonă — de asemenea. Am băut siropuri bune de zmeură, cireșe, căpsuni, lămîie, portocală, vișine. Chiar și în unitățile de la periferie am găsit cite 3-4 sortimente de siropuri. ICSAP-ul local își aprovizionase, la rîndul său, majoritatea unităților cu citrone făcute în laboratorul propriu din lămii și portocale din care mai au încă în stoc 6,5 tone. Dintr-o singură tonă, după cum ne informa Ștefan

Vaida, lucrător gestionar al laboratorului, se obțin 16 mii litri de citronadă numai din miez de lămii și portocale. Ca să poată face față solicitărilor au imprumutat o mașină de stors fructe pînă ce își vor procura și ei una a lor. Și, pentru că este atît de căutat siropul la pahar (în lipsa sucurilor nici nu se putea altfel!) de curînd s-a experimentat la cofetăria „București” un sistem de producere a apei gazoase cu ajutorul unui butoi de bere racordat la o butelie de bioxid de carbon, așezat undeva, într-un colț ferit, instalația propriu-zisă fiind extrem de simplă, gen robinet, fixată direct în teșcheaua de vinzare. Dovedindu-se extrem de eficientă s-a trecut la generalizarea ei și în celelalte unități de profil. În aceeași idee a procurării apei gazoase fără greutatele transportării, directoarea ICSAP Tg. Mureș, Olimpiu Langa, a luat legătura cu două mari întreprinderi ale municipiului — „Electromureș” și „Metalotehnică” pentru realizarea unor rezervoare mari pentru apă carbogazoasă și a unor recipiente speciali care să reziste la 4-5 atmosfere — chestiune care se află pe drumul cel bun, cele două întreprinderi promițînd că le vor face cu condiția să li se asigure și lor în această variantă, siropurile necesare. De altfel, colaborarea cu „Electromureș”-ul este pe cit de veche, pe atît de serioasă, acesta lucrînd în prezent la realizarea unor mașini de stors legume și fructe — cu care vor fi dotate barurile pentru servirea sucurilor de legume și fructe, în stare proaspătă, la cererea clientului.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Anexă la...
„morărit
și panificație”

Județul Timiș dispune de 8 linii de fabricație a sucurilor răcoritoare amplasate în municipiile Timișoara și Lugoj, orașele Sînnicolaul Mare, Buziaș și Deta precum și în comuna Lovrin, iar gama sortimentală, deși bogată, nu se deosebește cu nimic (din păcate) de cea pe care o întâlnim mai peste tot în țară. Explicația este desigur simplă tinînd cont de faptul că toate întreprinderile care se ocupă de producerea acestor băuturi răcoritoare se aprovizionează cu concentratele necesare obținerii sucurilor cam din aceleași locuri: Brașov, București.

Situația ar putea fi alta, află de la tovarăsa Sabina Hălmăgeanu, inginer tehnolog la Întreprinderea de morărit și panificație Timis. Ce legătură există între o întreprindere de morărit și băuturile răcoritoare? Răspunsul este următorul: în cadrul acestei întreprinderi funcționează o linie de imbuteliere a băuturilor răcoritoare, un fel de anexă, deși s-a dovedit că acestea sînt foarte rentabile. (În acest sens poate că ar fi necesară înființarea la nivel de județ a unei întreprinderi specializate). Ei au o singură linie de imbuteliere a sucurilor, care produce cam 100 mii de sticle pe zi. La programarea sortimentelor se ține cont de preferințele consumatorilor, drept urmare în perioada de vară, se vor produce 10 milioa-

ne de sticle din sortimentul Zmeură și 5 milioane de sticle de Citrom.

Tovarăsa Hălmăgeanu, nu numai foarte competentă, dar dornică de a da pe piață băuturi răcoritoare care să satisfacă pe deplin gustul cumpărătorilor, îmi povestește că a existat o perioadă cînd erau preocupăți de valorificarea unor produse naturale locale, preocupare ce s-a concretizat în obținerea citorva sucuri naturale foarte apreciate de consumatori. De pildă, băutura din soc, făcută ca acasă (muncitorii secției au cules florile ce au fost apoi prelucrate) sau Nucola. Inițiativa s-a stins din păcate deși se poate demonstra că valorificarea resurselor naturale din județ ar duce la obținerea unor sucuri naturale cu mare valoare nutritivă care să păstreze bogăția de minerale și vitamine ale zonei. Totodată s-ar produce permanentizarea personalului din liniile tehnologice, n-ar mai fi nevoie de concentrate aduse de la distanțe mari, deci s-ar rezolva și problema transporturilor.

Pînă atunci, însă, pentru a da pe piață produse de calitate, întreprinderea noastră ne spune că dorește să aibă mereu concentrate cu parametri respectați (dozajul aromei de pildă) căci toate celelalte componente ale răcoritoarelor pe care le fac intrunesc cerințele: apa folosită nu este de la rețea, ci provine dintr-o fîntînă forată iar bioxidul de carbon este adus de la Buziaș.

Se poate concluziona că împreună cu celelalte linii de imbuteliere existente în municipiu, este asigurat necesarul de băuturi răcoritoare, iar perspectivele sînt mai mult decît îmbucurătoare.

Buziaș este, lucru bine știut, o stațiune specializată în tratamentul afecțiunilor cardiovasculare și totodată loc de unde provine apa minerală de Buziaș (ce rar se găsește prin magazine). Această sumară prezentare e mai degrabă un pretext pentru a vorbi despre aprovizionarea locuitorilor orașului și a celor veniți la tratament cu sucuri sau băuturi răcoritoare. Ca să află care

ar fi potențialii amatori de răcoritoare din oraș, stau de vorbă cu tovarăsa Aurelia Orășanu — inimoasa și totodată energica primărită a orașului — care mă informează că Buziașul are cam 10 000 de locuitori, cărora li se mai adaugă 2 500 de persoane venite în stațiune la odihnă și tratament. Între toți aceștia — și 2 000 de copii. Se știe că orice mamă dorește să ofere copilului ei, încă din primele luni de viață, sucuri de mere, morcovi, portocale. Ar fi minunat ca acestea să se găsească pe piață, mai ales că județul Timiș dispune de bogate resurse naturale care ar putea fi valorificate: de la legume, fructe și fructe de pădure pînă la plantele aromatizate. Au existat inițiative în acest sens și se pare că rezultatele au fost mai mult decît mulțumitoare, însă mai în toate părțile s-a renunțat la aceste idei, în primul rînd, din lipsa unor instalații adecvate de prelucrare a fructelor.

În absența sucurilor naturale să vedem deci cu ce se „răcoresc” locuitorii Buziașului și cei aflați în trecere pe aici. În oraș există o sifonerie subordonată Cooperativei de producție, achiziție și desfășurare a mărfurilor. Această sifonerie posedă o linie de imbuteliere a sucurilor, aprovizionînd tot orașul și acoperînd o parte din necesarul de băuturi răcoritoare al stațiunii. În anul 1985, pe piață, au existat cinci sortimente de băuturi răcoritoare: Lămîița, Oranj, Zmeura, Citrom și Citronadă. În general, cantitatea se pare că a fost suficientă. Tinîndu-se seama de solicitări, deci de dorințele consumatorilor, există ideea ca în 1986 să se producă mai ales acele sortimente care s-au bucurat de succes în anul precedent.

Sucurile răcoritoare desfăcute la Buziaș au aproape toate datele ca să fie foarte bune (concentrate naturale aduse, ce e drept, tocmai de la Brașov, sursă de apă proprie, bioxid de carbon obținut de la Apemina-Buziaș). Ce le lipsește însă să fie foarte bune? Din discuția purtată cu specialiștii a rezultat că vina ar purta-o calitatea concentratelor. Se mai poate menționa faptul că pentru a obține o băutură răcoritoare deosebit de bună ar fi nevoie ca aroma ce însoțește concentratul să fie naturală. Tot din cauza calității necorespunzătoare a concentratului mi-a fost dat să gust la cofetăria stațiunii o răcoritoare, pe care, declar cu mulțumire, doar am gustat-o.

Oricum, la Buziaș, dacă se întîmplă să nu-ți placă gustul băuturii răcoritoare, mai ai șansa cu apă minerală.

ELENA GRECESCU ■

La Complexul expozițional

Frumoasele zile de început de mai au adus numeroși vizitatori și la Complexul expozițional din Piața Școlii, care tînde tot mai mult să devină o zonă de agrement. În incinta Complexului au reapărut, în haine noi, puncte comerciale de tot felul, printre care și cele de patiserie și de cofetărie. În zona acestora din urmă l-am întâlnit pe tovarășul Ion Mladin, directorul Întreprinderii de Cofetării și Răcoritoare nr. 1 din Capitală, care ne-a spus:

— Participarea întreprinderii noastre în sezonul estival la activitatea comercială din cadrul Complexului expozițional a început să capete tradiție. Iată-ne aici pentru a treia oară. Se înțelege că am făcut o renovare și o punere la punct pînă în cele mai mici amănunte ale tuturor încăperilor și instalațiilor de care dispunem în acest loc. În 1986 avem aici în activitate următoarele: o cofetărie, o patiserie, fiecare dintre acestea cu cite un bar de zi, mai multe puncte și tonete unde se vînd produse de patiserie, crenvurști, bere, ciocolată, biscuiți, înghețată și alte produse zaharoase. Accentul îl punem, firește, pe produsele proprii. Între altele, avem chiar aici un laborator de gogoșerie; alte produse le aducem de la laboratoarele unită-

ților noastre. Printre preocupările de bază ale I.C.R.-1 în ceea ce privește punctele comerciale pe care le avem în incinta Expoziției se află buna aprovizionare, ordinea și curățenia, servirea exemplară. Căutăm prin toate mijloacele să creăm o atmosferă agreabilă, să practicăm un comerț civilizată. Astfel, în acest scop, am adus aici personal calificat din unitățile de bază ale întreprinderii, în fruntea căruia se află Liviu Radu, responsabilul cofetăriei „Ghiocelul”, și Niculina Roșioru, de la cofetăria „Diplomat”. În cei doi ani anteriori nu am avut nici un fel de reclamație; dimpotrivă, ne-am bucurat de aprecieri elogioase, despre care nu vreau să vorbesc acum. Toate acestea ne obligă însă foarte mult pentru viitor. Ne vom strădui — și nădăjduim că în privința aceasta ne vor sprijini și furnizorii — să fim la înălțime.

— O noutate, credem, plăcută, ne-a precizat tovarășul Liviu Radu, este barul de zi al patiseriei, aflat sub mina pricepută a lui Emilian Baicu. La bar se vînd crenvurști, bere, nescăfe și, desigur, produse specifice de patiserie și de cofetărie. Sperăm ca toți cei ce ne vizitează să se simtă bine la noi.

ION DUMBRĂVA ■

„Din clasa întâi și până în clasa a douăsprezecea — mărturiște, într-o scrisoare către revista „Flacăra”, profesoara Gabriela Amzulescu, de la Tîrgu Neamț — am obținut mereu numai premiul întâi; am trecut prima examenul de bacalaureat; am reușit prima la admitere în Facultatea de istorie de la Universitatea din Iași, cu media 9,50; am absolvit facultatea și examenul de stat cu media 9; la catedră am avut, până anul trecut, numai calificative de foarte bine”. Dar linia dreaptă a acestei existențe profesionale a devenit brusc o linie frântă. Cum? Destul de ciudat. Cînd? Această întrebare aduce un răspuns și mai ciudat. Dar să urmărim cazul, mai întâi cronologic, pe câteva momente. Profesoara Gabriela Amzulescu are definitivatul, dar nu este titulară. O precizare se impune pentru a înlătura orice posibilă umbră cu privire la statutul de suplinitor al profesoarei G.A. Motivul pentru care se află în această postură nu face parte din rîndul celor care ar putea avea vreun reproș; ea n-are o catedră stabilă, nu e fixată pe un post din simplul motiv că fiind în cîmpul muncii, absolvenții cursurilor fără frecvență nu primesc, cum se știe, repartiție. În Tîrgu Neamț există trei profesoare suplinitoare de științe sociale. Celelalte două nu sînt absolvente ale universității, ci ale unui institut de trei ani. Ele nu au definitivatul. A cărui grijă nici n-o mai poartă. Pentru bunul motiv că și-au pierdut de mult dreptul de a-l mai da. Fapt pentru care — așa cum ni se explica la inspectoratul școlar județean — „au pierdut și dreptul de a mai fi numite în învățămînt”. Au fost încadrate însă mereu. La ora aceasta, fiecare are catedră la cîte o singură școală. Un profesor suplinitor e bucuros dacă nu trebuie să alege zilnic să țină ore la două școli. Dar un suplinitor primește ce i se dă. Gabriela Amzulescu preda la două școli. Speranța ei pentru o încadrare mai bună o obliga să dorească să-și dea gradul doi. În anul școlar trecut a încercat să se înscrie la acest examen. Pentru aprobarea înscrierii, metodologia în vigoare la acea dată a Ministerului Educației și Învățămîntului cerea să fi avut în ultimii cinci ani calificative de foarte bine la inspecțiile curente și în aprecierile anuale. Cum ea lucrase mereu ba ici, ba colo, ca suplinitoare, s-a constatat că trebuie să i se facă abia atunci o inspecție curentă. „Inspecție cerută de mine”, cum scrie ea în memoriul adresat redacției. Avea ore la Școala generală nr. 1 și la Liceul agroindustrial din Tîrgu Neamț. Cu baza normei — cum se spune curent — la prima din aceste școli. Acolo i s-a făcut inspecția. La 6 februarie 1985. De către inspectorul de specialitate Eliza Manolache, care a asistat la trei lecții, între orele 12 și 15. Venise cu cursa de prînz. La una din lecții s-a dat și o lucrare de control. Lucrările copiilor le-a corectat profesoara. Media notelor a fost de 6,80. Tovarășa inspectorului a reușit să termine și analiza activității profesoarei pînă la ora de întoarcere a cursei către Piatra Neamț, adică aproximativ 16,30—17. Profesoara a însoțit-o pînă la cursă. N-a aflat ce calificativ i se va da la inspecție, pentru că tovarășa inspectorului a plecat cu lucrările copiilor, ca să le revadă acasă. Directorul școlii a asistat la una singură din orele inspectate. La analiză a fost prezent și el; și au mai fost chemați, pentru scurt timp, încă doi profesori din colectivul de conducere. Aceștia au vorbit foarte puțin, dacă au vorbit. Unul dintre ei a putut spune ceva numai după ce tovarășa inspectorului și-a prezentat concluziile. Dînsa a plecat fără să încheie procesul verbal de inspecție în registrul special al școlii pentru aceste documente. În prima zi a lunii următoare, adică la 1 martie 1985, tovarășul director Mihai Roșca a scris și a dat următoarea recomandare: „În urma dezbaterii cererii de înscriere la gradul II a tovarășei profesoare Gabriela Amzulescu în adunarea generală a oamenilor muncii din Școala generală nr. 1 Tîrgu Neamț, s-a hotărît ca tovarășa să fie recomandată inspectoratului școlar pentru a fi înscrisă să-și susțină examenul de gradul II în învățămînt. Dovedește o bună pregătire profesională, urmărind continuu ridicarea calității învățămîntului. Se preocupă de pregătirea profesională prin studiu individual, de pregătirea suplimentară a elevilor, fapt ce a făcut să nu aibă elevi corigenți pe trimes-trul întâi. În școală răspunde de comemorarea Zilelor festive și de

activitatea C.E.C., unde se a-chită conștiințios de sarcini. Nu este dirigită și nici comandantă de pionieri, în școala noastră fiind suplinitoare. În școală, în familie și societate are o comportare demnă”.

Directorul cunoștea metodologia în temeiul căreia numai calificativul de foarte bine la inspecția din 6 februarie i-ar fi permis profesoarei să intrunească toate condițiile pentru înscrierea la examen. Cu bine la acea inspecție, timp de cinci ani n-ar mai fi avut dreptul să se înscrie. Lucrul acesta îl știau toți profesorii din școală. Azi cunoaștem că inspectorul i-a acordat pentru inspecție calificativul bine. Dacă procesul verbal de inspecție s-ar fi găsit la 1 martie, în ziua adunării generale a oamenilor muncii, scris în condica școlii, ar trebui să credem un lucru greu de crezut. Anume că toți profesorii acelei școli din județul Neamț au decis, în aceea zi să boicoteze inspectoratul într-un mod pueril, sfidînd calificativul dat de unul din inspectorii săi și încălcînd reglementările ministerului. Sau să credem oare că numai directorul singur a comis un fals grosolan? Nu putem crede nici așa ceva. Omul acesta este un dascăl în vîrstă pe care nu îl poți crede în stare să-și păteze onoarea de o viață întreagă în acest chip. Avem, cel puțin, dreptul să ne îndoim. Iar ca dînsul sînt și ceilalți profesori ai școlii, chiar dacă sînt mai tineri. Nu se poate susține ideea absurdă a unui hiatus simultan în cîntea altor oameni a

Răspunsul din 17 februarie 1986, dat de inspectorat, este cel puțin straniu. Din capul locului afirmă că profesoara a sesizat un singur lucru: că „nu i s-a adus la cunoștință calificativul”. Nu știm dacă ea sesiza și altceva, pentru că scrișoarea a dispărut de la inspectorat în mod misterios, sau — după expresia tovarășei inspector general — „în mod ostentativ”. Oricum, pînă la sfîrșitul său, răspunsul vorbește exclusiv despre alte lucruri. Numai despre cel anuntat nu spune nimic. Motivează calificativul, între altele, cu faptul că media clasei la lucrările de control a fost „în jur de 5 (cinci)”. Fără explicații. Deci, nu 6,80. Ceea ce ar însemna, în cel mai bun caz, că inspectorul a acordat multora note mai mici. Dar lucrările nu mai există. Iar în procesul verbal de inspecție — încheiat pînă la urmă — nu se spune că profesoara ar fi notat incorect. Altă justificare a calificativului ar fi fost faptul că „ambii directori de la cele două unități școlare care funcționa au relatat că nu a participat la nici o activitate, la nivelul școlilor nu și-a adus contribuția la amenajarea cabinetelor de istorie, a lîpsit de la activitățile de perfecționare organizate la nivelul județului”. Or, din procesul verbal de inspecție, din discuțiile purtate de noi cu acei directori și cu tovarășa Eliza Manolache reiese clar că nici una din aceste afirmații nu este corectă. Cel puțin în această formulare absolutizantă. În locul certitudinilor, plutesc impresia generală, amintirile și vâgul, tovarășa Eli-

ției. Își refuză, adică, șansa celui care măcar își recunoaște greșeala. Ei perseverează în greșeală. Strămoșii noștri latini aveau diabolic acest lucru. Gabriele Amzulescu i s-a adus la cunoștință noul ci calificativ din vechea apreciere abia la 20 februarie 1986. Ea nu mai are ore la Școala nr. 1. Totuși, trecuse ră 5 luni de la 19 septembrie 1985. Cam mult, nu-i așa? După răspunsul inspectoratului — încheiat cu precizarea că „analiza lecțiilor s-a făcut de către tovarășa inspector de specialitate în prezenta profesoarei și a directorului Școlii generale nr. 5 Tîrgu Neamț”, o afirmație stupefiantă, care a făcut să ajungă și în acea școală acest document plin de lucruri stupefiant!

După lectura repetată a acestui răspuns, profesoara Amzulescu a avut totuși tăria să creadă în onestitatea persoanei care îl semna. I-a adresat al doilea memoriu, avertizînd-o pe tovarășa inspector general că și dînsa a fost indusă în eroare și i s-a speculat marea încredere în colaboratori. Cînd a văzut însă că, de data aceasta, nu mai primește răspuns, a scris la „Flacăra”.

Marti, 6 mai 1986, la inspectorat, reușim să o întîlnim pe tovarășa Eliza Manolache. Ne spune, printre altele, că, în ziua inspecției, profesoara nu avea nici o planificare pusă la punct. Dar directorul școlii are notat în caietul său de asistență că, la 25 octombrie 1984, profesoara Amzulescu avea planificările făcute. Și, într-o

să ne implore și el s-o credem — că „textul în întregime era scris de tovarășa Manolache, m-a și ajutat să-l descifrez, a stat lîngă mine cînt am bătut la mașină”. Din respect pentru un inspector școlar, ne păstrăm totuși părerea că nu se știe cine a redactat acel răspuns. Mai ales că atît manuscrisul lui cît și scrișoarea au dispărut cu desăvîrsire. Ni se arată răspunsul la cea de a doua scrișoară a Gabrielei Amzulescu, scrișoară incredintată spre competență rezolvare inspectorului general adjunct Gheorghe Avarvarei, o mul înflexibil în siguranța lui pe părere numai rele despre profesoară și numai excesiv de bune despre inspectorul general Manolache. Iată acest ultim răspuns formulat și semnat de dînsul, sub nr. 99, din 30 aprilie 1986: 1. Inspecția curentă efectuată la 6 februarie 1985, la Școala generală nr. 1 Tîrgu Neamț, s-a desfășurat conform cu prevederile Metodologiei Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 61020, motiv pentru care calificativul BINE nu poate fi anulat. 2. Pentru anul școlar 1984—1985 ați fost apreciată la Școala generală nr. 1 cu calificativul BINE. Acest răspuns pare a concura fără adversar pentru punctul culminant pe firul incorectitudinilor. Pentru că are și menirea de a le acoperi pe cele anterioare. Prima afirmație de la punctul unu este falsă. Documentul citat nu se referă la inspecția curentă. O asemenea mențiune îi lipsește cu desăvîrsire. Se referă numai la inspecția specială. Care este altceva. Cu totul altceva. Ca să înțelegi asta n-ai nevoie să fii mai întîi zece ani inspector. Inspecția specială este integrată examenului pentru grad, nu anterioară înscrierii. Ea se face după rigori speciale. Extinde în timp aprecierea tuturor laturilor activității candidatului, mult dincolo de lecțiile asistate. Or, tovarășa Eliza Manolache făcea o inspecție curentă. De ce trebuia să se străduiască atîta timp pentru elaborarea unui proces verbal de inspecție care să lase impresia că a fost acoperită cvasitotalitatea rigurilor impuse de inspecția specială. Se căutau noduri în papură? Dar inspecția specială, cea la care se referă metodologia invocată, știe și tovarășul Avarvarei că pretinde asistarea a cel puțin patru ore. Nu erau suficiente trei. Cui foloseau aceste confuzii? Și ce dovedesc ele acum, cînd au ieșit la lumină atîtea lucruri pe care tovarășii Manolache și Avarvarei au căutat să le ascundă? A doua afirmație de la primul punct devine nulă prin falsitatea celei dintîi. La punctul al doilea i se comunică petiționarei, parcă în deridare, ca pe-o noutate, un lucru pe care îl cunoștea și spunea chiar în scrișoară că îl știe. Ca o încoronare însă a celor de mai sus, acest răspuns eludează conținutul real al memoriului. Al memoriului a cărui rezolvare vrea să se întîlzească, prin temeritatea tovarășului Gheorghe Avarvarei. Fiindcă trebuie să ai o bună doză dintr-un anumit fel de îndrăzneală ca să sfidezi în felul acesta adevărul și onestitatea și îndatoririle tale de serviciu.

Cu remarcabilă principalitate și cu dragoste de adevăr tovarășa inspector general Adriana Gagiu este de părere că „noi sîntem toți în culpă față de fata asta, indiferent cît este ea de bună”. Iar miercuri, 7 mai, tot dumneai ne comunică un lucru, de data asta, amuitor. „După plecarea dumneavoastră de aici, ieri, tovarășa Manolache mi-a recunoscut mie că dînsa a redactat primul răspuns. Așa cum ne spusese secretara”. Este limpede că anumite vorbe confirmă verbul care spune că minciunile au picioare scurte. Sîntem asigurați de tovarășa inspector general că va face totul pentru rezolvarea acestui caz.

La Consiliul popular județean, tovarășul vicepreședinte Amza Săceanu, în ale cărui complexe răspunderi se numără și rețeaua școlară din Neamț, ne-a asigurat și dînsul că va face totul în sprijinul adevărului, al dreptății, lucru de care sîntem conștienți și pentru care îi mulțumim ca și pentru sorjiniul acordat în întreg drumul documentării. Oamenii de bine trăsăsar la durerile oamenilor. Și este reconfortant să găsești oameni de omenie la capătul unui asemenea drum. Actul de dreptate într-un asemenea caz este de natură să ne mai aducă vești că elevii premianți se fac profesori. Și noi și copiii noștri avem dreptul la asemenea vești.

DORIN GHERGHINESCU ■

Cine nu vrea ca un om potrivit să-și afle locul potrivit?

căror meserie este să-i învețe pe copii să-și ducă viața cînstit.

Dar atunci nu mai rămîne decît o singură posibilitate: după trei săptămîni de la inspecție, procesul verbal nu era scris în registrul, iar cadrele didactice din școală, inclusiv directorul, nu cunoșteau calificativul inspecției. Mai mult încă. Toți acești oameni au avut motive să fie convinși — măcar în aceea zi — că profesoara Amzulescu primise foarte bine. Altfel, ei știau — toți! — că a-i da caracterizarea citată mai sus ar echivala cu a-și da singuri un certificat de ireponsabilitate. Încă și inutil pe deasupra, ar fi putut să nu-i ia în seamă.

Lanțul ciudătenilor continuă. Inspectoratul nu-i comunică profesoarei respingerea cererii ei, susținute de adunarea oamenilor muncii din școală. Deși avea obligația s-o facă. Să-i trimită solicitantei această comunicare scrisă. Și nu oricînd, ci pînă la data de 30 martie. Aceste precizări se află la pagina 20 din „Metodologia organizării și desfășurării activității de perfecționare a pregătirii personalului didactic”, document al M.E.I., ce poartă nr. 61020, din 1980. Luni de zile, pînă în vacanța de iarnă a actualului an școlar, profesoara Amzulescu era încă liniștită și, cum era și firesc, se prezintă la Iași, la cursul de pregătire pentru examenul de grad. Abia atunci și abia acolo, peste ea cade trîznitul veștii că i s-a respins cererea de înscriere la examen. Ulterior află că totul se trage de la acel proces verbal, fantomatic. Evident, sesizează inspectoratul. Acolo se afla un nou inspector general, tovarășa Adriana Gagiu. În dînsa își pune speranțele. Și, într-adevăr, semnat de dînsa este răspunsul nr. 317, din 17 februarie 1986, pe care îl primește în două exemplare: unul prin Școala generală nr. 1, unde fusese inspectată, și altul prin Școala generală nr. 5, unde fusese, evident, citit și evident fără să fie necesar. La acea școală, Gabriela Amzulescu n-a avut ore nici în anul școlar trecut, nici în cel actual.

Dar acest răspuns este pentru ea. Nu așteptata rezolvare dreaptă, ci o primă încercare de încoronare a nedreptății. Vom spune mai jos care este cea de a doua asemenea încercare. Și ultima. Sperăm aceasta datorită intervenției unor oameni de bine din conducerea județului, oameni de omenie, decizi să nu colosească incorectitudinea nimanului și să nu admită o nedreptate, să nu permită umilirea unui dascăl din motive obscure.

za Manolache susținînd că „eu sînt inspector de zece ani și ea a lîpsit de mai multe ori de la asemenea activități, uneori fiind bolnavă, dar a lîpsit”.

Fiecare alineat din acest răspuns oficial este de pomină. Penultimul spune că: „Tovarășul director al Școlii generale nr. 1 din Tîrgu Neamț a procedat total incorect, acordîndu-i la sfîrșitul anului școlar 1984—1985 calificativul foarte bine ignorînd lîpsurile manifestate în cadrul școlii și mai ales calificativul acordat la inspecție. „La școală, fișa de apreciere pe care ne-a prezentat-o tovarășul director Mihai Roșca nu era semnată, nici la 5 mai 1986, de unul din membrii comisiei de apreciere, desi era datată 25 octombrie 1985. La începutul discuției, tovarășul director ne spunea: „Eu i-am dat bine, că nu puteam să-i dau foarte bine, ca în alți ani, dacă inspectoratul îi dăduse bine”. Inspectoratul înseamnă, acum, pentru dînsul, tovarășa Eliza Manolache. Și uită că dînsa a dat acest calificativ la o inspecție curentă, iar în aprecierea anuală se califică toată activitatea dintr-un întreg an școlar a unui profesor. Dar nici măcar nu stau lucrurile așa cum ne spune acum. La 19 septembrie 1985, procesul verbal al sedinței consiliului de conducere, în care s-ar fi hotărît ca numai Gabriela Amzulescu să nu primească în aprecierea anuală foarte bine, precizează: „Școala nu poate acorda calificative mai mari decît inspectoratului”. Tovarășul inspector general adjunct Gheorghe Avarvarei este socat de născocirea acestei fraze pentru care îl cam muștră pe director. Cum să scrie așa ceva într-un document pe care îl mai și arată? Dumnealui, tovarășul Gheorghe Avarvarei, a stăruit în a ne spune mereu pe parcursul documentării aceleasi lucruri: profesoara nu are dreptate, inspectorul a procedat în cel mai corect mod posibil, iar școala a dat calificativul fără nici un fel de influență a cuiva de la inspectorat. Dar iată cuvintele cu care directorul ne explica, pînă la urmă, motivația acestui calificativ: „Am zis și noi să luăm o măsură, să scriem măcar atîta acolo. Mie mi s-a atars atenția: «Ați dat calificativ mai mare decît inspectoratului...»”.

Deci asta era! Așa a fost de fapt. Au dat înții foarte bine. Ei așa au apreciat. Cine să-i fi determinat să schimbe documentele? Un om al legii ar vorbi de fals în acte publice. Cel ce au exercitat această constrîngere doresc să nu se știe de ea. Au în taină conștiința vinovă-

școală, directorul are obligația să vegheze asupra acestui lucru. Cum putea ea să nu aibă în februarie nici o planificare terminată, adică nici pe cea anuală, pe care i-o prezentase directorului la control încă din octombrie?!! Dar iată ce ne mai spune tovarășa Manolache: „Lucrările elevilor le-am recorectat eu. Media notelor date de mine a fost 5,17. Or, ca să-i dau foarte bine trebuia să fie peste 6,25. N-am mai scris în procesul verbal că dînsa nu notase cu obiectivitate. I-am dat bine ca s-o încurajez. Am vrut s-o mobilizez. Anul acesta putea să facă dosar de înscriere la gradul II, dar n-a făcut dosar, a făcut memoriu. Procesul verbal de inspecție, dacă nu se încheie pe loc, trebuie făcut în două-trei zile. Eu cred că l-am făcut în trei-patru. Am luat condica școlii cu mine și l-am scris aici. Pentru răspunsul la prima ei scrișoară am fost doar consultată. Nu cunosc ultima formă, cea dactilografiată a răspunsului, nu știu cine l-a făcut și nici cine l-a trimis și la altă școală decît trebuia”.

La școală, profesoara care era directorul adjunct în anul școlar trecut, ne spusese clar: „Eu am adus plîcul cu procesul verbal de la județ, să fi fost două săptămîni după inspecție, că mă dusesem la o instruire”. Nici un cuvînt despre registrul acela voluminos. Iar directorul a fost bucuros să ne spună cîteva lucruri lîpsite de orice îndoială: „Eu l-am transcris în condică, eu cu mina mea. Dar n-am pus data. Am prins cu un ac și cele două file ale originalului. Uitați-le! Însă nici manuscrisul tovarășei inspectorului nu e dat”.

Revenim în biroul tovarășei inspector general Adriana Gagiu aproape de punctul terminus al documentării. „Vreau să știu și eu cine a formulat acel răspuns și m-a pus pe mine să semnez o prostie. Eu, credeți-mă — continuă dînsa — nu mai rezolvam în viața mea o scrișoară. Am semnat cu deplină încredere în colaboratori”. Este întrebată tovarășa Eliza Manolache, care repetă la nesfîrșit că nu dînsa a scris răspunsul, pentru că era vizată personal de cele reclamate „și nu era admisibil să mă anchetez eu pe mine”. Argumentul este logic și perfect credibil. Erorile din răspuns par a susține și ele, de pe hirtie, parcă ostentativ, același lucru. Singurul om care nu le-ar fi putut face se numește Eliza Manolache. În mod normal. Dar ce a mai rămas oare normal în această țărășenie? Fiindcă secretara care a dactilografiat răspunsul susține cu tărie — părul dinsei cărunț pare

După marea finală de la Sevilla, o apreciere unanimă:

AU ÎNVINS CEI MAI BUNI!

...Și astfel au adus la București cel mai prețios trofeu al fotbalului continental intercluburi.

Deși despre victoria Stelei în C.C.E. se va mai vorbi mult, s-ar părea, stimați cititori, că nimic nou nu mai e de spus despre finala de la Sevilla. Avantajați de timp, colegii mei n-au lăsat să le scape nimic, oferindu-vă imaginea completă a uneia dintre cele mai strălucitoare izbînzii din istoria sportului românesc. E însă de datoria mea să încerc, cerindu-vă scuze dacă, pe ici, pe colo, veți regăsi în afirmațiile care urmează lucruri știute. Nu s-a jucat totuși decît un singur meci!

Deși obținută după loviturile de la 11 metri, victoria Stelei a fost pe deplin meritată. Au atestat-o toate zările spaniole, care au acordat, invariabil, note mai mari jucătorilor noștri (toate conferindu-i lui Ducadam calificative maxime), a recunoscut-o însuși antrenorul englez al Barcelonei, Terry Venables, menționînd că „Steaua ne-a depășit fizic, tehnic și moral”. Așa a și fost. În fața unei echipe mobilizate la limita cea mai înaltă, dorind să cucerească singurul trofeu european care-i lipsea din colecție (laitmotivul lui Venables: „partida de la Sevilla e cea mai importantă din viața mea”), Steaua a jucat exact ce se cuvenea, devenind prima formație românească și prima din această parte a Europei care a cucerit C.C.E. Mai întil, și aici meritul e fundamental, ea s-a ferit să cadă în capcana „războiului psihologic” declanșat și, timp de 130 de minute, întreținut de o tribună furibundă. Vă spun sincer: după ce am văzut Wembley și San Siro eram sigur că nimic nu se mai poate întimpla în materie de galerie și de vacarm. M-am înșelat. Ce s-a petrecut la Sevilla, unde peste 50 000 de catalani (nu doar îmbrăcați în culorile Barcelonei, ci și vopsiți pe obraji cu ele!) au luat încă din zori orașul cu asalt, parcă asediindu-l (nu glumesc: aproape că mi-a fost frică să intru în superbul palat Alcazar, pe care îl văzusem cu prilejul meciului Betis - Craiova, de teama de a nu fi strivit de suporterii Barcelonei), a depășit orice închipuire. În stadion, aceiași socios, pe lângă care fansii englezi sau tifosi italieni par niște copii de mingi, purtători ai colorilor blaugrana au transformat arena finalei într-un adevărat iad sonor. Răsunat și sacadat, îndemnul lor, „Baarsa, Baarsa”, a răsunat atît de asurzitor de parcă toate triajele Spaniei s-ar fi adunat, la ora meciului, în pilnia de beton de la „Ramon Pizjuán”. Steaua însă nu s-a speriat. Jucătorii ei s-au com-

portat ca niște bărbați adevărați și au jucat exact ce trebuia. Dacă Barcelona a jucat mai mult cu inima decît cu capul, Steaua a jucat și cu una, și cu alta, iar loviturile de la 11 metri, al căror „erou” a fost portarul Ducadam („nici un portar din lume nu a reușit ceea ce a realizat miercuri seara Ducadam la Sevilla”, scria imediat după meci Agenția „Taniug”), n-au făcut altceva decît să legitimizeze o victorie care, după desfășurarea celor 120 de minute, se cuvenea campioanei noastre. Accept că Steaua n-a mai repetat, în atac, fotbalul magnific din întilnirea cu Anderlecht, evoluție care l-a obligat pe Gérard Etcheverry, trimisul special al ziarului parizian „l'Equipe”, să-l compare pe elevii lui Jenei și Iordănescu cu „roșii” lui Liverpool, găsindu-i „mai strălucitori, mai tehnici, dar la fel de percutanți”, dar asta e numai un mod de a pune problema. Miercuria trecută, Steaua trebuia să fie mai bună nu ca Anderlecht, ci ca Barcelona, și a fost. Ea a practicat un fotbal complet, a făcut pressing și a răspuns la pressing, s-a apărat fără greșală, a dominat net centrul terenului și citind din corespondența Agenției spaniole „EFE”, „a atacat puternic, creînd situații foarte periculoase la poarta apărată de Urruti”. Pe măsura scurgerii timpului, Steaua a apărut tot mai sigură pe sine, tot mai calmă, o probă concludentă constituind-o faptul că, la o asemenea tensiune și la o asemenea miză, fotbalistii români au comis doar două faulturi pe parcursul întregii reprize secundă! Ca să nu mai spun că, în general, steliștii au faultat mai puțin decît adversarii lor (raport 20-28), ei apărîndu-și șansa nu doar cu multă ambiție, ci și cu sportivitate. În condițiile date, la care trebuie raportată orice judecată, deși pentru întilnia oară într-o finală europeană, Steaua a arătat că este „o echipă redutabilă, cu nimic mai prejos decît alte echipe frunțate de pe continent” (Agenția D.P.A. din R.F.G.). Incet, incet, avantajul Barcelonei, care se găsea ca și la domiciliu, s-a stins și finala a relevat două formații de forțe sensibil egale, cu avantaj pentru Steaua, care ar fi putut să cîștige chiar înainte de prelungirilor dacă, să zic, măcar ocaziile uriașe ale lui Majaru (min. 54) și Bölöni (min. 78) s-ar fi transformat în goluri. Cu toate că fără Stoica, jucător capabil să asigure ruperile de ritm și să dea vehemență atacului, campioana noastră nu s-a clătinat

nici o clipă. Întilnind o determinare și o organizare a jocului fără cusur, matură, Barcelonei nu i-a ieșit mai nimic, fără ca asta să însemne că Schuster (care mie mi-a plăcut, chit că ziaristii spanioli, vezi „As”, „Marca”, „Correo de Andalucia” etc., l-au considerat cel mai slab!) și ceilalți au făcut o partidă sub posibilități, mai neinspirată ca altădată. Nu, dar Steaua, cu o partitură foarte bine învățată, le-a dejucat toate planurile, dînd dovadă de „o ingeniozitate neobișnuită, pe care spanioli cu greu au reușit s-o contracareze” („EFE”). Conducătorii Barcelonei și cițiva ziaristi spanioli au căutat să pună pierderea trofeului pe seama surprizei furnizată de Steaua, vezi doamne, o formație mai puțin cunoscută, în circuitul marilor performanțe. Inexact. Pentru că, pe de-o parte, Venables însuși își avertizase jucătorii asupra forței de joc a campioanei României și, pe de altă, pentru că elogiile adresate Stelei pe tot parcursul competiției avuseseră darul, nu-i așa, să-i pună în gardă pe catalani. Imi face plăcere să reamintesc că, intitulîndu-și cronică de la București „Sînt puternici acești români!”, același Etcheverry menționa că „Steaua a jucat un fotbal de vis și a cucerit galoanele de mare echipă europeană”. Nu altfel scria, în „France Football”, reputatul Jean Philipp Réthacker: „o formație unind soliditatea cu vivacitatea gesturilor și a spiritului, rigoroasă apărării cu punchul ofensiv”. Deci Steaua, aici vroiam să ajung, n-a apărut pe „Sánchez Pizjuán” ca o necunoscută. Ea era încă înaintea finalei o „firmă” de primă mărime în Europa, iar finala n-a făcut altceva decît să confirme că Venables a avut de ce să se teamă! Sigur că isprava lui Ducadam, fără precedent în istoria C.C.E. (dacă nu a fotbalului în general), a atînat decisiv în dobîndirea trofeului, dar la fel de adevărat e că, pînă la executarea penaltyurilor, Steaua a acționat ca un mecanism foarte bine pus la punct, „calitatea fotbalului încîntător practicat de români plasîndu-se dincolo de orice indoială” („Reuter”). În fața supervedetelor Barcelonei (unele, e drept, supralicitate), snirul de echipă al Stelei a precumpănit și, prin modul în care s-a angajat în luptă, cu ambiție, cu dăruire, pînă la sacrificiu, campioana noastră a oferit spectatorilor din Se-

villa și telespectatorilor din întreaga lume (finala a fost preluată în direct de 24 de țări, nu doar din Europa) o minunată lecție de bărbăție și patriotism. Ea a contribuit, chiar înaintea Barcelonei, la realizarea unui spectacol fotbalistic de tinută, tot „Reuter” subliniînd că, „în pofida absenței golurilor, cea de a 31-a finală a Cupei campionilor a fost cea mai bună ediție din ultimii ani”. E un punct de vedere aproape unanim împărtășit, un martor neutru, publicistul englez Brian Glanville (reprezentînd la Sevilla „Sunday Times”), remarcînd chiar că „Steaua a venit cu sarea și piperul în această dramatică și reușită finală”.

N-aș fi dorit, tocmai de teama repetiției, să recurg la amănunte legate de strategia partidei. Dar nu mă pot abține să nu mă refer, fie și în treacăt, la un moment pe care aș îndrăzni să-l consider cheie pentru soarta meciului. La intrarea lui Iordănescu. Cineva de acasă mi-a mărturisit că, văzînd pe micul ecran înscris numele antrenorului secund, înainte de apariția acestuia pe gazon, a crezut că e o eroare a televiziunii spaniole. Bănuita eroare avea să fie „lovitura de teatru” a întilnirii. Acum, că situația s-a consumat și Cupa zîmbește din vitrina clubului Steaua, lucrurile par simple. Așa trebuia să se întimple și s-a întimplat. Dar să fi fost oare atît de firesc, cînd Iordănescu nu mai jucase, într-o partidă oficială, de 2 ani? Introducerea lui a reprezentat, nu voi înceta să cred, un act de formidabil curaj, pentru care conducerea tehnică a Stelei merită cele mai fierbinți felicitări. Decizia (despre care pînă și noi, ziaristii, auziserăm doar cite ceva) a servit în mod hotărîtor echipei, producîndu-se la momentul oportun. Adică exact în minutele cînd, acuzînd o suită de ratări ce ar fi putut, și meritat, să tranșeze totul în favoarea ei, Steaua traversa o perioadă de reflux. Cu ultimele forțe și ultimele nădejdi, Barcelona se arunca într-un atac disperat cînd, spre nedumerirea tuturor (Glanville, de lîngă mine, și-a permis și o glumă, întrebîndu-mă cînd va intra și Jenei?!), și-a făcut apariția Iordănescu. Jucător prin excelență tehnic, el a „înghetat” jocul la mijloc și, totodată, a dat aripi întregii echipe care a simțit, o dată în plus, că poate și că se poate. Să-l fi văzut pe Iordănescu după meci! Imperturbabil pînă la

candoare, parcă se scuza: „dacă a fost nevoie de mine, am jucat, puteam să stau deoparte?!”. Modestia aceasta nedisimulată, sub o formă sau alta exprimată de toți componenții formației militare, mi s-a descoperit a fi un alt „secret” al unei victorii pentru care s-a depus, la nivelul echipei și al clubului, cu ajutorul și sprîjinul neprețuit al ministrului tutelar, o muncă asiduă, competentă.

Pînă la urmă, după cum știți, s-a putut și, meciul încheindu-se practic după miezul nopții, ziua de 8 mai 1986 a devenit o dată istorică pentru fotbalul, pentru sportul românesc. Nu doar că în această zi Steaua a intrat în posesia celui mai prețios dintre trofeele fotbalului continental intercluburi, dar și prin maniera în care a făcut-o. Fără echi-voc, arătîndu-se cea mai bună dintre cele mai bune, urcînd în fruntea ierarhiei printr-un merit pe care nimeni nu i-l pune la indoială. Pentru că, după ce s-a dovedit superioară lui Vejle, lui Honved, lui Kuusysi și lui Anderlecht, Steaua București s-a dovedit mai bună și decît Barcelona, întrecînd-o chiar la ea acasă! Un ultim amănunt și cu asta am încheiat. Înaintea finalei, la „bursa” de pe străzile Sevillei, o insignă a Stelei valora cît un fular al Barcelonei. Suporterii bucureșteni (în jur de o mie) au avut satisfacția să constate că, după meci, pentru o insignă a Stelei se ofereau 5 fulare purtînd însemnele campioanei catalane! „La Copa de mi vida”, cum spera Schuster, se transformase în Cupa noastră, salutată mai apoi și udată de lacrimile bucuriei la București. Înainte de a fi udată de lacrimi, ea a fost însă udată de multă transpirație, aceasta fiind, după mine, prima „morală” a unei superbe izbînzii. În rest, cîștigarea C.C.E. a fost o treabă foarte serioasă și foarte grea, de care întreaga „familie” a Stelei s-a achitat cu constiințiozitate. Dealtfel, asta a fost și sentimentul pe care, joi seara, mi l-au inspirat, la Otopeni, membrii delegației noii campioane a Europei: de oameni preocupați și responsabili care, după ce au rezolvat ce aveau de rezolvat la Sevilla, s-au întors acasă cu datoria împlinită. Ca muncitori și laureați ai fotbalului.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

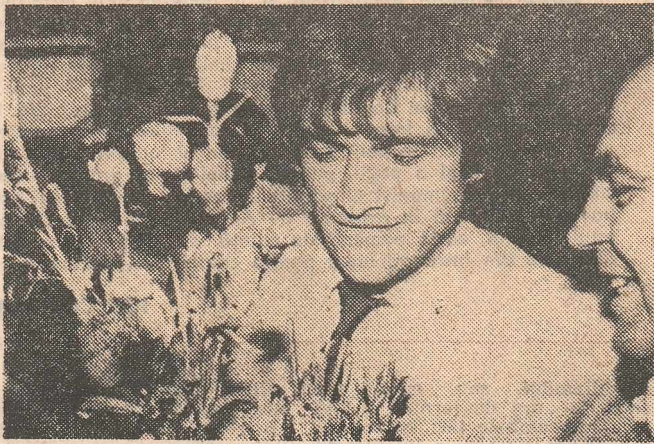

Ciștigătorii

Cupei campionilor,

din nou acasă,

printre cei dragi

Fotografii de PAUL AGARICI

Comentariile de presă și de radio de pe continentul nostru și sper că nu greșesc afirmând— poate chiar din întreaga lume — se întrec în elogii pentru biruința obținută, stilul ei și jocul prestat de Steaua pe toată întinderea confruntării de la Sevilla cu F.C. Barcelona în dramatica finală a Cupei campionilor europeni fiindcă într-adevăr a fost un meci de un dramatism și de o tensiune nervoasă cum rar se poate vedea, fiecare incursiune înjghebată către o poartă sau cealaltă oprind respirația și a celor din tribune — ca să le auzim parcă înghețul tăcerii — și a noastră, cei de acasă din fața micului ecran care absorbiți integral de mișcările în viteză ale disputei în sine, nu mai înregistram auditiv nici o întrebare.

Știi acum cu toții că la scurgerea celor 90 de minute de luptă aprigă și de efort fizic epuizant, tabela de marcaj a stadionului „Ramon Sanchez Pizjuan” arăta 0-0. Același scor alb se menține și după consumarea regulamentarelor două noi reprize a câte 15 minute fiecare și apoi vin — tot în conformitate cu prevederile regulamentului executarea penalty-urilor, adică șuturi din careul de pedeapsă de la punctul 11 m, cite cinci de fiecare echipă, pentru că desemnarea unui ciștigător într-o asemenea întâlnire este obligatorie. Și aici în acele clipe de încordare generală se produce fenomenul și fenomenalul Ducadam — sublim în măreția lui — care apără patru penalty-uri trase de specialiști cu rutina acestor lovituri înscrind astfel în cartea de aur a fotbalului internațional o pagină unică.

Steaua la rindul ei a transformat în două goluri prin Lăcătuș și Balint și așa Cupa campionilor europeni — rimutul trofeu care lipsea din bogata panoplie a prestigiosului club catalan — a reposat la București.

Din multele, din foarte multele declarații ce s-au făcut după încheierea partidei, — unanime în cuvintele de laudă și de prețuire adresate echipei Steaua — reproduc doar pe acele

Simple note

**O echipă mare
e mare oriunde!**

ale lui Terry Venables, experimentatul antrenor al invinsei F.C. Barcelona, pentru substanța lor etică și înaltul spirit de noblețe sportivă: „Mă așteptam la o replică puternică din partea «Stelei» și într-adevăr, jocul ei de la Sevilla ne-a depășit fizic, tehnic și moral. îi felicit pe învingători”.

Splendidă și pilduitoare atitudine și superbă recunoaștere care spune totul!

Și vreau să mai adaug câteva vorbe și unele sublinieri menite să pună într-o mai strălucitoare evidență performanța realizată.

Toate atuurile au fost indiscutabil în mina catalanilor. Se

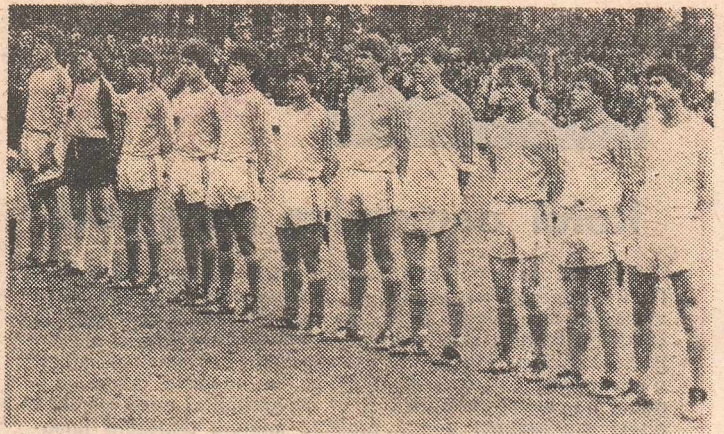
juca finala la ei acasă, pe pământ spaniol și 50 000 de suporteri barcelonezi au ocupat tribunele stadionului din Sevilla să-și susțină echipa lor idol. Regele Spaniei însuși, Juan Carlos, a onorat cu prezența lui înfățișarea căreia i s-a dat astfel un sens major și un cadru deosebit de festiv și în plus adversarul pe care-l avea de înfruntat cu încărcatul lui palmares de glorie și cu „fiesta” pregătită.

Steaua nu s-a intimidat nici de ambianță, nici de reputație și n-a avut trac. A jucat cu un elan impresionant de la egal la egal care cred că a venit de la sudura sufletească a întregii echipe, spulberind vechea teorie a handicapului de joc în deplasare și pe teren străin și demonstrând încă o dată valabilitatea axiomei că balonul continuă să rămână rotund oriunde și chiar și la Sevilla.

O echipă mare e mare și acasă și în deplasare. Oriunde. Și Steaua a fost mare. Fiesta pregătită în Spania s-a mutat — improvizată — într-o explozie de bucurie în București ca și în orașele țării unde toată noaptea au luminat felinarele, unde toată noaptea — istorica și inubliabila noapte a Sevilliei au luminat felinarele, sărbătorește.

Steaua merită cu prisosință pentru ce ne-a dăruit: Cupa de campioni ai Europei și pentru ceea ce am văzut: grandiosul, pateticul și răvășitorul spectacol, nu uzuale felicitări ci s-o asigurăm de-o recunoștință nepieritoare și de vibranta și necesărită noastră iubire, a tuturor.

L. KALUSTIAN

La Plopieni, înaintea meciului victorios cu echipa U.R.S.S.

Gheorghe Stăicu:

**„Măcar 5-6 dintre
băieții de la Tbilisi
vor juca, cât de
curînd, în echipa
reprezentativă!”**

— Tovarășe Gheorghe Stăicu, deși cu intîrziere, se cuvine să vă felicit: reprezentativa de juniori, al cărei antrenor sinteți, a obținut calificarea la turneul final al C.E. Ce înseamnă asta?

— Că sintem de pe acum între primele 3 echipe ale Europei. — Intre primele 3?! La europenele de pînă acum parcă jucau 16 echipe, greșesc?

— Pentru ediția 1986, programată a se desfășura în octombrie, probabil în Portugalia, U.E.F.A. a hotărît să facă o triere mai serioasă a valorilor, înlocuind meciurile bilaterale de altădată cu grupe preliminare de 4, pentru turneul final rămînd doar ciștigătoarele acestor grupe. Plus, firește, țara organizatoare, în discuție la ora de față.

— De ce în discuție?

— Pentru că, după un accept inițial, federația portugheză pare să dea înapoi, acuzînd dificultăți financiare. Din cîte cunosc însă, Franța și R.F.G. și-au și depus candidatura, o hotărîre urmînd să fie luată cît de curînd.

— A fost grea lupta pentru calificare?

— Din motivele de mai sus, da. Cu toate acestea însă, spre marea mea bucurie, care mă găsește la prima satisfacție profesională de acest fel, am ciștigat-o fără emoții. Distanțat.

— Adică?

— Chiar dacă va învinge în ultimul meci al grupei, cu Turcia, acasă, formația U.R.S.S. va acumula 7 puncte. Noi avem deja 9, după 4 victorii (3-2 cu U.R.S.S., 1-0 cu Cehoslovacia și de două ori 1-0 cu Turcia) și o egalitate (1-1 cu U.R.S.S.).

— Care dintre aceste rezultate vi se pare cel mai prețios?

— Aș înclina spre acel 1-1 realizat, în 25 aprilie, la Tbilisi într-un moment în care, ciștigînd, juniorii sovietici ar fi putut termina primii, la golave-raj. S-au aruncat în joc toate energiile și toată priceperea, sovieticii țînd morții să facă uitată, la Tbilisi, înfrîngerea suferită două zile mai devreme la Timișoara, la nivelul primelor reprezentative.

— Dați-mi un exemplu.

— Spre surprinderea tehnicienilor sovietici, a lui Bișevet în primul rînd, antrenorul juniorilor, am jucat tot timpul cu 3 virfuri „fixîndu-le” fundașii de margine, mai periculoși chiar, am dedus din analiza înfîlîrilor lor de pînă atunci, decît atacantii!

— Care credeți că au fost principalele argumente ale calificării?

— Valoarea jucătorilor și pregătirea lor fizică fără cusur. În condițiile în care, înainte de Tbilisi, ne-am luat toate măsurile de precauție, aproape tocînd benzile video cu meciurile sovieticilor, am acordat pregătirii fizice o atenție specială.

— Lămuriți-mă cum v-ați luat toate măsurile de precauție?

— Auzînd, de pildă, că partida se va disputa la Tbilisi, ne-am antrenat 12 zile la Brașov, oraș situat la aceeași altitudine ca și capitala Gruziei.

— Aha. Am să vă spun un lucru care, deși sper că

n-o să vă supere, mă îndoiesc că va produce prea multă plăcere. Eu zic că, avînd la dispoziție atîția jucători de divizia A, Gică Popescu de la Craiova, Jercălău de la Dinamo, Nuța de la Petrolul, Stroia și Bejenaru de la Hunedoara, Oloșutean de la Timișoara ș.a., era logic, era normal să obțineți calificarea!

— Sovieticii au aliniat 8 titulari din divizia A.

— Poate, dar dumneavoastră aveți mai mulți?

— Cu o observație: că titularizarea acestora s-a făcut, în majoritatea zdrobitoare a cazurilor, după ce jucătorii respectivi se remarcaseră în naționala de juniori. Nu echipele de club, ci naționala de juniori a reprezentat pentru ei prilejul unor examene pretențioase. Să iau un exemplu. Gică Popescu, care poate fi socotit, alături de Pojar, de Daniel Sava, de Jercălău sau de Nuța, „purtătorul de cuvînt” al acestei generații, 1967/68, mai întîi a intrat în națională, la Istanbul, contra Turciei, și abia apoi a debutat în A, la Universitatea Craiova.

— E un fenomen normal?

— Cred că normal ar fi fost invers. Oricum, cîlîndu-se ei, fotbalul nostru n-a avut și n-are decît de ciștigat. Pentru că 12 dintre băieții joacă, aproape curenți, în divizia A, iar alți 2. Sedecaru și Dumitrascu, sînt titulari în B, primul la Minerul Vatra Dornei, celălalt la C.S. Tirgoviște.

— Nu vă contrazic, dar nu-mi ies 12! Deci Hristea, portarul, la F.C. Argeș, Bejenaru și Stroia la Corvinul, Pojar la „U” Cluj-Napoca, Oloșutean la „Poli”, Sabau tot la „U”, Jercălău și Daniel Sava la Dinamo, Nuța la Petrolul pe care i-am uitat?

— Pe Costăchescu de la Corvinul, pe Stan și pe Teodorescu de la Gloria Buzău.

— Noi am avut, și o știți bine, două generații de juniori care au contat mult, cea care a și ciștigat, în 1962, Turneul U.E.F.A., cu Dumitriu II, Suci, Voinea, Pavlovici ș.a., și cea a lui Rednic, Andone, Gabor ș.a., care s-a clasat a treia la mondialele din Australia, în 1981, „cangurii”. Dacă v-aș invita la o comparație, ce-ați spune?

— Că, vorbind cronologic, generația lui Gică Popescu e a treia frumoasă din fotbalul nostru de după război. Vă pot da scris: măcar 5-6 dintre băieții de la Tbilisi vor juca, cît de curînd, în echipa reprezentativă!

— Nu riscați prea mult?

— E un obicei al meu: să spun ce gîndesc.

— Vă privește. O ultimă întrebare: ce așteptați de la turneul final?

— Mai întîi să se stabilească locul desfășurării.

— Și după aceea?

— Mă voi pronunța după ce voi afla toate echipele calificcate, dar nu mă dau înapoi de la un pronostic: ne vom clasa între primele 6, obținînd automat dreptul de a participa la campionatele mondiale din 1987, din Chile. Înainte de a încheia, aș avea o rugămînte. Se poate?

— Cum să nu? Intervievații noștri, stăpîni noștri!

Vă ascult.

— Notați întregul colectiv care a contribuit la realizarea calificării. Constantin Frățilă, ca antrenor secund, Mircea Cezar Ionescu ca metodist, doctorul Florin Brătîlă, masorul Virgil Popescu. De întreaga acțiune a răspuns, în calitate de secretar adjuncț al federației cu probleme de juniori, Mihai Ionescu, fostul cronicar de la „Sportul”.

— Încă o dovadă că ziaris-tii se pricep! Vă mulțumesc, tovarășe Gheorghe Stăicu, și vă mai felicit o dată. Și pentru modestie.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Din județul Iași, de la Tirgu Frumos, Dumitru Păpușoiu ne furnizează câteva amănunțe care vin să confirme și ele, dacă mai era nevoie, frumusețea interioară, generozitatea oamenilor de pe aceste meleaguri. Prin cuvinte calde, izvorite din inimă, corespondentul nostru, departe de a opta pentru statistici, subliniază aceste atribuții, însoțindu-le totuși cu câteva cifre semnificative: în anul care a trecut, prin inițiativa oamenilor de aici s-au recoltat 269 litri de sînge, iar de la începutul acestui an și pînă în prezent, donatorii onorifici au oferit din singele lor aproape 80 de litri. Faptul că medicii Paula Aghinei și Titus Scînteie din localitate au dirijat permanent această acțiune se cuvine a fi menționat, la fel ca și numele citorva donatori onorifici cu o „vechime” de peste zece ani: Georgică Cercel, Ionel Crețu, Constanțin Horga, Aurica Focan, Petru Ianoș, Aurica Lodba. Ne inclinăm cu respect în fața unor asemenea oameni.

■ Elena Sofronia din Piatra Neamț, bd. 9 Mai, bl. B. 11, sc. C, apart. 53, ne scrie în numele Comitetului de părinți al Grădiniței nr. 7 din localitate: „Potrivit planului de sistematizare a cartierului, un cartier nou, muncitoresc, localul grădiniței urmează a fi demolat. Deși s-a procedat în mare parte la demolarea imobilelor, stabilindu-se noi sedii pentru toate instituțiile care funcționau în incintele lor, pentru această grădiniță cu un număr de 230 de copii ni s-a spus că „nu se poate găsi nici o variantă”. În ultimii ani, grădinița a tot fost mutată de opt ori, cheltuiindu-se astfel importante fonduri pentru amenajări, bani care ar fi putut servi construirii celui mai frumos așezământ de ocrotire, educație și supraveghere a copiilor noștri. Iată-ne acum, deci, în situația de a ne împrăștia copiii pe la grădinițele din alte cartiere.”

■ „În vara anului 1984 am aflat cu bucurie că a fost conceput „Emanatorul”, un mic aparat destinat combaterii țintărilor, produs al Cooperativei „Metalica” din Oradea. Mi-am procurat și eu unul care, e drept, s-a dovedit a fi foarte util, dar totul a fost bine atîta vreme cît am putut folosi cele 10 pastile în dotarea lui. După aceea, încercînd să reinnoiesc rezerva, m-am adresat atît magazinului de unde l-am cumpărat, cît și unor unități de desfacere a produselor chimice, dar pretutindeni am fost privit cu condescendență, spunîndu-mi-se că nici nu s-a auzit despre așa ceva pînă în prezent. Ce părere aveți, procedeați oare corect cei din Oradea punînd în vânzare un produs care după scurt timp devine artificial?” (Victor Anghel, str. Cărbușului nr. 28, bl. 145, sc. B, apart. 16, București). Știm și noi? Poate vreo înțepătură, chiar și de... țîntar le-ar prinde bine!

■ Pentru amatorii de distracții, Asociația de locatari a blocului Z 15 din str. Zenit, cartierul Micro 16 din Satu Mare anunță că, odată cu începerea sezonului estival, se redeschide strandul improvizat din preajma... bodegii „Zenit”, de pe malul stîng al Someșului, unde clienții se pot amuza nestingheriți pînă noaptea tîrziu, după pofta inimii, consumînd, exact sub geamurile blocului — și el amplasat pe același mal — delicioasele băuturi spumă de drojdie, mastică, sîbiovită, chiar și bere, în ambianța plăcută a cînteceelor de mahala, a diverselor strigături și chiar... injurături. Tînuta... în costum de baie, obligatorie. Se pot rezerva și locuri prin întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică a municipiului Satu Mare...

■ La memoriile înregistrate la redacție sub numerele 9857 și 2643/1986, aparținînd Mariei Bădescu din Sibiu, str. G-ral Magheru nr. 30, ne răspunde Procuratura Generală: „Vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.”

■ Din păcate, ni se relatează din nou despre inadmisibilă practică a vânzării condiționate, practică aflată în afara legii. „Sfidînd cele mai elementare

norme ale unui comerț civilizată — ne scrie Romeo Ciobocă din Medias, str. Baznei nr. 7, bl. 4, sc. B, apart. 1 —, personalul magazinului „Alimentara”, situat pe strada Ciucaș din crașul Zărnești, județul Brașov (responsabil Ene Vasile), mi-a impus să cumpăr, împreună cu o ciocolată de 12 lei, și o cutie cu creveți în valoare de 23 lei, sub pretextul necesității îndeplinirii sarcinilor de plan. Deci asta ar fi însemnat ca nepotul meu, pe care urma să-l vizitez, să primească, împreună cu tradiționala ciocolată, și creveții. Desigur, și-ar fi închipuit că-mi bat joc de el, la fel cum au făcut-o și alții cu mine!” Acolo unde se ivesc, e drept, sporadic, asemenea situații, sugerăm organelor de control să aplice măsurile cele mai ferme.

■ Mioara Avram din Craiova, str. Mihai Eminescu nr. 36, mamă a doi copii minori, unul de trei, celălalt de cinci ani, ne aduce la cunoștință o situație în care omnia a fost aproape uitată. În februarie, îmbolnăvindu-i-se ambii copii, a solicitat întreprinderii Electrocentrale Craiova, unde lucra, un concediu fără plată pentru a se îngriji de sănătatea celor mici. Conducerea întreprinderii nu a fost de acord, cerîndu-i să accepte intreruperea temporară a activității. Dar, spre totală sa stupefacție, revenind după o lună și jumătate, Mioara Avram nu a mai fost reprimată. Oare

verificările efectuate reiese că petenta, după absolvirea liceului de specialitate, a fost repartizată la mai multe unități din țară, dar nu a fost încadrată, eliberîndu-i-se negație. Prin urmare, a fost înscrisă în evidența Oficiului forțelor de muncă și a fost repartizată la abatorul de păsări al întreprinderii agricole de stat „Avicola” din Galați.

■ „Trăim un calvar, nu ne putem odihni nici noaptea, nici ziua și, după atîta vreme, simțim cu toții atît de obosiți, de tracasăți, încît am ajuns să ne bucurăm cînd plecăm din propria noastră casă” — astfel își încheie scrisoarea, pe care ne-a trimis-o în numele tuturor locatarilor, Maria Diaconă din Slatina, str. Independenței nr. 2, bl. T 4, apart. 2. Dar despre ce este vorba. De mai bine de cinci ani, la parterul blocului cu pricina funcționează o cofetărie cu laborator propriu, dar și cu... surse proprii de producere a zgomotelor, comparabile — după cum ni se relatează — cu acelea dintr-o mare uzină. Vibrațiile agregatelor frigorifice se contopesc cu uruiul continuu al malaxoarelor, liniștea oamenilor fiind serios afectată de atîta ani, în ciuda apelurilor repetate adresate întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică Slatina pentru aflarea unor căi de rezolvare firească a problemei. Și de ce să nu o spunem des-

condiția demolării anexelor și legării instalațiilor sanitare la rețeaua de canalizare din vecinătate. S-a pus în vedere atît proiectantului zonei, cît și întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă Bihor și cetățenilor în cauză rezolvarea definitivă a canalizării acestor locuințe.”

■ Din scrisoarea pe care ne-a adresat-o Asociația de locatari a blocului 138, situat pe strada Bicaz din Bacău, aflăm despre un caz mai puțin obișnuit: Fieraru Florea, care deține împreună cu familia sa apartamentul nr. 15 compus din patru camere și dependințe, refuză categoric să achite atît cota parte de întreținere cît și costul chiriei încă din... anul de grație 1983, debitele sale ajungînd la suma de peste... 32.000 lei. (Ați citit bine: treizeci și două mii lei!). Dar necazul nu se oprește aici. Sfidîndu-i pe toți cei din jur, folosînd la adresa lor expresii nu dintre cele mai măgulitoare, „năzdrăvanul” se mai și bate cu pumnul în piept afirmînd că „nu s-a născut încă ăla care i-ar face ceva sau l-ar putea da afară din apartament”, deși, prin Sentința civilă nr. 312, din 23 ianuarie 1985 a Judecătorei Bacău, rămasă definitivă, s-a dispus evacuarea întregii familii. Și asta toate, neamăpînînd la socoteală faptul că nici el și nici cei din familia sa nu doresc în ruptul capului să se încadreze, în muncă. Păi cine știe?! Dacă pînă acum nimeni nu s-a încumetat să ia măsuri ferme împotriva lui, omul o fi avînd dreptate!...

■ Un răspuns prompt am primit din partea I.C.R.A.L. „Foișor” din București: „Urmare articolului dumneavoastră intitulat „Trei ani pentru o adevărată”, publicat în numărul 16 din 18 aprilie a.c., vă informăm: Cazul a fost prelucrat cu toți factorii de răspundere din întreprinderea noastră, inclusiv cu cei nominalizați în articol. Regretînd că am fost pe drept criticați, cel mai mult ne afectează faptul că nu am putut rezolva problema în sine, neapărat din motive birocratice, ci pentru că în arhiva noastră, preluată de la fosta I.L.L. „23 August”, persoana în cauză nu a fost găsită în nici o evidență de acum 30 de ani. Ne însușim întru totul critica dumneavoastră că nu trebuia plimbat petiționarul care, acum a fost invitat la sediul nostru, ca împreună să putem găsi în rîndul oamenilor muncii din întreprindere persoane care să-l fi cunoscut și să-i poată confirma vechimea în muncă. Asigurîndu-vă încă odată că ne asumăm toată răspunderea asupra celor petrecute, conducerea colectivă a întreprinderii a tras toate învățămintele pentru ca asemenea fapte să nu se mai repete.”

■ În referatul Consiliului popular al județului Suceava privind modul de rezolvare a problemelor ridicate de Ioan Cozmăciuc din satul Valea Putnei, comuna Pojorita, în scrisoarea pe care ne-a adresat-o, se precizează: „Cetățeanul Cozmăciuc Ioan, în vîrstă de 35 de ani, pensionar de gradul II, solicită sprijin în sensul scutirii totale de contribuția bănească și în muncă ce i-a fost fixată pentru anul 1986. Ca urmare a discuțiilor purtate cu membrii biroului executiv al Consiliului popular al comunei Pojorita și analizînd situația petentului, s-a stabilit scutirea acestuia de obligațiile privind contribuția bănească și în muncă. În ceea ce privește încadrarea sa în muncă, vă comunicăm că această problemă se află în prezent în atenția aceluiași birou executiv, urmînd a fi soluționată pe măsura posibilităților, în funcție și de capacitatea și pregătirea petentului.”

■ „Mă numesc Trif Elisabeta, locuiesc în Oradea, str. Milcovului nr. 4, bl. P b 8, apart. 13, și sînt muncitoare la întreprinderea de tricotație „Miorița” din localitate. Din 1978, soțul meu și tatăl celor patru copii ai noștri — Ioan Trif — ne-a părăsit, a părăsit și Oradea, pentru a se

sustrage de la plata pensiei alimentare datorată copiilor. De șapte ani am rămas singură și încerc să-l regăsesc pentru a-l determina să contribuie și el, așa după cum este normal, după cum prevede legea, la efortul de a crește patru copii încă minori. Are acum 35 de ani și este născut la Șimleul Silvaniei. Poate pe această cale, apelînd și la dumneavoastră, voi reuși să-i dau de urmă și, cine știe, poate se va găsi vreun om de bine care să-i aducă aminte că la Oradea are patru băieți încă mici care au nevoie de ajutorul lui.”

■ O veste bună pentru Petre Coadă din Constanța, Aleea Garofitei nr. 5, bl. D 3, apart. 10: Consiliul popular al municipiului Constanța ne-a comunicat că, analizîndu-se situația semnalată de dumneavoastră, vi s-a repartizat apartamentul numărul 25, compus din două camere și dependințe, situat în blocul F 9 de pe strada Liliacului. Dumneavoastră, stimate Petre Coadă, și familia vă dorim sănătate în casă nouă!

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACIU ■

Poșta redacției

Robu Ion — Tecuci: În perioada cît nu primiți retribuție nu beneficiați nici de alocație de stat pentru copii. ● Ardeleanu Maria — Ploiești: Este luată în calcul situația reală la data stabilirii dreptului. ● Novac Ana Luminița — București: Aveți dreptul pînă la 18 ani. ● Avăcăriței Dumitru — București: Anii lucrați în cooperare nu se iau în calcul doar la stabilirea sporului pentru vechime neînteruptă în muncă. ● Vasilescu Constantina — com. Cireșu, jud. Mehedinți: Legea nu prevede dreptul la pensie de urmas după fiu. ● Stoleriu Luminița — Fălticeni: Beneficiați de concediu de maternitate după împlinirea a 4 luni de cînd ați fost angajată pe perioadă determinată sau nedeterminată. ● Brinzea Elena — com. Pătrîlgele, jud. Buzău: Dacă ați întrerupt activitatea după minimum 25 de ani vechime înscrisă în cartea de muncă, la împlinirea vîrstei de 55 de ani, ultima unitate unde ați lucrat vă poate întocmi dosarul de pensie. ● Milcu Ionia — com. Slatina — Timiș, jud. Caraș-Severin: Acum nu aveți dreptul. Dacă însă vă reîncastrați în muncă pînă la cel mult 90 zile de la data cînd copilul, pentru creșterea căruia ați întrerupt serviciul, împlinește 6 ani, beneficiați de vechime neînteruptă în muncă. ● Grosulescu Margareta — Constanța: Se ia în calcul retribuția efectivă înscrisă în cartea de muncă din 5 ani consecutivi din ultimii 10 ani. ● Moise Ion — București: Încadrarea dv. în clasa 19, gradația 1, s-a făcut cu respectarea tuturor prevederilor legale. ● Ungureanu Ioan — com. Broșteni, jud. Suceava: Cererea dv. este în evidența Oficiului forței de muncă Suceava, unde urmează să vă prezentați. ● Crăciun Costică — com. Vultur, jud. Vrancea: Art. 75/2 din Legea 57/1974 prevede că indemnizația de transferare se plătește numai în cazul mutării efective în localitatea în care a fost transferată persoana. ● Oprica Militaru — București: Dacă sînt acasă 8 zile, înseamnă că nu lipsesc efectiv în luna respectivă. ● Damian Ion — Măcin: Decretul 54/1975 stabilește că beneficiază de indemnizație de instalare absolvenții cu examen de diplomă repartizați în comune. Cei-alți absolvenți sînt în drept să primească de la unitatea unde au fost repartizați, la cerere, o jumătate de retribuție ca avans, cu obligația restituirii în 6 rate lunare consecutive, începînd cu a doua lună de activitate. ● Cheles Costică — Brăila: Este legal să înnoțai întreaga sumă încasată necuvenit.

REGHINA VĂRVICI ■

Jocuri

E mai, e pace, primii 41 de ani de pace, iar eu citesc în „DER SPIEGEL” un articol despre copii și jucării. Și mă gîndesc că se apropie ZIUA COPILULUI. Dar nu am timp, de asemenea reverii, căci autorul articolului se referă la creșterea ponderii jucăriilor „războinice”, la sofisticarea lor. Nu, nu e o părere, e o realitate. Iată-l pe reporter într-un parc unde asistă la joaca unor copii de-a războiul. Intrigat îi întreabă: „De ce vă jucați de-a război?” Jucăți-vă de-a pacea! Copiii se opresc, îl privesc mirați și-l întreabă: „Cum e jocul de-a pacea?”

Intr-adevăr, cum e jocul de-a pacea (putem vorbi de pace ca de un joc?) cînd sînt pe această planetă atîtea conflicte militare și o acerbă cursă a inarmărilor, inclusiv pe piața jucăriilor?

DAN DĂNUȚ DORU ■

cei care au luat o asemenea măsură or fi avînd și ei copii?

■ Consiliul popular județean Argeș răspunde, prin intermediul revistei noastre, scrisorii semnata de Ion Constantin, cu privire la poluarea riului Teleorman, scrisoarea publicată cu citva timp în urmă chiar în coloanele acestei pagini: „Produsul poluant provine de la Parcul petrolier Izvoru, schela Găești, ca urmare a avariei unei conducte de țîței. Irizațiile care mai apar la ora actuală s datorază spălării malurilor riului de reziduurile petroliere depuse. Ca atare, Ion Voi, șeful parcului, a fost sancționat conform procesului verbal de contravenție nr. 12 din 2 aprilie, în baza H.C.M.-ului nr. 2495/1969, litera „d”.

■ Propunerea formulată de Coca Dumitrescu din București, aleea Stănilă nr. 4, bl. H 11, sc. 1, apart. 15, sect. 3, ni se pare a fi întru totul justificată, motiv pentru care, pe această cale, o aducem la cunoștință forurilor de resort: „De mulți ani, de prin 1987, din grijă și respect pentru timpul cetățeanului, la intersecția aleea Stănilă — aleea Rotundă a fost înființat un centru de vânzare a laptelui, care asigură aprovizionarea în bune condiții a locuitorilor din preajmă. Spun asigură, pentru că asta s-a întîmplat pînă în luna ianuarie a acestui an, cînd, din motive pe care oamenii din cartier nu le cunosc, s-a luat măsura ca centrul să fie desființat. În consecință, în prezent sîntem nevoiți să pierdem prea mult timp doar pentru un litru de lapte sau câteva borcane cu iaurt, pentru că singurul loc de unde acestea se mai pot procura a rămas Complexul alimentar din apropierea Policlinicii Titan. Nimeni nu se poate plînge că nu s-ar găsi lapte. Problema depinde strict numai de buna organizare privind amplasarea mai judicioasă a punctelor de desfacere.”

■ Referitor la scrisoarea pe care ne-a adresat-o Mariana Șerban din Galați, str. Textiliștilor nr. 3, bl. D 1, apart. 25, Consiliul popular al municipiului Galați ne răspunde: „Din

chis, este greu de crezut că nu se pot găsi soluții tehnice de atenuare a zgomotelor. Trebuie doar să vrea și I.C.S.A.P.-ul să caute...”

■ Se întîmplă uneori ca unii factori de răspundere nu numai să omită fireștile îndatoriri ce le revin privind controlul unităților subordonate, dar și să se prevaldeze de orice răspuns atunci cînd alții trebuie „să-i tragă de mîncă” să-și facă în mod firesc datoria. Iată, de pildă, ce ne relatează Dorin Chert din Iași, str. Socola nr. 2, bl. F, sc. D, et. 6, apart. 22: „Aș fi dorit ca rîndurile mele să constituie o scrisoare de mulțumire pentru ajutorul acordat de dumneavoastră, dar... Cu toate că în nr. 8, din februarie, ați publicat sesizarea mea privind necazurile întîmpinate din partea unității nr. 51, aparținînd Cooperativei „Prestarea” din Iași, unde am dus la reparat un aparat de radior încă din vara trecută, nici pînă în prezent nu s-a deranjat nimeni pentru a încerca rezolvarea în vreun fel a acestei situații. O fi ea tăcere, „de aur”, dar cînd se transformă în mutenie, zău că nu-i a bine!” Subscriem, fiind la rîndul nostru de acord cu faptul că o unitate nu își poate câștiga prestigiul adunînd fel de fel de reclamații. Poate vom primi, totuși, un răspuns... dacă deranjul nu e prea mare!

■ În legătură cu problemele referitoare la cauzele care afectează starea de igienă din preajma blocului P b 73 situat pe strada Dinamo numărul 3 din Oradea, sesizate de un grup de locatari, Consiliul popular al municipiului Oradea răspunde: „În urma verificărilor efectuate pe teren, s-au constatat următoarele: prin detaliul de sistematizare a zonei au fost menținute casele în stare bună, cu

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

● La centrala hidroenergetică Riuul Mare — Retezat, prima turbină de 167,5 MW a fost ridicată la sistemul energetic național.

● Cu ocazia celei de a 65-a aniversări a creării P.C.R. un grup de elevi ai liceului de artă „George Enescu” a susținut un recital omagial sub conducerea profesorului Valentin Gabrielescu.

Restaurare la Colțea

Cu puține zile în urmă, fațada cunoscutului spital Colțea (primul spital laic din Țara Românească, ridicat în 1704 de spătarul Mihai Cantacuzino, actuala clădire datând din 1882; aici au profesat de-a lungul anilor personalități ilustre ale școlii medicale românești N. Kretzulescu, Thoma Ionescu, Victor Babeș, C. D. Severeanu, N. Turnescu, F. Rainer, N. Hortolomei, Carol Davila, Al. Marcovici ș.a.) a fost acoperită de schele. Faptul, sintem convingși, nu a scăpat miilor de bucureșteni care trec zilnic prin aceas-

tă zonă, una din cele mai aglomerate ale Capitalei. În dorința de a afla câteva informații suplimentare, ne-am adresat tovarășului dr. Silviu Dașchievici, director adjunct al Direcției sanitare a municipiului București și director al spitalului Colțea, care ne-a spus că, declarată monument de arhitectură în anii noștri, clădirea Spitalului Colțea beneficiază acum de o restaurare care, în final, îi va reda o expresie cât mai aproape de cea inițială. Pentru aceasta, înainte de declanșarea lucrărilor (executate de ICRAL Vitan), specialiștii ai Muzeului de istorie al municipiului București și ai Secției de arhitectură și sistematizare a municipiului București au studiat în detaliu mai multe fotografii și documente de epocă în scopul de a se reconstitui cât mai fidel imaginea de ansamblu și culorile inițiale ale clădirii. Odată terminate lucrările exterioare, se vor efectua și altele care vizează modernizări interioare, urmând să se înceapă cu clinicile de radiologie și ORL.

051

O veste pentru cei care, din diverse motive, nu prea au încredere în ceasurile deșteptătoare. Direcția de telecomunicații a municipiului București experimentează un nou sistem de efectuare a apelurilor la ora indicată de abonat. Înregistrarea comenzilor se face pe bandă magnetică, iar apelul se declanșează automat la ora cerută. Cu alte cuvinte, vom dormi mai liniștiți dacă am anunțat la 051 ora la care vrem să fim treziți.

Saturn... scrie

La întreprinderea „Flamura Rosie” din Sibiu a intrat în fabricație de serie un nou tip de stilou numit „Saturn”. Așteptăm să vedem cum se deosebește de celelalte. Deocamdată, ne mulțumim cu aprecierea făcută de specialiștii întreprinderii care consideră că „Saturn” este cel mai bun stilou produs sub marca „Flaro”.

Sporește zestrea vegetală a Bucureștiului

Aflăm că în acest an zestrea dendrologică a Capitalei va sporii cu 33 000 de arbori foioși și rășinoși, aproape 700 000 de arbuști, 20 000 de liane și peste 30 000 000 de flori. Numărul trandafirilor (una din florile caracteristice Bucureștiului) va înregistra o creștere deloc neglijabilă peste 200 000.

Salon al jucăriilor

O veste care-i va face, fără îndoială, pe copii să-și roage

Realizare feroviară

Cu puține zile în urmă, constructorii care lucrează pe șantierul noii linii de cale ferată Pașcani — Tirgu Neamț au reușit să încheie străpungerea tunelului Herești, în lungime de 840 de metri, cel mai mare de pe raza Regionalei de căi ferate Iași. Lucrarea va urgenta intrarea în funcțiune a acestei artere feroviare, care va fi ridicată la magistrala 5 electrică București-Suceava.

Un pelican sedentar

Un fapt mai puțin obișnuit consemnează ziarul țirlean „Delta”. Un pelican (exemplar foarte frumos) a renunțat să mai migreze și a rămas în curtea unui gospodar din comuna „I. Mai”. Pelicanul, care a primit și un nume, Gogu, se plimbă liniștit, cit și ziua de lungă, prin gospodăria lui Aurel Țăranu, alături de păsările domestice.

Test de perspicacitate

De la un timp, anunțurile făcute la difuzoarele gării din Mizil, referitoare la sosirile și plecările trenurilor nu sînt altceva decît o învălmășeală de sunete fără nici o logică pentru călători. Se pare că vinovate de această situație ar fi microfoanele de la care se fac respectivele anunțuri. Oricare ar fi cauza, nu înțelegem de ce gara din Mizil perseverează în a supune călătorii acestui test de perspicacitate.

Olimpiada Balcanică de matematică și fizică

DE NOTA ZECE!

Olimpiada Balcanică de Matematică — găzduită de Capitala țării noastre și desfășurată în următoarele zile — a avut drept cîștigătoare echipa României, alcătuită din **Liviu Suciu** (clasa a XI-a, Liceul de matematică-fizică „N. Bălcescu”, Pitești), **Mihai Ciucu** (clasa a XII-a, Liceul „Gh. Șincai”, Baia Mare), **Andrei Paraschivescu** (clasa a XII-a, Liceul „Mihai Viteazul”, București), **Paul Horja** (clasa a XII-a, Liceul „Mircea cel Bătrîn”, Constanta), **Iulian Grindeanu** (Liceul de matematică-fizică nr. 2, Cluj-Napoca) — toți obținînd premiul I, primul dintre ei acumulînd maximum de puncte, 40 — și **Andrei Mirel Mocanu** (clasa a X-a, Liceul „N. Bălcescu”, Craiova), care a primit premiul al II-lea. Se cuvine remarcat punctajul mare — 39 de puncte — al mezinului lotului, **Andrei Moroianu** (clasa a IX-a, Liceul de matematică-fizică nr. 1, București), care a participat în afara concursului.

La Plovdiv, la Olimpiada Balcanică de Fizică, echipa Româ-

niei s-a clasat tot pe primul loc, cu două premii I (**Zoltan Gagy Palfy** de la Liceul „I. Slavici” din Arad și **George Ciprian Necula** de la Liceul „Gh. Șincai” din Baia Mare, ambii primind și cinci premii speciale ale juriului pentru nivelul deosebit al rezolvărilor aflate problemelor date în concurs) și trei premii II (**Radu Iorgulescu**, Liceul „N. Bălcescu”, **Bogdan Hoancă**, Liceul „Mihai Viteazul”, ambii bucureșteni, și **Traian Necula**, Liceul „N. Bălcescu”, Craiova).

Comportarea olimpicilor noștri, aprecierile formulate de membrii juriului cu privire la calitatea pregătirii elevilor români din perspectiva marilor întreceri internaționale ale verii, ne dau încrederea să spunem că a le consemna acum numele și premiile luate înseamnă un început de care nu ne putem lipsi în elaborarea de fișe pentru dicționarele veacului XXI.

D. M. ALEXANDRU ■

Ultima oră

(asa cum numai ei știu s-o facă) părinții să se abată și pe la magazinul „Vulturul de mare”. La etajul întâi al cunoscutului magazin bucureștean s-a amenajat un atractiv „Salon al jucăriilor”.

De la I.T.B.

În acest an vor fi realizate lucrări de modernizare a căilor de rulare a tramvaielor, prin înlocuirea celor vechi cu dale prefabricate din beton, pe o lungime de peste 30 de kilometri. Vor fi instalate de asemenea noi linii în lungime de 16,6 kilometri pe str. Fabrica de chibrituri, prelungirea b-dului Ho-Și-Min, b-dul Ho-Și-Min, b-dul Mărășești, Străpungerea Răzoare, și b-dul Emil Bodnăraș (între b-dul Ho-Și-Min și str. Valea Ol-ului).

„Bună ziua, doctore!”

Într-un calendar al plantelor medicinale pe primul loc în luna mai ar figura, fără îndoială, muștelelul, despre care înțelepciunea populară spune că merită să fie salutat, întilnindu-l, cu un „bună ziua, doctore!”. De altfel biologul Mircea Alexan, de la Trustul Plafar, care ne-a furnizat aceste informații de „ultimă oră” din domeniul său de preocupări, ne-a spus că în unele regiuni denumirea populară a muștelului este „doctor” sau „doftor”. Florile sale (de fapt inflorescențe de tip capitul) sînt antiseptice, antispastice, antiinflamatoare, cicatrizante, stomachice, antihistaminice, recomandîndu-se în numeroase afecțiuni digestive, în cistite purulente, iar în uz extern pentru răni, arsuri, paraziți etc.

Cine se teme să nu confunde muștelelul medicinal cu alte specii asemănătoare are la îndemînă o probă simplă: va secționa un capitul cu o lamă sau chiar cu unghia; la muștelelul medicinal receptaculul e gol ca o cupolă, în timp ce la toate celelalte specii este plin.

În crînguri, pe marginea rîurilor, pe lângă garduri își deschide umbrele albe socul. Floarea de soc este indicată în răceală și gripă, prin acțiunea sudorifică ducînd la scăderea febrei și eliminarea toxinelor. În umbra pe care o găsește pe lângă garduri sau ziduri, dar mai ales în păduri de salcîm, cum ar fi cele de la Hanu Conachi (județul Galați), Devesel, Vinju Mare, Burila (județul Mehedinți) și în diverse locuri din județele Neamț, Iași și altele, vegetează **rostopasca**, plantă de bază în tratamentul

afecțiunilor hepatice. În popor se mai numește și negelariță, intrucît sucul său portocaliu este utilizat pentru combaterea negilor. Foarte comună ca buruiană de cultură, sau înfășurîndu-se pe lângă garduri, **volbura** sau rochița rînducii este importantă plantă medicinală cu proprietăți purgative. Se recoltează întreaga plantă prin smulgere cu rădăcină cu tot. Pe coaste ripoase, în zone de deal și munte, se pot recolta frunzele mari și cărnoase ale **podbalului** bune emoliente în afecțiuni respiratorii; se recoltează fără petiol. Toate aceste plante medicinale se usucă la umbră, în strat subțire, excecptînd florile de soc care se recomandă a se usca la soare.

La Olănești

O știre de ultimă oră care îi interesează cu siguranță pe cei ce frecventează stațiunea de tratament Olănești. La hotel și vila nr. 20 din această stațiune se vor deschide baruri cu ape minerale pentru bolnavii care, la recomandarea medicilor, nu trebuie să facă plimbări prea lungi.

● Colecția de artă plastică a Muzeului județean din Miercurea Ciuc s-a îmbogățit recent cu 6 tablouri semnate de Camil Ressu, Schweitzer-Cumpăna, Ștefan Popescu, Marius Bunescu.

De la o glumă la alta

Ajunși, față la a 5-a ediție, Gala interjudețeană a umorului „De la o glumă la alta” de la Băilești, județul Dolj, își deschide porțile pentru toți cei care vor să-și îmbogățească palmaresul cu o diplomă sau un premiu. Pot participa interpreți individuali și grupuri satirice de pe lângă Casele de cultură din toate județele țării. Paralel cu concursul de interpretare va avea loc un concurs de creație la literatură satirico-umoristică și unul de caricaturi. În toate cele trei zile ale concursului (23—25 mai 1986) pe scena Teatrului de vară din orașul ce găzduiește această gală vor evolua, ca invitați, actori de primă mărime ai scenei teatrale românești: Marin Moraru, Mihai Fotino, Mitică Popescu, Horațiu Mălăieș, Eugen Cristian Motriță, Virginia Rogin, Hamdi Cerchez, Oana Pelea, Constantin Fugașin, Val Lefescu și alții.

Organizată de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă a orașului Băilești, prin Casa de Cultură a orașului această manifestare se înscrie cu succes în sfera largă a generosului festival național „Cîntarea României”. (Ioana Proca)

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

Grupul gălăgios al fetelor care vin de la școală și se îndreaptă spre casa aduce o notă de bună dispoziție, de veselie, pe strada animată a marelui cartier. „Parcă mai ieri eram și noi la fel”, remarcă o tinăruță cu un bebeluș de vreun anșor în brațe, către prietena ei cam de aceeași vîrstă, care ține de mină un băiețuș puțin speriat de vîzuiel pe care îl fac mașinile. „Acum îi vremea bucuriilor copilăriei, tinereții, e și firesc să fie vesele”. Pe măsură ce înaintează spre zona periferică, grupul de fete se dispersează. Una cite una se îndreaptă spre locuințele lor. „Pa, Petruța, te las singură, îmi pare rău, dar noroc că nu mai ai de mers decît doi pași pînă acasă. Baftă miine, la teză”, „Mersi, și ție la fel”.

În clipa cînd adolescenta nu mai are nici 50 de metri pînă la intrarea în bloc, zărește în fața ei, la mică distanță, un bărbat înalt de statură, cu părul închis la culoare, inspicat de fire albe. Omul se clatină rău. Mersul e specific oamenilor beți. Face cițiva pași în viteză, implecîndu-se aidoma celebrului alergător de la Maraton, dar nu cade la pămînt, sfîrșit ca acesta, ci se oprește brusc, dezorientat, uitîndu-se înainte, la stînga, în dreapta, pentru ca apoi să pornească din nou la drum pe două cărări, încercînd vizibil să se țină cît mai drept. „Doamne, dar asta e tata”, Petruța nu-și crede ochilor. Pe nărintele ei nu l-a văzut niciodată beat. La cite o aniversare, în familie, bine dispus, da, l-a văzut, dar în halul asta, nu. Desi în stare babilă, omul e îmbrăcat corect, chiar elegant, o haină gri deschis,

frumos croită, pantaloni bleumarin, un guler de cămașă strălucitor de alb stau mărturie grijii omului, care acum a mîrit pasul, pentru țînuta sa vestimentară. Cînd bărbatul și-a întors puțin față spre stînga, dînd la iveală un profil frumos, puțin aspru, inima fetei începe să bată mai repede și mai puternic. „Seamănă cu tata formidabil. Are și o alună mică pe bărbia stîngă, la fel ca a lui”. Pantaloni, în dreptul genunchiului sînt

seamănă cu al lui tata”, gîndește Petruța. Cit privește hainele, și aici coincidența e perfectă. Azi dimineață, tatăl ei a plecat la institutul de proiectări, unde lucrează, îmbrăcat la fel, haină gri și pantaloni bleumarin. Lumina portocalie puternică, a lămpii cu vapor de sodiu, pune în evidență detaliile feței. Da, și culele frunții mai dese spre sprincene și mai rare în spre părul brunet, inspicat cu alb sînt la fel. „Cum e posibil

minte amintiri despre destăinuirile mamei sale și ea în tinerețe extrem de frumoasă. „Mă dat gata taică-tu cu ochii lui albaștri. Un brunet cu asemenea ochi e lucru rar. Dar am nimerit nu numai un bărbat frumos, ci și un om cu sufletul de aur”. „Așa e, are dreptate mama. Nu e tatăl meu, din ferice, dar e un om totuși, care, cîzut cum e acum la pămînt poate fi accidentat în orice clipă”. Fata scoate cu mișcări repezi lucrul de mină din servietă și începe să-l agite deasupra capului, în chip de fanion, cu care semnaleză mașinile. La cițiva pași oprește, după un puternic scrișnet de frîne, un autocamion urias. În spatele lui, cit ai clipi, se înșiră o întreagă coloană de autovehicule de toate soiurile. „Ce-i, domnișoară?”, întrebă șoferul, un om în vîrstă, coborît repede din cabină. „E cumva accidentat?” „Nu, tovarășe șofer, e un bărbat răzbat pe asfalt. Mi-a fost teamă să nu-l lovească vreo mașină. Vă mulțumesc că ați oprit. Altfel... știu eu?”. „Măi, da ce fată curajoasă! În ce clasă ești?” „Într-o opta, stau aici, nu departe”. „Ai făcut o faptă frumoasă, ai salvat viața unui om, bravo! Sune-mi numele, să se cunoască și la școală”. „Lăsați, nu asta e important”. Omul dă din umeri. Fata îi exorimă părere de rău. „Mă rog, cum vrei, asta nu-i obligatoriu”. S-a consumat astfel încă unul din miile de gesturi nobile care, înmănunchiate, formează eroismul anonim, cotidian, al străzii.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei Poveste de o clipă

plini de praf. Probabil că bărbatul a căzut, așa cum e pe cale să pătească și acum, cînd angajat în fugă să traverseze strada, se împiedică de capacul de metal care depășește puțin nivelul străzii. Nu cade, totuși. Își reia mersul neregulat spre trotuarul de pe partea opusă a bulevardului. Mai are puțin pînă la linia albă care desparte în două largă arteră de circulație. Fata mărește vizibil pasul, începe chiar să fugă ușor, ridicînd brațele în sus, în stilul caracteristic fetelor. Omul e în mare pericol. Pe lângă el trec în goană mașinile.

Emoția tinerei crește pe măsură ce se apropie de bărbat. Pînă la omul care se clatină, uitîndu-se nehotărît în toate direcțiile, înainte de a-și alege traiectoria pe care o va urma, mai sînt 15—20 de metri. „Pînă și modul de a-și mișca miinile

ca bunul și inteligentul meu părinte să se preteze la asemenea lucruri?”, se întreba adolescenta. La teribila emoție se adaugă mîhnirea. „Tată, tată, oprește-te, te ajut eu să traversezi!” strigă ea spre bărbatul ce se depărtează. Omul parcă n-a auzit nimic. Își continuă înaintarea în diagonală. Intră acum într-un con de umbră. Fata l-a pierdut din cîmpul vizual. Aude citeva scrișnete puternice de frînă. „În orice clipă poate fi lovit de vreo mașină”, gîndește ea. Nu dădea doar nici o atenție la ce se întimplă în jurul lui. Strecurîndu-se printre autovehicule, fata ajunge la omul căzut în genunchi. Acum îl poate privi drept în față. Scoate un oftat de usurare. „Nu e tata, el are ochii albaștri”, iar omul dinaintea ei îi are căprui sau chiar negri, nu se observă exact. Îi zboară prin

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța postală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64—66.